

Nota van zienswijzen – ontwerp bestemmingsplan Klaverblad Noordoost

25 augustus 2022

1. Inleiding

Het ontwerpbestemmingsplan Klaverblad Noordoost heeft betrekking op het agrarisch gebied ten noordoosten van het Klaverblad Heerenveen, tussen Tjalleberd en de A7. Het ontwerpbestemmingsplan is opgesteld om het omvormen van dit gebied naar een duurzaam bedrijventerrein met ruimte voor een zonnepark en natuurinclusieve landbouw mogelijk te maken.

Het ontwerpbestemmingsplan, het MER dat is opgesteld voor deze ontwikkeling en het Beeldkwaliteitsplan, hebben met ingang van vrijdag 3 juni 2022 tot en met donderdag 14 juli 2022 voor een ieder ter inzage gelegen. Tijdens deze periode bestond de mogelijkheid om schriftelijk of mondeling inspraakreacties in te dienen. Eén en ander is op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt door middel van een publicatie in de Heerenveense Courant op 3 juni 2022 alsmede op de website van de gemeente.

Gedurende de termijn van terinzagelegging kon eenieder zowel schriftelijk als mondeling een zienswijze indienen. Er zijn 30 schriftelijke zienswijzen ingediend. Deze zijn alle ingediend binnen de daartoe gestelde termijn en zijn alle ontvankelijk. Niemand heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om een mondelinge zienswijze in te dienen. Wel zijn 4 schriftelijke zienswijzen mondeling toegelicht in een (telefonisch) gesprek. De ontvangen zienswijzen worden in deze nota behandeld.

Op 15 juni 2022 is een inloopbijeenkomst gehouden in het MFA in Tjalleberd. Er kwamen ongeveer 60 bezoekers naar deze avond. Acht bezoekers hebben tijdens deze avond een schriftelijke zienswijze ingediend. Van de in totaal 30 ingediende zienswijzen zijn er dus 8 zienswijzen tijdens deze avond ingediend.

2. Opzet nota van zienswijzen

De afzonderlijke zienswijzen zijn in deze nota puntsgewijs samengevat en voorzien van een reactie. Dat deze zienswijzen zijn samengevat betekent niet dat bepaalde zienswijzen niet of niet volledig betrokken zijn in de (belangen)afweging.

Alle ingediende zienswijzen zijn in hun totaliteit in de (belangen)afweging betrokken. Inhoudende dat onderdelen van de zienswijzen die niet expliciet worden benoemd wel bij de beoordeling zijn betrokken.

Een aantal van de zienswijzen zijn (nagenoeg) identiek aan elkaar wat betreft de ruimtelijk relevante onderdelen. Deze zienswijzen zijn samengevoegd en zijn van één antwoord voorzien.

Ook geldt dat veel zienswijzen betrekking hebben op hetzelfde thema. De nota begint daarom met een overzicht van de meest terugkerende thema's. Hierop is een inhoudelijke toelichting gegeven op hoe de gemeente omgaat met deze thema's. In de beantwoording van de afzonderlijke zienswijzen wordt, waar van toepassing, verwezen naar deze algemene beantwoording.

3. Inhoudelijke reactie en toelichting op terugkerende thema's

A. Toegestane bedrijven en milieuhinder

In het ontwerp bestemmingsplan is opgenomen dat bedrijven tot en met categorie 4.2 zich mogen vestigen. Deze categorie-indeling is een indeling van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) waar bedrijven zijn ingedeeld op verwachte effecten op de omgeving. Hoe hoger de categorie, hoe verder deze categorie van woningen of andere gevoelige functies moet zijn.

Bij de categorieën horen richtafstanden. Hieronder weergegeven:

Categorie	Richtafstand (m)
1	10
2	30
3.1	50
3.2	100
4.1	200
4.2	300
5.1	500
5.2	700
5.3	1.000
6	1.500

Dit zijn richtafstanden. Bij vergunningverlening, dus wanneer precies duidelijk is welk bedrijf en welke bedrijfsprocessen worden aangevraagd, wordt altijd getoetst wat het effect op de omgeving is voor de relevante milieuaspecten (oa geur, geluid, stof, veiligheid).

Voor een categorie 4.2 bedrijf geldt dus een richtafstand van 300 meter. In het ontwerp bestemmingsplan is een afbeelding opgenomen hoever deze afstand reikt vanaf de grens van het bedrijventerrein (inclusief fase 2) in de omgeving. Deze afbeelding wordt hieronder weergegeven.

Binnen de 300 meter-zone is een niet-agrarische bedrijfsfunctie gelegen aan de Pastoriesingel. Dit is geen milieugevoelig object zoals bedoeld in de handreiking Bedrijven en Milieuzonering. De meest nabijgelegen milieugevoelige functies (woonfuncties) zijn op circa 350 á 400 meter gelegen.

Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat bedrijven met een milieucategorie van 4.2 passen op deze locatie. De bedrijven worden niet belemmerd in de bedrijfsactiviteiten en andersom is er een goed woon- en leefklimaat te garanderen ter plaatse van milieugevoelige functies in de omgeving. Er is geen reden om de milieucategorie te verlagen.

Bij de regels van het bestemmingsplan is een bedrijvenlijst opgenomen waarop het type bedrijven staat die is toegestaan in dit gebied. Voor het duurzame profiel dat we voorstaan, kijken we vooral naar het DNA van het bedrijf en minder naar de bedrijfsactiviteiten 'an sich'. De bedrijvenlijst van het bestemmingsplan voor bedrijventerrein IBF is hiervoor als basis genomen. Daar zijn vervolgens een aantal categorieën uitgehaald: activiteiten die kunnen conflicteren met aanwezige activiteiten op IBF (met name de voedingsmiddelenindustrie) en activiteiten die conflicteren met het duurzame profiel

van KNO. Sommige bedrijven die op het eerste gezicht niet duurzaam lijken, maar dit wel kunnen zijn in verband met circulariteit en samenwerking met andere bedrijven in de regio, zijn wel op de lijst blijven staan. Verwijderde categorieën zijn:

- Visserij- en visteeltbedrijven;
- Slachterijen en pluimveeslachterijen;
- Bewerkingsinrichting van darmen en vleesafval;
- Loonslachterijen;
- Visverwerkingsbedrijven (conserveren en roken);
- Rubberbandenfabrieken en loopvlakvernieuwingsbedrijven;
- Benzineservicestations;
- Groothandel in levende dieren;
- Taxi- en touringcarbedrijven;
- Bus-, tram- en metrostations en –remises;
- Datacenters.

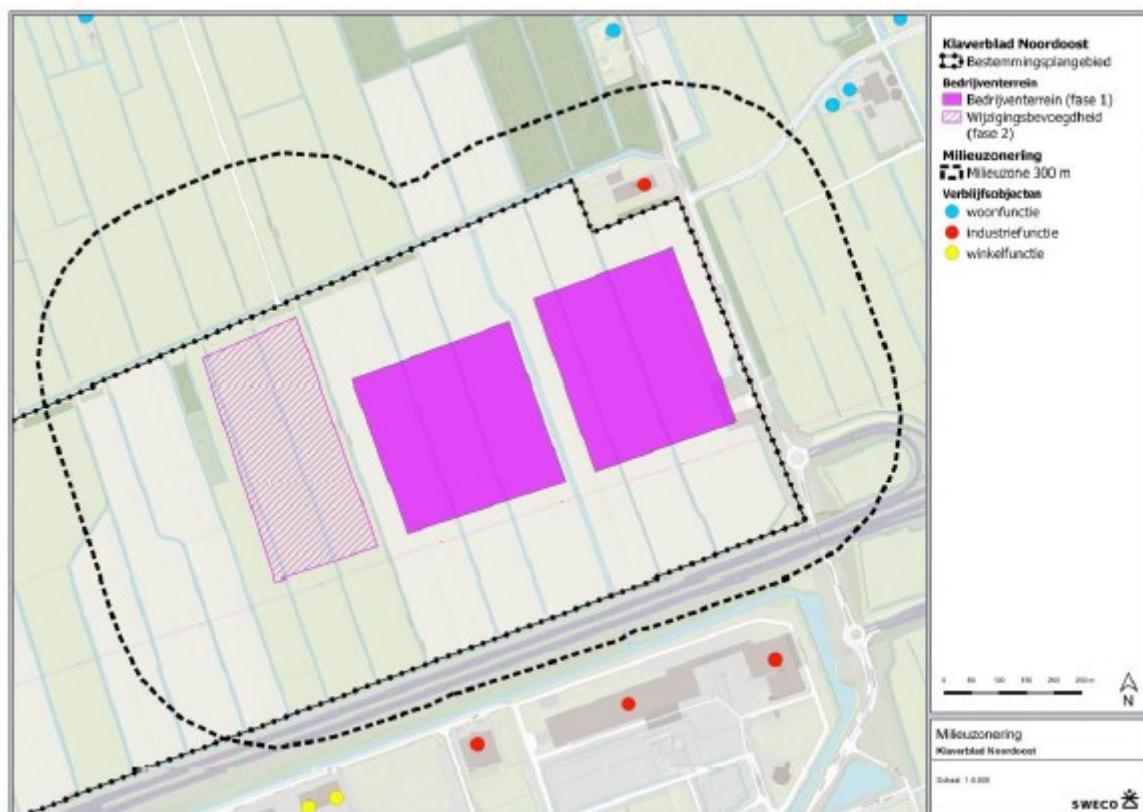
Op IBF waren al uitgesloten (en deze lijn volgen we ook voor KNO):

- Zelfstandige kantoren;
- Perifere detailhandel / grootschalige detailhandel (meubelzaken, autodealers, etc.);
- Horeca (als zelfstandige functie).

Verder zijn ten opzichte van IBF 'grote lawaaimakers' uitgesloten. Dit zijn bedrijven die worden genoemd in de wetgeving die veel lawaai maken.

De gemeente werkt op dit moment aan een acquisitieplan waarin staat waar de gemeente op focust bij bedrijven en welke selectiecriteria bij de uitgifte van kavels van belang zijn.

NB: bij het ontwerpbestemmingsplan is een uitgebreidere lijst opgenomen dan bij het voorontwerpbestemmingsplan dat eerder ter inzage heeft gelegen. Terwijl een aantal bedrijven in de lijst bij het voorontwerpbestemmingsplan er bewust van af zijn gehaald, zoals slachterijen, zijn deze er bij het ontwerpbestemmingsplan toch weer op gekomen. Voor het vast te stellen bestemmingsplan passen we de lijst aan naar de (beperkttere) lijst van het voorontwerp, die aansluit bij de opsomming van aanpassingen hierboven.

Figuur 4.4 uit de toelichting van het bestemmingsplan: ligging verblijfsobjecten t.o.v. 300 meter-zone

B. Visualisaties

Tijdens de inloopbijeenkomst zijn verschillende visualisaties op de tafels gelegd om een indruk te kunnen geven van de bebouwing die op het bedrijventerrein volgens het ontwerpbestemmingsplan is toegestaan. Deze tekeningen zijn in perspectief getekend. Bij een aantal van de aanwezigen ontstond de indruk dat de bebouwing lager is ingetekend dan volgens het bestemmingsplan mag. Dit komt waarschijnlijk doordat de hoogspanningsmasten per ongeluk te hoog waren ingetekend. Deze zijn in werkelijkheid 30 meter hoog (in plaats van de 44 meter zoals getekend). Wij begrijpen dat dit tot verwarring leidt en hebben gewerkt aan een nieuw 3D-model. In bijlage 1 bij deze nota zijn de nieuwe visualisaties ingevoegd.

C. Betrokkenheid omgeving tot nu toe

Omwonenden gaven aan betrokken te willen zijn, maar nu te worden geconfronteerd met een uitgewerkt plan. Om het proces te verduidelijken, wordt hieronder in hoofdlijnen het (participatie)proces voor de gebiedsontwikkeling Klaverblad Noordoost, geschetst. Om het beknopt en overzichtelijk te houden zijn de hoofdlijnen beschreven, bedoeld om het proces te doorgronden.

Schematisch

Proces in hoofdlijnen	
2017-2018	Sinnetafelproces <i>Participatieproces met veel stakeholders</i> <i>mei 2019: besluit gemeenteraad</i>
2019-2021	Van Sinnetafel naar Masterplan <i>medio 2020: filmpje + vragenlijst schetsontwerp voor inwoners</i> <i>medio 2021: inspraak in Tjalleberd o.b.v. Masterplan</i> <i>sept 2021: besluit gemeenteraad vaststellen Masterplan</i>
2021-2022	Planologisch traject <i>nov 2021: voorontwerp ter inzage;</i> <i>juni 2022: ontwerp ter inzage;</i> <i>september 2022: vaststelling gemeenteraad;</i> <i>november 2022: onherroepelijk</i>
2021- n.t.b	Ontwerptraject - uitvoering <i>Q1 2022 afronding definitief ontwerp</i> <i>juli 2022: Opstellen groen en beheerplan: afstemmen met klankbordgroep</i> <i>2e helft 2022: opstellen acquisitieplan, welke bedrijven worden geworven?</i> <i>Einde 2022: start realisatie;</i> <i>Vanaf eind 2023: het eerste bedrijf kan zich vestigen.</i>

2017 – 2018: Sinnetafel proces

Samen met belanghebbenden en belangstellenden hebben we mogelijke ontwikkelingen van het gebied Klaverblad Noordoost verkend. Kortgezegd een snelkookpansessie waarbij alle stakeholders en belanghebbenden vroeg in het planproces en in een korte periode kansen en bedreigingen voor de ontwikkeling van het gebied in beeld brengen.

Mei 2019: besluit gemeenteraad om Klaverblad Noordoost duurzaam te ontwikkelen, op basis van hetgeen is opgehaald tijdens het Sinnetafel proces.

2019 – 2021: Van Sinnetafel naar Masterplan

Schetsontwerp -> Voorlopig ontwerp

De uitkomsten van de Sinnetafel zijn als vertrekpunt genomen voor het ruimtelijk ontwerp. Medio 2020 is via een informatiefilm het schetsontwerp toegelicht. Daarnaast is een brochure opgesteld waarin een nadere toelichting op het ontwerp is gegeven.

Medio 2020: omwonenden en belanghebbenden konden op basis van het filmpje en de brochure een vragenlijst invullen en zo richting meegeven in de volgende ontwerpfase. In totaal hebben 79 personen de vragenlijst ingevuld.

Voorlopig ontwerp -> Masterplan

Met alle verkregen input vanuit de vragenlijst is het schetsontwerp verder verfijnd tot een voorlopig ontwerp. Het voorlopig ontwerp heeft de basis gevormd voor het Masterplan. In het Masterplan staat beschreven aan welke ambities het bedrijventerrein, het zonnepark en de natuur inclusieve landbouw gaat voldoen.

Medio 2021: huis-aan-huis is in de omgeving Tjalleberd-Luinjeberd een ieder uitgenodigd om te reageren op het concept-Masterplan. Ook is er een inloopmoment georganiseerd (vanwege corona in de buitenlucht) in het dorp Tjalleberd waarbij ook de wethouder aanwezig was.

Op de verkregen input is gereageerd, het Masterplan is afgerond en ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

September 2021: besluit gemeenteraad vaststelling Masterplan.

2021 – en verder...

Sinds het besluit zijn twee trajecten parallel ingezet:

1. Planologisch traject: zorgen dat de gewenste ontwikkeling ook gerealiseerd mag worden (Bestemmingsplan, MER en Beeldkwaliteitsplan);
2. Ontwerptraject: van voorlopig ontwerp, naar definitief ontwerp naar uitvoering.

Beide processen worden hieronder separaat toegelicht.

Planologisch traject

In de eerste plaats is het goed om te melden dat er drie hoofddocumenten zijn opgesteld:

- MER: milieueffect rapportage; beschrijft de milieueffecten in het gebied gelet op de beoogde ontwikkeling.
- Bestemmingsplan: regelt wat er qua activiteiten en gebruik in een gebied mag.
- Beeldkwaliteitsplan: beschrijft hoe het gebied en vooral de bebouwing er uit moet komen te zien.

Het MER traject is begonnen in 2020.

- November en december 2020: de Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft ter inzage gelegen. Hierin stond de opzet van het MER beschreven: welke ontwikkeling en alternatieven worden onderzocht en welke milieuonderzoeken worden uitgevoerd.
- Tijdens deze periode is één reactie ontvangen. Daarnaast heeft de Commissie voor de m.e.r. geadviseerd over de opzet van het MER.

Vervolgens zijn de onderzoeken uitgevoerd, is het MER opgesteld en is een voorontwerp bestemmingsplan opgesteld.

Traject:

Procedure planologisch traject
nov-21 Voorontwerpfase <i>Mogelijkheid tot inspraak</i>
jun-22 Ontwerpfase <i>Mogelijkheid tot zienswijzen</i>
sep-22 Vaststelling <i>Mogelijkheid tot instellen beroep</i>
nov-22 Onheroepelijk

- November 2021: het voorontwerp bestemmingsplan en het MER hebben ter inzage gelegen; inclusief één digitale inloopavond. Dit heeft één reactie opgeleverd.
- November 2021: advies ontvangen van de Commissie voor de m.e.r.

De gemeente heeft gereageerd op de reactie en de stukken gereed gemaakt voor de ontwerpfase.

- Mei/ Juni 2022: college van Burgemeester & Wethouders besluit het ontwerpbestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan ter inzage te leggen.
- Reactietermijn: 4 juni – 14 juli 2022.

Op basis van de ontvangen reacties schrijft de gemeente een reactie en antwoordnota. Dit wordt voorgelegd aan het college van B&W en de gemeenteraad.

- VERWACHTING: najaar 2022: behandeling bestemmingsplan KNO en beeldkwaliteitsplan in de gemeenteraad.
- Als de gemeenteraad besluit het bestemmingsplan vast te stellen, dan is het nog zes weken mogelijk om beroep in te stellen bij de Raad van State. Daarna is het bestemmingsplan onherroepelijk.

Ontwerptraject

Als onderdeel van het Masterplan is het voorlopig ontwerp opgeleverd. Nadien is het voorlopig ontwerp uitgewerkt in een definitief ontwerp. Op hoofdlijnen is er weinig veranderd. Vooral is ingezoomd op details zodat het technisch ook te realiseren is.

Het definitief ontwerp wordt in de 2^e helft van 2022 uitgewerkt tot een bestektekening. Dit is de basis voor de aannemer om straks het werk te realiseren.

Ondertussen zijn we nog niet klaar want er zijn nog twee plannen in ontwikkeling:

- Het groen en beheerplan: een plan waarin het landschap wordt beschreven; het type groen (de bomensoorten etc.) en de wijze van beheer. In het kader van het participatietraject wordt het concept groenplan in juli 2022 besproken met de klankbordgroep.
- Het acquisitieplan: in het Masterplan en het bestemmingsplan staan de kaders voor te vestigen bedrijven. In het acquisitieplan zoomen we verder in en bespreken we naar welke type bedrijven we op zoek zijn en op basis waarvan bedrijven geselecteerd worden. Als grondlegger wordt hiervoor het gemeentelijk economisch beleidsplan gebruikt.

Tot slot wordt gewerkt aan de natuurinclusieve landbouw in dit gebied. Voortbordurend op het Masterplan wordt in overleg met de bestaande boeren geprobeerd om te komen tot nieuwe pachtovereenkomsten. Uitgangspunt is een gewijzigde vorm van landbouw bedrijven: natuur inclusief.

D. Bouwhoogte

Het bedrijventerrein is opgedeeld in twee delen: de representatie zone die op de A7 is gericht (de eerste 100 meter vanaf de A7 gezien) en de landschappelijke zone aan de zijde van Tjalleberd. In de representatieve zone zijn gebouwen met een maximale bouwhoogte van 20 meter mogelijk. Daarnaast zijn hoogteaccenten tot 25 meter toegestaan in deze zone. In de landschappelijke zone van het bedrijventerrein mag de bouwhoogte maximaal 12 meter zijn.

Bij het bepalen van deze maximaal toegestane bouwhoogten is een balans gezocht tussen het faciliteren van nieuwe bedrijven met een efficiënt grond- en ruimtegebruik, en een goede landschappelijke inpassing. Daarbij is tevens gekeken naar het bebouwingsbeeld op het IBF. Ten opzichte van het IBF wordt op KNO gestreefd naar een bescheidener bebouwingsbeeld, ook qua hoogte. Dit sluit aan op het landschappelijk karakter van het terrein. Voor het grootste deel van het terrein, de landschappelijke zone, wordt uitgegaan van een maximale bouwhoogte van 12 meter. Hiermee is de impact op de omgeving relatief beperkt. Het groene raamwerk onttrekt na verloop van tijd deze bebouwing volledig aan het zicht. Uitgangspunt is daarbij dat de bomen uiteindelijk een

hoogte van circa 15 m zullen bereiken. 12 Meter is een 'gangbare' hoogte waar ook een groot deel van de bebouwing op het IBF binnen valt. Veel bedrijven zullen hier voldoende aan hebben.

Voor de A7 zijde wordt uitgegaan van een bouwhoogte van 20 meter, met incidenteel de mogelijkheid voor een verhoging naar 25 meter (binnen deze zone). Hiermee wordt ruimte geboden aan bedrijven die een groter bouwvolumehoogte willen realiseren en waarmee een duidelijke bebouwingsrand langs de A7 gerealiseerd wordt (op grotere afstand dan de rand van het IBF). Deze hoogte zal uiteindelijk boven de bomen uitkomen, maar omdat dit de rand langs de A7 betreft, zal de impact op De Streek beperkt zijn. De mogelijkheid voor accenten naar 25 meter biedt hier nog een extra – eventueel benodigde - flexibiliteit.

Ter vergelijking: het bestemmingsplan IBF laat een maximale hoogte van 25 meter standaard toe, met incidenteel een maximale hoogte van 35 meter.

4. Zienswijzen van overheden

Er zijn geen zienswijzen binnengekomen van overheden.

5. Zienswijzen van natuurlijke personen en organisaties

In overeenstemming met de Wet bescherming persoonsgegevens worden de namen en adressen van particuliere personen die een zienswijze hebben ingediend niet genoemd in deze nota. Van personen die beroepshalve een zienswijze hebben ingediend en van organisaties en instellingen wel. De lijst met indieners van zienswijzen genummerd 1 tot en met 30 is voor de leden van de gemeenteraad in de raadsportefeuille ter inzage gelegd.

Zienswijze 1.

1.

Graag ontvangt indiener een digitale, realistische visualisatie van het plan.

2.

Wat is de maximale geluidshinder in decibel?

3.

Kan de milieucategorie naar beneden?

4.

Tot waar ligt de grens aan de uitbreiding van bebouwing, zonnepanelen en natuur?

5.

Wat is het waard?

Reactie ad. 1

Zie algemene beantwoording B. In bijlage 1 van deze Nota zijn nieuwe visualisaties toegevoegd.

Reactie ad. 2

Voor geluid gelden in ons land verschillende toetsingskaders, afhankelijk van de geluidsbron.

Voor wegverkeerslawaaï en spoorweglawaaï zijn normen opgenomen in de Wet geluidhinder. Voor industrielawaaï zijn in de Wet geluidhinder ook eisen opgenomen voor een geluidgezoneerd industrieterrein. In dit geval is er geen sprake van een geluidgezoneerd industrieterrein en wordt

(zoals gebruikelijk) aangesloten bij het toetsingskader geldend voor (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen als beschreven in de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering, handreiking voor maatwerk in de gemeentelijke ruimtelijke ordeningspraktijk' (editie 2009).

Voor **wegverkeerslawaaï** geldt een voorkeursgrenswaarde van 48 dB op een gevel van een woning en andere geluidgevoelige objecten. De hoogst toelaatbare waarde voor woningen hangt af van de locatie van de woning en het type weg. In stedelijk gebied, bij een reguliere weg is maximaal 63 dB toegestaan, in buitenstedelijk gebied bij een reguliere weg is maximaal 53 dB toegestaan. Vanwege een aanwezige auto(snel)weg is maximaal 53 dB toegestaan.

Voor **industrielawaaï** geldt volgens de VNG een maximale geluidbelasting van 45 dB(A) voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau, van 65 dB(A) voor piekgeluiden en 50 dB(A) ten gevolge van toename van verkeer (verkeersaantrekkende werking). Uitzondering is hierop mogelijk wanneer dit goed gemotiveerd is.

In paragraaf 4.7 van de toelichting van het bestemmingsplan en het bijbehorende geluidsonderzoek, is onderzocht of voldaan kan worden aan bovenstaande toetsingskader. Dat is het geval.

Reactie ad. 3

Zie algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 4

Bij het ontwerpbestemmingsplan hoort een verbeelding. Hierop is aangegeven op welke gronden de zonnepanelen, de bebouwing en de natuurinclusieve landbouw is toegestaan. Dit is dan ook de grens waar op basis van dit ontwerpbestemmingsplan, bebouwing, zonnepanelen en natuurinclusieve landbouw is toegestaan.

Reactie ad. 5

We vermoeden dat indiener doelt op de belangenafweging die de gemeente maakt voor het ontwikkelen van dit gebied. De gemeente heeft te maken met verschillende belangen om af te wegen. In een intensief en uitgebreid participatieproces (zie algemene onderbouwing C) is toegewerkt naar een Masterplan. Gedurende de diverse besluitvormingsmomenten – door de gemeenteraad – zijn de verschillende belangen in ogenschouw genomen.

Ook in het MER en in de toelichting van het bestemmingsplan komen de verschillende belangen aan de orde. Afgewogen wordt of er behoefte is aan de ontwikkeling van een zonnepark en bedrijventerrein, en welke effecten de ontwikkeling hiervan heeft op de omgeving. Uiteindelijk is het aan de gemeenteraad om, na afweging van alle betrokken belangen, een standpunt in te nemen over de aanvaardbaarheid van een ruimtelijke ontwikkeling op een bepaalde locatie.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 2.

1.

Indiener geeft aan ontevreden te zijn over de presentatie van de inloopavond.

Reactie ad. 1

Deze reactie heeft geen betrekking op de inhoud van het ontwerpbestemmingsplan en leidt daarom niet tot wijziging van het bestemmingsplan.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 3.

1.

Indiener geeft aan dat de tekeningen een volledig vertekend beeld geven omdat de hoge gebouwen lager zijn getekend dan de bestaande groenstroken.

2.

Indiener geeft aan dat in het gebied geen bedrijven met categorie 4.2 moeten komen die zeker in de streek merkbaar kunnen zijn.

3.

Indiener geeft aan dat de inloopavond geen toegevoegde waarde heeft. Indiener vraagt zich af of er iets wordt gedaan met de reacties, als de gemeente na deze avond al een idee heeft wat de streekbewoners er van vinden.

Reactie ad. 1

Zie algemene beantwoording B. In bijlage 1 van deze Nota zijn nieuwe visualisaties toegevoegd.

Reactie ad. 2

Zie algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 3

Alle binnengekomen zienswijzen worden zorgvuldig doorgenomen en beantwoord in deze nota. Wanneer nodig, kan het plan naar aanleiding van een zienswijze worden aangepast. Op de inloopavond hebben wij een beeld gekregen van de meest voorkomende vragen en zorgen die er leven, en in de communicatie over het plan, bijvoorbeeld in deze zienswijzennota en in nieuwsbrieven, gaan wij extra in op deze thema's.

Verder hebben wij op verschillende momenten in het proces gelegenheid gegeven aan omwonenden om mee te denken of te reageren op de plannen en hebben wij veel suggesties en belangen meegenomen in het uiteindelijke plan voor het gebied, zie algemene beantwoording C.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 4.

1.

Wandelpaden: indiener vraagt zich af hoe deze ontsloten worden op de Aengwilderweg. Er zijn nu geen wandelpaden ingetekend over private gronden.

Reactie ad. 1

Uiteraard is het de bedoeling om de nieuwe wandelpaden in het plangebied zo mogelijk aan te sluiten op bestaande wandelmogelijkheden. In het Masterplan is hierover het volgende beschreven: *“De verbinding van de nieuwe wandelpaden op het bestaande wandelknooppuntensysteem, richting Luinjeberd wordt verder opgepakt.*

Daarnaast liggen er kansen om het plangebied ook aan de zuidzijde te verbinden aan het wandelknooppuntensysteem. Het is mogelijk het fijnmazige netwerk van Oranjewoud te verbinden via de Oostzijde van het IBF, over de A7, via het plangebied naar Luinjeberd en zo door naar De Deelen, Aldeboarn en uiteindelijk De Alde Feanen. Deze verbinding sluit aan bij wensen vanuit de Veenweidevisie en DOM Aldeboarn, om de oude verbinding van Aldeboarn - via de Boksloot – met de Deelen weer toegankelijk te maken voor wandelaars en fietsers. Het is een wens waar nu een eerste stap in gezet wordt.”

Een en ander zal na vaststelling van het bestemmingsplan zijn vervolg krijgen. De mogelijkheden voor aansluiting op onder meer de bospercelen ten noorden van het plangebied zal hierin worden meegenomen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 5.

1.

Groenstrook te klein

2.

Bebouwing te hoog

3.

Verhouding tekeningen klopt niet

4.

Klasse 4.2 te hoog

Reactie ad. 1

De groenstroken die aan de noordkant van het bedrijventerrein worden aangelegd, worden minimaal 30 meter breed. Aan de westzijde van het bedrijventerrein komt een groenstrook van minimaal 40 meter breed. Daarmee zijn deze groenstroken in elk geval twee keer zo breed als de bestaande groenstroken die parallel aan de Binnendykster Haadfeart liggen. Wij zijn van mening dat deze groenstroken voldoende breed zijn om te voldoen in afscherming van het bedrijventerrein.

In het bestemmingsplan is een regel opgenomen dat deze groenstroken uiterlijk twee jaar na uitgifte van de laatste percelen, moeten zijn gerealiseerd.

Reactie ad. 2

Zie onze algemene beantwoording D. waarin we ingaan op onze afweging over bouwhoogtes.

Reactie ad. 3

Zie algemene beantwoording B. In bijlage 1 van deze Nota zijn nieuwe visualisaties toegevoegd.

Reactie ad. 4

Zie algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 6.

1.

Er is veel aandacht voor landschappelijke waarden en natuurwaarden maar indiener ziet weinig aandacht voor lichtvervuiling (gebouwen) en geluidshinder op lokale natuur.

2.

Uit ervaring weet indiener dat het geluid van de A7 via de zichtlijnen (landschapselementen, waterlopen) zich ver kan verplaatsen. Met aan beide zijden van de A7 bebouwing maakt indiener zich zorgen over de weerkaatsing van het geluid de gebieden in.

3.

Indiener hoort graag of er normen voor licht en geluid opgenomen kunnen worden in het definitieve bestemmingsplan die verder gaan dan de standaard wettelijke normen. Of anders stelt indiener voor om het landschapsplan aan te passen:

- Dikke, hoge, groenblijvende bebossing van meer dan 20 meter;
- Geluidskering;
- Afsluiten van zichtlijnen en natuur boven landschappelijke waarden.

Reactie ad 1.

In het Milieueffectrapport (MER) wordt ingegaan op mogelijke effecten van het plan op natuur. Hierbij wordt voornamelijk ingegaan op beschermde natuurgebieden. Maar omdat deze gebieden op relatief grote afstand van het plangebied liggen, zijn directe effecten zoals lichtvervuiling of verstoring door geluid, uitgesloten. Uitzondering hierop is het bosgebied aan de noordoostkant van het plangebied. Dit gebied is in de provinciale Omgevingsverordening aangewezen als 'Natuur buiten NNN'. Omdat tussen dit gebied en de bedrijfskavels een aanzienlijke buffer natuurinclusieve landbouw is voorzien en omdat er ook een 30 meter brede groenstrook komt te liggen tussen de bedrijfskavels en dit gebied, worden negatieve effecten door licht of geluid niet verwacht.

Verder wordt in het MER ingegaan op beschermde soorten die in het plangebied voorkomen. Hiervoor is een ecologisch onderzoek uitgevoerd. Conclusie van dit onderzoek is dat er voor de soorten groene glazenmaker, hermelijn en de buizerd, nader onderzoek moet plaatsvinden en mogelijk een ontheffing moet worden aangevraagd. Negatieve effecten op andere beschermde soorten worden niet verwacht. Hierbij wordt wel de voorwaarde gesteld dat werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Tijdens de werkzaamheden moet zo weinig mogelijk verstoring, onder andere door licht en geluid, plaatsvinden.

Aanvullend aan de onderzoeken die al zijn uitgevoerd, is in het voorjaar/zomer van 2022 een onderzoek uitgevoerd door Altenburg & Wymenga naar het effect van het plan op weidevogels die voorkomen in het gebied ten noorden van het plangebied. Dit rapport is als bijlage 2 bij deze nota toegevoegd. Uit het onderzoek is gebleken dat de herinrichting van het plangebied tot gevolg zal hebben dat de akkers en graslanden in het noordelijk deel door de verstoring voor weidevogels minder aantrekkelijk wordt. Hierdoor zal naar verwachting het aantal weidevogels afnemen of verdwijnen. Naar verwachting zullen de meeste broedparen in de directe omgeving van het plangebied een nieuwe plek vinden. Wettelijk gezien is dit gebied ten noorden van het plangebied niet aangemerkt als weidevogelkansgebied en er is daarom geen knelpunt met de provinciale verordening. De nesten zijn ook niet beschouwd als jaarrond beschermd. In het algemeen geldt daarom dat werkzaamheden wel mogen plaatsvinden in het gebied, alleen niet in het broedseizoen.

De hierboven genoemde onderzoeken is wat is gedaan om het effect van het planvoornemen op de lokale natuur, te onderzoeken en af te wegen. Ter aanvulling hierop hebben we in het beeldkwaliteitsplan een regel opgenomen voor verlichting:

Voor de verlichting van de bedrijfskavels geldt: donker waar het kan, licht waar het moet. Wanneer verlichting noodzakelijk is, dan is de uitstraling naar de omgeving nul of bijna nul. Daarmee wordt verstoring van de natuur en lichtvervuiling tegengegaan. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van sensoren waarmee de verlichting uitgaat wanneer er geen bewegingen gedetecteerd wordt. 's Avonds wordt de verlichting gedimd.

Voor de lichtmasten op de bedrijfskavels wordt geadviseerd:

- *Maximaal 6 meter hoog;*
- *Kleur grijs of zwart of passend bij duurzaamheidsthema.*
- *Energievoorziening d.m.v. zonnepanelen.*

Daarnaast beschikt de gemeente Heerenveen sinds 2020 over lichtbeleid waarin richtlijnen staan voor gemeentelijke verlichting. Uiteraard wordt dit toegepast op de verlichting die de gemeente in het openbaar gebied van Klaverblad Noordoost toe zal passen. Op het gebied van niet-gemeentelijke verlichting heeft de gemeente geen zeggenschap, maar zal getoetst worden aan bovenstaande regel uit het Beeldkwaliteitsplan.

Wij gaan ervan uit dat hiermee lichthinder op lokale natuur zoveel mogelijk voorkomen wordt. Ook gaan wij ervan uit dat de groenstroken ten noorden van het bedrijventerrein het licht en geluid afkomstig van bedrijven enigszins afschermen/beperken.

Reactie ad. 2

Op dit moment is er alleen sprake van bebouwing aan de zuidzijde van de A7. Het is dus mogelijk dat, zoals indiener omschrijft, het geluid veroorzaakt door de A7, weerkaatst tegen deze bebouwing en richting het noorden gaat. Indiener geeft aan zich zorgen te maken over extra weerkaatsing doordat in de toekomst aan beide zijden van de A7 bebouwing mogelijk is. Hierbij merken wij op dat de bebouwing aan de noordzijde op een grotere afstand van de A7 staat dan in de huidige situatie. Hierdoor is dit effect minder groot. Daarnaast zou deze ontwikkeling juist voor indiener, wonende aan de noordzijde van A7, positief zijn, omdat het gebied aan de noordkant straks voor een deel wordt afgeschermd door de bebouwing aan de noordzijde van de A7.

Reactie ad. 3

Indiener hoort graag of er normen voor licht en geluid opgenomen kunnen worden in het definitieve bestemmingsplan die verder gaan dan de standaard wettelijke normen.

In de Nederlandse wetgeving zijn er voor licht voor de meeste bedrijfsactiviteiten geen normen opgenomen. Alleen voor assimilatiebelichting in kassen en voor sportterreinen zijn normen opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Het Activiteitenbesluit milieubeheer heeft daarnaast voor inrichtingen (bedrijven) de algemene regel opgenomen dat een inrichting lichthinder moet voorkomen dan wel voor zover dat niet mogelijk is het tot een aanvaardbaar niveau moet beperken. Wij zien geen aanleiding om in het bestemmingsplan hier specifiek regels voor op te nemen omdat milieuwetgeving hierin voorziet door middel van deze algemene regel. Wel hebben wij in het beeldkwaliteitsplan een regel ten aanzien van verlichting opgenomen:

Voor de verlichting van de bedrijfskavels geldt: donker waar het kan, licht waar het moet. Wanneer verlichting noodzakelijk is, dan is de uitstraling naar de omgeving nul of bijna nul. Daarmee wordt verstoring van de natuur en lichtvervuiling tegengegaan. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van

sensoren waarmee de verlichting uitgaat wanneer er geen bewegingen gedetecteerd wordt. 's Avonds wordt de verlichting gedimd.

Voor de lichtmasten op de bedrijfskavels wordt geadviseerd:

- *Maximaal 6 meter hoog;*
- *Kleur grijs of zwart of passend bij duurzaamheidsthema.*
- *Energievoorziening d.m.v. zonnepanelen.*

Daarnaast beschikt de gemeente Heerenveen sinds 2020 over lichtbeleid waarin richtlijnen staan voor gemeentelijke verlichting. Uiteraard wordt dit toegepast op de verlichting die de gemeente in het openbaar gebied van Klaverblad Noordoost toe zal passen. Op het gebied van niet-gemeentelijke verlichting heeft de gemeente geen zeggenschap, maar zal getoetst worden aan bovenstaande regel uit het Beeldkwaliteitsplan.

Wij gaan ervan uit dat hiermee lichthinder zoveel mogelijk voorkomen wordt.

Voor wat betreft geluid zien wij geen aanleiding om aanvullende normen op te nemen, vanwege de afstand tot geluidgevoelige bebouwing en het feit dat het plan voldoet aan het toetsingskader voor geluid (zie ook reactie ad. 2 bij zienswijze 1).

We zien geen aanleiding om het landschapsplan aan te passen op de punten die indiener noemt omdat het landschapsplan juist aansluit op de landschappelijke kenmerken van het gebied. Een hoogte van bebouwing van meer dan 20 meter is niet realistisch, uitgaande van de aanwezige bodem en soorten die bij het gebied passen. Het afsluiten van zichtlijnen is landschappelijk niet gewenst en past niet in het landschapsplan.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 7.

1.

Wat is de maximale geluids- en stankoverlast?

2.

Indiener gaat niet akkoord met looppaden door het land, vanwege loslopende honden en mensen die over het erf lopen wat ziekten kan veroorzaken.

3.

Hoe wordt omgegaan met brandgevaar van zonnepanelen?

4.

Waar gaat de stroom van de zonnepanelen heen? Heeft de streek (bewoners) daar profijt van?

5.

Welke afstand moet worden aangehouden tussen bedrijven en hoogspanningsmasten?

6.

Indiener vraagt aandacht voor de leefbaarheid in de streek: geklemd tussen industrie en natuur.

Reactie ad. 1

Ten aanzien van de maximale geluidsbelasting die is toegestaan, verwijzen wij naar onze reactie ad. 2 bij zienswijze 1.

Ten aanzien van geur is er in Nederland geen specifieke wetgeving voor geur van bedrijven, met uitzondering van veehouderijen. Bescherming tegen geurhinder van bedrijven (uitgezonderd veehouderijen) is geregeld via het Activiteitenbesluit. Hierin staat dat geurhinder bij geurgevoelige objecten moet worden voorkomen, dan wel voor zover dat niet mogelijk is moet geurhinder tot een aanvaardbaar niveau worden beperkt. Wanneer een geurrelevant bedrijf zich wil vestigen op Klaverblad Noordoost, zal aangetoond moeten worden dat een bedrijf hieraan kan voldoen. Hiervoor zijn richtlijnen voor industriële geur waaraan getoetst kan worden.

Reactie ad. 2

Van mensen of honden die over een erf lopen is in het plangebied geen sprake. Voor de wandelpaden die over of langs de te verpachten landbouwgrond lopen, is zorgvuldige afrastering het uitgangspunt, zodat loslopende honden niet buiten de paden komen.

Reactie ad. 3

Vooruitlopend op de aanvraag omgevingsvergunning zal advies gevraagd worden aan de brandweer. Zover zijn de ontwikkelingen nog niet. Ons is overigens niet bekend dat zonneparken een substantieel aandeel leveren aan branden. Maar natuurlijk is elke brand er een te veel! Zonnepanelen zijn vanuit zichzelf weinig tot niet brandbaar maar ons zijn wel branden bekend tengevolge van kortsluiting in de omvormers of trafohuisjes of door connectoren (stekkertjes binnen verbindingen) waardoor omliggend brandbaar materiaal vlam vatte. Niettemin is ons beeld dat er een zeer kleine kans is op brand en op verspreiding van de brand buiten de grenzen van het zonnepark. Wanneer een zonnepaneel verbrandt, komen volgens het RIVM ongeveer dezelfde gevaarlijke stoffen vrij als bij een gemiddelde brand met elektronica en kunststoffen. Bij branden in grote gebouwen met zonnepanelen kunnen volgens het RIVM wel scherpe deeltjes van zonnecellen op de grond terechtkomen.

Verder zullen de zonnepanelen zelf, alsook de installatie als geheel, aan verschillende (NEN) normen voldoen. Daarnaast heeft recent de zogeheten Scope12 certificering zijn intrede gedaan. De Scios Scope 12 is een landelijke onafhankelijke certificering voor nieuwe PV-installaties, gebaseerd op de bestaande normen. (NEN1010, NEN-EN-IEC-62466-1, NEN-EN-61439-1, NEN-EN-IEC 62305, NEN 3140, NEN 7250). De Scios Scope 12 is mede opgezet door het Verbond voor Verzekeraars.

Naast het voldoen aan de normen waar de installatie (incl. panelen) aan moet voldoen is het ook belangrijk periodiek onderhoud en inspectie van belang.

Reactie ad. 4

De gemeente is in gesprek met lokale energiecoöperaties die zich verenigd hebben in de SHEC. Doelstelling is om op gelijkwaardige basis én gelijkwaardige deelname (50/50), tussen de gemeente en de SHEC, een zonnepark te realiseren en te exploiteren. Uitgangspunt is dat ook andere lokale energie coöperaties, die gevestigd zijn binnen de gemeente Heerenveen, kunnen toetreden tot de SHEC. Ook wordt het voor inwoners mogelijk om te participeren in de exploitatie van het zonnepark. Naast gelijkwaardige deelname in een entiteit wordt ook onderzocht of de SHEC zelfstandig het zonnepark kan realiseren en exploiteren met dezelfde doelstellingen en ambities.

Het voornemen is om minimaal 50% (maar liefst meer) lokaal eigenaarschap te organiseren, opgenomen in verschillende raadsbesluiten (waaronder het Masterplan voor Klaverblad Noordoost, vastgesteld op 9 september 2021). Naar aanleiding van een vraag van de provincie en het feit dat een

samenwerkingsovereenkomst waarschijnlijk niet vóór vaststelling van het bestemmingsplan is ondertekend, nemen we in het bestemmingsplan een voorwaardelijke bepaling op dat het zonnepark alleen in gebruik mag worden genomen wanneer er sprake is van minimaal 50% lokaal eigenaarschap.

Reactie ad. 5

In het bestemmingsplan zijn in overleg met TenneT voor een 2 x 14 meter brede strook rondom de hoogspanningsverbinding regels opgenomen ten behoeve van de veiligheid en leveringszekerheid van de verbinding. Bouwwerken, anders dan ten behoeve van de hoogspanningsverbinding, zijn in de strook niet toegestaan. Deze strook is dan ook de zone die vrij moet blijven van bedrijfsbebouwing.

Reactie ad. 6

In het MER en in de toelichting van het bestemmingsplan komen alle aspecten ten aanzien van leefbaarheid aan de orde. Onderzocht is welke (milieu)effecten kunnen plaatsvinden en welke effecten de ontwikkeling heeft op het woon- en leefklimaat in de omgeving. Uit de onderzoeken blijkt dat de ontwikkeling past binnen de wettelijke kaders en normen en dat hiermee sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

Er komt geen knelpunt uit naar voren dat belemmerend zou zijn voor het woon- en leefklimaat. Uiteindelijk is het aan de gemeenteraad om, na afweging van alle betrokken belangen, een standpunt in te nemen over de aanvaardbaarheid van een ruimtelijke ontwikkeling op een bepaalde locatie.

Los van de milieukundige aspecten is er bij de landschappelijke inpassing rekening gehouden met de leefbaarheid van het omliggende gebied, waaronder de Streek.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan. Wel wordt in het bestemmingsplan een voorwaarde opgenomen dat het zonnepark alleen ontwikkeld mag worden wanneer er sprake is van minimaal 50% lokaal eigenaarschap (ambtshalve wijziging).

Zienswijze 8.

1.

Indiener is benieuwd wat de pachtvoorwaarden worden. De ecologische doelstellingen zijn volgens indiener niet haalbaar. Waarom wordt hiervoor gekozen?

2.

Pastoriesingel 42a wordt aangemerkt als industrie (geen agrarisch). Waarom?

3.

De tekeningen zoals nu gepresenteerd, zijn volgens indiener niet representatief. Waarom niet?

Reactie ad. 1

In de Aanvulling MER, de bijlage die bij het ontwerp bestemmingsplan is toegevoegd, is een voorzet voor de pachtvoorwaarden opgenomen. Hierbij is opgemerkt dat deze zoveel mogelijk worden afgestemd op de beoogde natuurvriendelijke inrichting en worden uitgewerkt samen met de pachters. De pachtvoorwaarden zijn inmiddels weer wat verder uitgewerkt. Uitgegaan wordt van natuurinclusief boeren. Natuurinclusief boeren richt zich, behalve op het beperken van impact op milieu en op dierenwelzijn, op de versterking van de relatie tussen landbouw en natuur. Bijvoorbeeld

door bodemverbetering, natuurontwikkeling, vergroting biodiversiteit en circulair gebruik van grond- en meststoffen. In dit kader zijn een aantal voorwaarden aangepast / aangevuld, het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is bijvoorbeeld helemaal niet toegestaan. Globaal zien ze er zo uit (update ten opzichte van de Aanvulling MER):

Algemeen

1. De pachter kan aantonen dat zijn bedrijf beschikt over een erkend duurzaamheidscertificaat of kan aantonen deel te nemen aan een duurzaamheidsprogramma van een zuivelfabrikant;
2. De hoofdvesting van het bedrijf van de pachter ligt binnen een straal van 10 kilometer van de betreffende grond. Daarbij wordt uitgegaan van het adres van het bedrijf zoals deze is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

Bij grasland

1. Er dient te worden gewerkt met kruidenrijke mengsels op het hele perceel;
2. Er dient een bemestingsvrije strook langs de sloten te zijn van minimaal 3 meter;
3. De strook grond, direct grenzend aan de sloten, mag niet voor 15 juni worden gemaaid;
4. De sloten worden ecologisch geschoond, dat wil zeggen dat minimaal 25% van de vegetatie behouden dient te blijven;
5. Chemische bestrijdingsmiddelen/ gewasbeschermingsmiddelen mogen niet worden toegepast behalve indien toepassing plaatsvindt voor pleksgewijze bestrijding van probleemkruiden. Voornoemde is alleen toegestaan in de periode van 15 juni t/m 1 oktober;
6. Bestaand grasland mag niet worden gescheurd.

Bij bouwland

1. Chemische bestrijdingsmiddelen/ gewasbeschermingsmiddelen mogen niet worden toegepast;
2. Het is verplicht een strook grond van ten minste 3 meter langs de sloten in te zaaien met een inheems bloemrijk kruidenmengsel (voor 15 mei);
3. Voornoemde strook grond mag niet als kopakker worden gebruikt;
4. Op de strook grond, zoals benoemd in voornoemde leden 2 en 3, mag geen bemesting plaatsvinden;
5. De sloten worden ecologisch geschoond, dat wil zeggen dat minimaal 25% van de vegetatie behouden dient te blijven;
6. De strook grond welke ingezaaid is met een bloemrijk kruidenmengsel blijft tot na de winter staan, of wordt na de oogst van het hoofdgewas gemaaid.

Reactie ad. 2

Wij vermoeden dat indiener verwijst naar figuur 4.4 uit de toelichting van het bestemmingsplan. Op deze kaart zijn verblijfsobjecten ingedeeld in 'woonfunctie', 'industriefunctie' en 'winkelfunctie', met als doel inzichtelijk te maken welke verblijfsobjecten wél milieugevoelig zijn (woonfunctie en voor sommige milieuthema's een winkelfunctie ook) en niet milieugevoelig zijn (industriefunctie). Dit is de reden dat Pastoriesingel 42a onder de categorie 'industriefunctie' valt. Op deze locatie is namelijk een bedrijf gevestigd die niet milieugevoelig is. Er is, zoals indiener voorstelt, geen sprake van een agrarische functie op deze locatie, omdat er een niet-agrarisch bedrijf is gevestigd.

Reactie ad. 3

Zie algemene beantwoording B. In bijlage 1 van deze Nota zijn nieuwe visualisaties toegevoegd.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan. De pachtvoorwaarden worden in de pachtovereenkomsten wel iets anders dan zoals het globale voorstel zoals opgenomen was in de Aanvulling MER. Dit leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 9.

1.

Indiener is van mening dat natuurinclusieve landbouw zeer onduidelijk omschreven is.

2.

Op blz. 28 staat dat ook ongeorganiseerde en niet gecertificeerde vormen van landbouw/bedrijven mogelijk zijn. Wat wordt bedoeld met deze omschrijving?

3.

Op blz. 29 staat dat er voorkeur is voor wisselteelt. Zijn aardappelen en mais nog steeds mogelijk?

4.

Op blz. 28 staat dat chemische bestrijdingsmiddelen in principe niet gebruikt worden. Wanneer dan wel en wanneer niet? Wie handhaaft dit?

Reactie ad. 1

In het bestemmingsplan zijn de gronden die buiten het bedrijventerrein (fase 1 en 2) en het zonnepark vallen, bestemd voor natuurinclusieve landbouw. De borging van dit gebruik is hiermee planologisch vastgelegd, maar wordt verder met name geborgd in de pachtovereenkomsten. In het bestemmingsplan kan dus niet een uitgebreide en concrete uitwerking gevonden worden. Dit vindt plaats in de af te sluiten pachtovereenkomsten.

In de Aanvulling MER, die als bijlage bij de toelichting van het ontwerp bestemmingsplan is toegevoegd, wordt ingegaan op deze pachtovereenkomsten en de voorwaarden die hierin worden opgenomen. In onze reactie ad. 1 op zienswijze 8 gaan we hier nader op in.

Reactie ad. 2

Hiermee wordt bedoeld dat er geen verplichting wordt opgenomen dat bedrijven moeten beschikken over een erkend duurzaamheidscertificaat. In de laatste versie van het pachtcontract (die nog definitief moet worden) is opgenomen dat ook aan de voorwaarde wordt voldaan indien aangetoond kan worden dat een pachter aan een duurzaamheidsprogramma van een zuivelfabrikant deelneemt. Dat kan ook zonder gecertificeerd te zijn. Geheel ongeorganiseerd is met de voorwaarde in het pachtcontract niet toegestaan.

Reactie ad. 3

Behalve bolgewassen worden er geen gewassen uitgesloten. Voor andere gewassen gelden de voorwaarden in het pachtcontract. Er mogen geen glyfosaat en andere chemische bestrijdingsmiddelen/gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden.

Dat maakt het telen van mais en aardappelen (waar in de huidige productie nog veel chemische gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden) wel moeilijker of op dit moment nog onmogelijk.

Reactie ad. 4

Deze voorwaarde is inmiddels aangepast. Chemische bestrijdingsmiddelen zijn niet toegestaan, zie ook onze reactie op zienswijze 8 onder ad. 1.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 10

1.

Indiener verzoekt om de hoogte van gebouwen van industrie te maximaliseren en géén uitzonderingen te maken. Vanaf de Streek ziet indiener nu hoge gebouwen boven het groen uitrijzen wat een beperking is voor het woongenot.

2.

Ten aanzien van stank en geluidsoverlast vraagt indiener zich af: welke fabrieken komen hier, wat zijn de normen en worden deze op de juiste manier gemeten.

3.

Ten aanzien van verkeersveiligheid: indiener geeft aan dat extra wegen leiden tot meer verkeersrisico's.

4.

Indiener doet de suggestie om de opbrengst van het zonnepark ten goede te laten komen aan het nieuw te bouwen wooncomplex (huur/koop oude school) voor jongeren in de Streek, zodat zij ook een toekomst kunnen opbouwen.

5.

Indiener vraagt om de vogelstand in de gaten te houden. Door alle nieuwe industrie verdwijnen er straks vele vogels en andere dieren die op dat gebied broeden en leven.

6.

Indiener doet de suggestie om de pachtovereenkomsten voor natuurinclusieve landbouw voor 10 jaar af te sluiten en grond naar de boeren uit de eigen Streek toe te kennen.

7.

Indiener vraagt zich af hoe snel de uitbreiding gaat van fase 2 en 3. En wat voor bedrijven komen hier? Blijft er wel grond over voor de natuur en het boerenbedrijf? Wat wordt straks ons woongenot? Indiener geeft aan dat het huidige megapark nog lang niet vol is en dat bestaande industrieterreinen waar gebouwen leeg staan eerst te huur of te koop moeten worden aangeboden.

8.

De waarborg van de groenstroken: in het verleden zijn inwoners van de Streek hiermee bedonderd volgens indiener. Toen het megapark werd aangelegd en bewoners protesteerden is destijds beloofd dat er veel groen zou komen op het megapark. Indiener verzoekt om gelijk hoge struiken, hagen en bomen aan te planten, want de eerste 15 jaar groeit alles heel gestaag.

9.

Indiener maakt zich zorgen over al het groen wat straks verdwijnt, over de hoeveelheid schadelijke stoffen dat vrijkomt, meer stikstof door industrie, en de extra verkeersdrukte.

Reactie ad. 1

In het bestemmingsplan zijn maximale hoogten van bedrijfsgebouwen opgenomen. Het bedrijventerrein is opgedeeld in twee delen: de representatie zone die op de A7 is gericht (de eerste 100 meter vanaf de A7 gezien) en de landschappelijke zone aan de zijde van Tjalleberd. In de

representatieve zone zijn gebouwen met een maximale bouwhoogte van 20 meter mogelijk. Daarnaast zijn hoogteaccenten tot 25 meter toegestaan in deze zone. In de landschappelijke zone van het bedrijventerrein mag de bouwhoogte maximaal 12 meter zijn.

Met een omgevingsvergunning is het mogelijk dat hiervan af wordt geweken ten behoeve van plaatselijke verhogingen, zoals schoorstenen, luchtkokers, liftkokers en lichtkappen. Deze vergroting mag dan niet meer dan 10 m² per plaatselijke verhoging bedragen. Ook mag het gezamenlijke oppervlakte van de vergrotingen niet meer zijn dan 50 van het dakvlak en mag de vergroting niet meer zijn dan 1,25 maal de maximale bouwhoogte van het gebouw.

Op deze manier is de maximale bouwhoogte vastgelegd in het bestemmingsplan. Het is mogelijk dat een bedrijf een omgevingsvergunning aanvraagt om af te wijken van de regels in het bestemmingsplan, dus ook voor een grotere bouwhoogte. In dat geval moet afgewogen worden of een hogere bouwhoogte kan worden toegestaan. Het is niet op voorhand te zeggen of hiervoor een vergunning verleend zal worden, het plan zoals het er nu ligt geeft hiervoor in elk geval geen ruimte.

Reactie ad. 2

Een beschrijving van welke fabrieken hier zijn toegestaan, is opgenomen in de algemene beantwoording A.

Voor een beschrijving van het toetsingskader voor geluid, zie onze reactie onder ad. 2 van zienswijze 1. Voor een beschrijving van het toetsingskader voor geur, zie onze reactie onder ad. 1 van zienswijze 7.

Reactie ad. 3

Door de ontwikkeling van het bedrijventerrein Klaverblad Noordoost, wordt een ontsluitingsweg en een vrijliggend fietspad gerealiseerd. Bij de aanleg van weg en fietspad wordt rekening gehouden met de verkeersveiligheidsaspecten om de verkeersveiligheid zo goed mogelijk te garanderen.

Reactie ad. 4

Uitgangspunt is dat het gemeentelijke duurzaamheidsfonds onder andere gevoed wordt uit rendementen van zonneparken. Vanuit dit fonds zullen lokale gemeentelijke duurzaamheidsinitiatieven gesteund worden. Daar moeten nog criteria voor bepaald worden. Het bijdragen aan het bouwen van een wooncomplex lijkt daar vooralsnog niet in te passen.

Reactie ad. 5

Zie onze reactie op zienswijze 13, ad. 1.

Reactie ad. 6

Op dit moment worden de gronden die in het bestemmingsplan zijn aangewezen voor natuurinclusieve landbouw, verpacht door de gemeente met jaarlijkse pachtovereenkomsten.

De pachtovereenkomsten voor deze gronden worden vanaf 2023 voor de duur van 6 jaar afgesloten. Hiermee is natuurinclusieve landbouw mogelijk en zijn de noodzakelijke aanpassingen c.q. investeringen rendabel. Met deze duur van de pachtovereenkomsten hebben pachters voldoende zekerheid om investeringen terug te verdienen. Het is volgens ons niet nodig om de duur te verlengen naar 10 jaar, zoals indiener voorstelt. Ook is het vanuit flexibiliteit niet wenselijk om de contractperiode langer te maken dan noodzakelijk. Overigens is de duur van de pachtovereenkomsten geen onderdeel van het planologisch traject en het bestemmingsplan dat nu voorligt.

Bij de selectie van pachters moet voldaan worden aan het Didam-arrest: de gemeente moet mededingingsruimte bieden bij het aangaan en uitvoeren van privaatrechtelijke overeenkomsten, waaronder pachtovereenkomsten. Om deze reden is het niet mogelijk om bijvoorbeeld enkel huidige pachters toegang te geven tot het pachten van de gronden. In de selectie van pachters wordt uiteraard wel voorkeur gegeven aan agrarische bedrijven die in de directe omgeving van het gebied zijn gevestigd, met name in het kader van duurzaamheid. Uitgangspunt is de huidige pachters als eerste in staat te stellen om een nieuwe pachtovereenkomst aan te gaan, mits dit mogelijk is met in achtname van wet- en regelgeving, waaronder het recente Didam-arrest.

Reactie ad. 7

De uitgifte van fase 2 gaat pas van start wanneer de gronden van fase 1 zijn uitgegeven. Op voorhand is niet goed in te schatten hoe snel dit precies gaat.

Aan het bestemmingsplan ligt een ladderonderbouwing ten grondslag, deze is bij het bestemmingsplan gevoegd als bijlage 1. Doel van een ladderonderbouwing is het onderzoeken en onderbouwen of bij een plan sprake van zorgvuldig ruimtegebruik. Vragen die aan de orde komen, zijn bijvoorbeeld: is er sprake van een stedelijke ontwikkeling, kan dit in bestaand stedelijk gebied en is er behoefte aan de ontwikkeling.

In de ladderonderbouwing wordt ingegaan op de vraag en het aanbod van bedrijventerreinen en specifiek grote kavels (>2 ha) in Heerenveen en in regio Zuidoost Fryslân. Hieruit blijkt dat er binnen bestaand stedelijk gebied geen mogelijkheden zijn om te faciliteren in de vraag die er zal zijn de komende jaren. De conclusie is dat er voldoende actuele regionale behoefte is om het bedrijventerrein Klaverblad Noordoost te ontwikkelen, met name binnen het beoogde segment grootschalige industrie en logistiek. In het bestemmingsplan is vastgelegd dat op fase 2 dezelfde voorwaarden gelden als voor fase 1: dezelfde bedrijvenlijst wordt aangehouden en ook dezelfde kavelgrootte.

Fase 3 (een derde 10 hectare) is recent opgenomen in de regionale bedrijventerreinen programmering vanwege een toegenomen behoefte. Deze regionale bedrijventerreinen programmering is vastgesteld door de vijf gemeenten en ligt op dit moment voor bij de provincie voor akkoord. Dit bestemmingsplan heeft geen betrekking op fase 3 en voordat fase 3 er kan komen, moet de provincie hier nog mee akkoord gaan en is opnieuw een bestemmingsplanprocedure nodig.

Wat betreft het woongenot, in het MER en in de toelichting van het bestemmingsplan komen alle aspecten ten aanzien van leefbaarheid aan de orde. Onderzocht is welke (milieu)effecten kunnen plaatsvinden en welke effecten de ontwikkeling heeft op het woon- en leefklimaat in de omgeving. Uit de onderzoeken blijkt dat de ontwikkeling past binnen de wettelijke kaders en normen en dat hiermee sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Er komt geen knelpunt uit naar voren die belemmerend zou zijn voor het woon- en leefklimaat. Uiteindelijk is het aan de gemeenteraad om, na afweging van alle betrokken belangen, een standpunt in te nemen over de aanvaardbaarheid van een ruimtelijke ontwikkeling op een bepaalde locatie.

Reactie ad. 8

De groenstroken die aan de noordkant van het bedrijventerrein worden aangelegd, worden minimaal 30 meter breed. Aan de westzijde van het bedrijventerrein komt een groenstrook van circa 40 meter breed. Daarmee zijn deze groenstroken in elk geval twee keer zo breed als de bestaande groenstroken die parallel aan de Binnendykster Haadfeart liggen. Wij zijn van mening dat deze groenstroken voldoende breed (en hoog: uiteindelijk ruim 15 meter) zijn om te zorgen voor afscherming van het bedrijventerrein.

De groenstroken worden aangelegd zodra de positie definitief bekend is. Voor de stroken in noord-zuidelijke richting is dit zoals het nu lijkt in 2023/2024, voor de oost-westelijke stroken hangt dit af van de indeling van het bedrijventerrein. In het bestemmingsplan is een regel opgenomen dat deze groenstroken uiterlijk twee jaar na uitgifte van de laatste percelen, moeten zijn gerealiseerd. Het aan te planten groen is bij aanplant van wisselende hoogte, maar hoger dan hoe de huidige groenstroken in het gebied een aantal jaren geleden zijn aangeplant. Zie ook onze reactie op zienswijze 17, ad. 3.

Reactie ad. 9

We begrijpen de zorgen van de indiener. Wij kunnen hier over zeggen dat bedrijven die zich willen vestigen op Klaverblad Noordoost, worden getoetst aan de meest actuele regelgeving, om hinder en vervuiling te voorkomen. Daarnaast nemen wij in het bestemmingsplan een regel op om schade door stikstof te voorkomen en om te borgen dat gebouwen aardgasloos worden uitgevoerd, zie onze beantwoording op zienswijze 18, ad. 9 en de ambtshalve wijzigingen (hoofdstuk 6 van deze nota).

Door het plan verdwijnt er inderdaad groen en onbebouwd gebied, maar er wordt op andere manieren, door het toevoegen van groenstroken, plasdras en natuurinclusieve landbouw, een toevoeging gedaan aan natuurwaarden in het gebied. Tot slot zal door de ontwikkeling er inderdaad meer verkeer komen. Uit onderzoek blijkt dat dit verkeer voornamelijk gebruik zal maken van de A7. Op basis van onderzoeken concluderen we dat deze toename niet voor overlast zal zorgen in de Streek.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 11 en 12 (inhoud zienswijze identiek)

1.

Bij Windpark Fryslân ter hoogte van Breezanddijk is een dorpsfonds opgericht (FIKS, Fonds IselmarKust Sterk). Dit was een eis vanuit de gemeente Súdwest Fryslân. Het lijkt indiener een idee om de bedrijven die zich vestigen op KNO jaarlijks een storting te doen in een nieuw op te richten fonds voor de gemeenschap van de Streek en Luxwoude, de gebieden die het meeste invloed ondervinden van de invulling van KNO. Indiener wil dit ook wel toelichten via zgn 'hoorzitting'.

2.

Indiener vraagt waarom het noodzakelijk is om bedrijven van categorie 4.2 te vestigen in dit gebied? De kans dat hiermee bedrijven zich vestigen die geluid en/of geuroverlast veroorzaken wordt hiermee vergroot. Waarom wordt er niet eerst gezocht naar een lagere categorie?

3.

Indiener vraagt zich af of er een link is tussen de hoogte van de gebouwen en de industrieklasse 4.2. zo niet, dan ziet indiener geen gegronde reden om gebouwen van deze hoogte (20-25 meter maximaal) te plaatsen. Indiener hoorde op de inloopavond dat de reden hiervan alleen is de indruk te wekken dat je Heerenveen binnenkomt op de A7, dit is volgens indiener niet in verhouding met de zichtproblematiek die ontstaat voor de inwoners van de Streek. Volgens indiener zijn de zichtmaatregelen niet het zicht weg, met bomen van 15 meter voor bebouwing van 25 meter.

4.

Volgens indiener worden inwoners blijer van ommetjes op een locatie die mooier is, denk buiten de fysieke contouren van het plan om.

Reactie ad. 1

In iedere ruimtelijke procedure schuurt het algemeen belang met het individueel belang schuurt. We kunnen niet verlangen dat voor iedere ruimtelijk procedure compensatie wordt gegeven. Daarvoor hebben we met elkaar planschaderegels afgesproken.

Daarnaast is deze wijze van fondsvorming niet gebruikelijk in de gemeente Heerenveen. Bedrijven, inwoners en anderen worden op de reguliere wijze aangeslagen voor de gemeentelijke belastingen. Vervolgens besluit onze volksvertegenwoordiging, de gemeenteraad, over de inzet van de middelen middels de begroting en perspectiefnota. Er is geen aanleiding om specifiek voor dit bedrijventerrein een dergelijke regeling op te zetten. De vraag kan ook direct gesteld worden hoe om te gaan met bijvoorbeeld andere bedrijventerreinen of ontwikkelingen die invloed op een bepaalde omgeving (kunnen) hebben.

Tot slot zou een verplichte periodieke bijdrage invloed hebben op de grondprijzen. Als grondeigenaar ontvangt de gemeente daarmee minder inkomsten, waardoor elders keuzes gemaakt moeten worden omdat de beoogde inkomsten naar beneden bijgesteld moeten worden.

Reactie ad. 2

Zie algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 3

Zie onze algemene beantwoording D. waarin we ingaan op onze afweging over bouwhoogtes.

Reactie ad. 4

De wens om ommetjes te creëren in het gebied is een wens die tijdens het Sinnetafelproces vanuit de betrokkenen in de omgeving kwam. Daarom zijn deze opgenomen in het ontwerp voor het gebied. Er is in principe geen reden om geen ommetjes te creëren op andere locaties, dit bestemmingsplan en deze gebiedsontwikkeling richten zich hier alleen niet op, dus hier wordt dan ook niet op ingegaan in de planvorming en het ontwerpproces voor Klaverblad Noordoost.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 13

1.

Volgens indiener heeft de wijziging van bestemming grote invloed op de flora en fauna in het gebied. De vele vogels, reeën en alle andere (zinvolle) dieren zullen vertrekken naar een meer rustiger gebied. Ver van “onze groene Streek”. Indiener vindt het zonde dat de mooie, uitgestrekte, groene weilanden moeten plaatsmaken voor industrie en zonnepanelen.

2.

Indiener noemt het cosmetische belang van de Streek. Het is een doorn in het oog om van dit groene, rustige gebied een industriegebied zware industrie klasse 4.2 te maken. Met alle (gezondheids)klachten van dien. We zijn een dorpsgemeenschap, geen randstad.

Reactie ad. 1

Voor het MER en de onderbouwing van het bestemmingsplan is ecologisch onderzoek gedaan naar beschermde soorten die in het plangebied voorkomen. Conclusie van dit onderzoek is dat er voor de soorten groene glazenmaker, hermelijn en de buizerd, nader onderzoek moet plaatsvinden (zomer 2022) en mogelijk een ontheffing moet worden aangevraagd. Negatieve effecten op andere

beschermde soorten worden niet verwacht. Hierbij wordt wel de voorwaarde gesteld dat werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Tijdens de werkzaamheden moet zo weinig mogelijk verstoring, onder andere door licht en geluid, plaatsvinden.

Aanvullend aan de onderzoeken die zijn uitgevoerd, is in het voorjaar/zomer van 2022 een onderzoek uitgevoerd door Altenburg & Wymenga naar het effect van het plan op weidevogels die voorkomen in het gebied ten noorden van het plangebied. Dit rapport is als bijlage 2 bij deze nota toegevoegd. Uit het onderzoek is gebleken dat de herinrichting van het plangebied tot gevolg zal hebben dat de akkers en graslanden in het noordelijk deel door de verstoring voor weidevogels minder aantrekkelijk wordt. Hierdoor zal naar verwachting het aantal weidevogels afnemen of verdwijnen. Naar verwachting zullen de meeste broedparen in de directe omgeving van het plangebied een nieuwe plek vinden. Wettelijk gezien is dit gebied ten noorden van het plangebied niet aangemerkt als weidevogelkansgebied en er is daarom geen knelpunt met de provinciale verordening. De nesten zijn ook niet beschouwd als jaarrond beschermd. In het algemeen geldt daarom dat werkzaamheden wel mogen plaatsvinden in het gebied, alleen niet in het broedseizoen.

Vanuit wetgeving volgen dus, behalve een mogelijk ontheffing voor enkele soorten, geen verplichtingen. Daarmee is het wel zo dat, zoals indiener aangeeft, er sprake is van invloed op de flora en fauna in het gebied door de ontwikkelingen. Hierbij is ook sprake van positieve invloed: de nieuwe inrichting biedt kansen voor behoud en vergroting van de biodiversiteit in het gebied, ten aanzien van andere soorten dan weidevogels. In het kader hiervan is door Altenburg & Wymenga een rapport 'Ecologische onderbouwing aanpak biodiversiteit inrichting Klaverblad Noordoost te Heerenveen' opgesteld. Dit rapport is als bijlage 3 bij deze nota toegevoegd. De rapportage is opgesteld om keuzes te ondersteunen als het gaat om bepaalde doelstellingen ten aanzien van bestaande natuurwaarden, ten aanzien van mogelijk te ontwikkelen natuurwaarden en daarop volgende keuzes voor bepaalde typen inrichting. Uit het rapport blijkt dat er in het gebied allerlei kansen zijn om de biodiversiteit te verbeteren. Deze kansen zijn en worden zoveel mogelijk toegepast in de uitwerking van de plannen.

Reactie ad. 2

We begrijpen het belang van de indiener en de voorkeur voor een groen, rustig gebied in plaats van een bedrijven/industrie terrein. In het MER en in de toelichting van het bestemmingsplan komen alle aspecten ten aanzien van leefbaarheid aan de orde. Onderzocht is welke (milieu)effecten kunnen plaatsvinden en welke effecten de ontwikkeling heeft op het woon- en leefklimaat in de omgeving. Uit de onderzoeken blijkt dat de ontwikkeling past binnen de wettelijke kaders en normen en dat hiermee sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Er komt geen knelpunt uit naar voren die belemmerend zou zijn voor het woon- en leefklimaat. Ook is het plan zorgvuldig ingepast in het landschap, met onder andere een groene rand aan de zijde van de Pastoriesingel, de entree naar Tjalleberd. Er is geen aanleiding om het plan niet door te laten gaan. Uiteindelijk is het aan de gemeenteraad om hier een afweging in te maken.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 14

1.

Het valt indiener op dat in het huidige gepresenteerde plan het begrip recreatie hoegenaamd geen enkele keer voorkomt, terwijl hier in het oorspronkelijke plan wel rekening mee is gehouden. Voor

de verbinding met de Streek, de direct omwonenden en het karakter van dit plan (duurzaam, circulair) lijkt dit indiener van eminent belang. Wat kan de reden zijn dat hier in het huidige bestemmingsplan geen rekening mee is gehouden? Het heeft er nu alle schijn van dat economische factoren hier prevaleren boven welzijn.

2.

Volgens indiener is er sprake van enkele omissies in de bijlage 'Toelichting bedrijvigheid op Klaverblad Noordoost' (dit document is meegestuurd met de nieuwsbrief die op 4 juli 2022 is meegestuurd naar belangstellenden). Een aantal bedrijven voldoen niet aan het criterium 4.2:

- Margarinefabrieken of vervaardiging of raffinage van ruwe plantaardige en dierlijke oliën en vetten met productiecapaciteit van minder dan 250.000 ton per jaar. 4.1 Wel
- Houtzagerijen 3.2 Wel
- Gips- of kalkfabrieken met productiecapaciteit < 100.000 ton per jaar 4.1 Wel
- Autosloperijen 3.1 of 3.2 (afhankelijk van bedrijfsoppervlak) Wel

Vraag van indiener is: berust het opnemen van deze bedrijven inderdaad op een misverstand? Zo nee, wat zijn de redenen om hiervan af te wijken?

3.

In de huidige lijst 4.2 komen bovendien een aantal bedrijven voor die volgens indiener niet voldoen aan het karakter (duurzaam, circulair) beschreven in het concept bestemmingsplan. U schrijft: 'Ook werken wij aan een acquisitieplan. In dit plan staat waar we op focussen bij bedrijven (circulair, duurzaam etc.) en welke selectiecriteria bij de uitgifte van kavels van belang zijn. Ook dit document maken we tijdig openbaar. Op welke termijn zijn deze selectiecriteria bekend?

4.

De bijlage 'VNG bedrijfsactiviteiten bedrijventerreinen maart 2009' heeft zonder nadere toelichting op codes e.d. geen toegevoegde waarde.

5.

In het plan is een 'zonnepark' opgenomen. Is er gezien de recente ontwikkelingen – proportioneel sterke toename van zonne-energie in combinatie met netwerkproblematiek nagedacht over andere oplossingen voor het opslaan van energie die niet (direct) leverbaar is aan het elektriciteitsnetwerk, bv opslaan in de vorm van waterstof (zie ook project Ooststellingwerf)? En zo nee, is het gezien de huidige ontwikkelingen niet verstandig andere opslagmogelijkheden te overwegen?

Reactie ad. 1

Het aspect recreatie is vormgegeven in het plan door de te realiseren wandelpaden en een fietspad door het gebied. Dit is vastgelegd in het landschappelijk raamwerk en in het bestemmingsplan planologisch mogelijk gemaakt. Recreatief medegebruik vormt daarmee onderdeel van het plan en wordt ook als zodanig genoemd in de toelichting van het bestemmingsplan. Omdat recreatieve routes toegestaan zijn op gronden met bestemmingen zoals Groen en Agrarisch, is een aparte bestemming voor recreatie niet nodig.

Reactie ad. 2

Op het bedrijventerrein worden bedrijven tot en met categorie 4.2 toegestaan. Dat betekent dat bedrijven met een lagere categorie, zoals 3.1, 3.2 en 4.1 zich op basis van het bestemmingsplan ook mogen vestigen in het gebied.

Reactie ad. 3

In onze algemene beantwoording A. gaan wij in op hoe de lijst voor Klaverblad Noordoost tot stand is gekomen. Hierbij gaan wij ook in op de keuzes ten aanzien van duurzaam en circulair.

Het acquisitieplan verwachten wij in het tweede half jaar van 2022 af te ronden.

Reactie ad. 4

De bijlage 'VNG bedrijfsactiviteiten bedrijventerreinen maart 2009' waar indiener naar verwijst, is opgenomen in de nieuwsbrief die is verstuurd op 4 juli 2022. Bij deze nieuwsbrief is ook een toelichting op de milieucategorie en bedrijvenlijst opgenomen. Om wel een volledig beeld te geven, is de lijst opgenomen. Op deze lijst staan, zoals ook toegelicht in de nieuwsbrief, het type bedrijven die zijn toegestaan in het gebied.

Reactie ad. 5

Als we de vraag goed proberen te duiden dan richt de vraag zich op het opslaan van energie. Het zonnepark richt zich primair op de productie van hernieuwbare energie waarbij de invoeding op het elektriciteitsnet een belangrijk aandachtspunt is. Daarom is de aansluit- en transportcapaciteit in een vroegtijdig stadium in overleg met netbeheerder Liander zeker gesteld. Daarnaast wordt er naar gestreefd om de geproduceerde energie direct toe te kunnen passen. Dat neemt niet weg dat bij zonneparken in toenemende mate ook aan opslag (in een of de andere vorm) wordt gedacht. Het is echter aan initiatiefnemer om dit nader uit te werken. Verder is het niet uit te sluiten dat er op Klaverblad Noordoost bedrijven zich vestigen die zich wel richten op opslag van (andere vormen van) energie.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 15

1.

Indiener doet een suggestie om een storingsvrij gebied te creëren waar reeën hun jongen kunnen werpen. Hiermee wordt voorkomen dat de reekalveren in het lange gras in de weilanden worden geboren, waar ze slachtoffer kunnen worden van de cyclomaaier. Het tijdstip van werpen valt namelijk samen met de periode waarin de eerste snee gras wordt gemaaid.

Volgens indiener kan een storingsvrij gebied gerealiseerd worden door de bestaande noord-zuid lopende bosstrook door te trekken in zuidelijke richting tot aan het zonnepark. Deze strook wordt niet beplant met bos, maar kan braak blijven liggen. De zich hier spontaan ontwikkelende vegetatie draagt bij aan de biodiversiteit in het plangebied en vormt tezamen met de bestaande bosstrook voor een storingsvrij gebied (er is hier geen sprake van een schouwpad), waar reeën zich in terug kunnen trekken.

Indiener geeft hierbij nog aan dat er geen grondbewerking hoeft te worden uitgevoerd en geen plantsoen aangebracht, waardoor bespaard kan worden in de kosten. Het enige wat moet gebeuren is het bestaande slootje aan de oostzijde van de bestaande bosstrook, zuidelijk door te trekken tot aan het zonnepark, in totaal circa 200 meter. De aan de westzijde gelegen sloot is al aanwezig.

Indiener vraagt deze wijziging op te nemen in het definitieve bestemmingsplan en hier in de eerste fase uitwerking aan te geven.

Reactie ad. 1

Onderstaand een luchtfoto waarop de bestaande noord-zuid lopende bosstrook te zien is en het gebied dat indiener voorstelt als storingsvrij gebied.

In de regels van het bestemmingsplan hebben we opgenomen dat bij fase 2, aan de gehele westzijde van het bedrijventerrein een groenstrook met een minimale breedte van 40 meter wordt aangelegd. Dit is een wens geweest uit De Streek om de bedrijven aan het zicht te onttrekken. Het (recht) doortrekken van de sloot is niet gewenst, omdat deze dan dwars door de bosstrook zou lopen. Bij de uitwerking van fase 2 kan te zijner tijd wel worden bekeken of de bosstrook als geheel aan de oostzijde door een nieuwe sloot kan worden begrensd.

Het is ons inziens aan de pachter om op de juiste manier om te gaan met reekalveren. Er zijn verschillende manieren om rekening te houden met reekalveren bij maaierwerkzaamheden, zoals:

- De dag of avond voor het maaien kunnen er kunstmestzakken, gewone plastic zakken of metaalfolie aan takken en struiken worden hangen langs de rand van het veld, bijvoorbeeld om de 50 meter. Door het knisperende geluid in de wind en de lichtreflecties zal het perceel niet meer vertrouwd aanvoelen voor de reeëit, waardoor ze met haar kalfje(s) een ander heenkomen zal zoeken.
- Gevonden reekalveren kunnen in een jute zak op een rustige, schaduwrijke plek gelegd in afwachting van de maaierwerkzaamheden.
- Van binnen naar buiten en op lage snelheid maaien is een andere effectieve maatregel. Volwassen reeën, maar ook andere dieren, bevinden zich bij voorkeur in de randen van een perceel en zullen dan het perceel uitvluchten.
- Een andere (efficiëntere) manier is de inzet van een drone, waarvoor de boer de hulp van bijvoorbeeld Natuurmonumenten kan inschakelen. Het zoeken met een drone die is uitgerust met een warmtebeeldcamera gaat namelijk veel sneller en zorgvuldiger. Zo kan in een half uur tijd al snel 10 hectare worden afgezocht.

Luchtfoto bestaande bosstrook en met oranje pijl aangegeven de richting waarop groenstrook wordt doorgetrokken bij realisatie van fase 2 (bron luchtfoto: Google Maps)

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 16a – Lidl Nederland GmbH

1.

Indiener maakt een zienswijze kenbaar in het kader van het ontwerpbestemmingsplan Klaverblad Noordoost en het ontwerpbestemmingsplan Deprogrammering IBF. Indiener verwijst in haar zienswijze naar de op 2 december 2021 ingediende inspraakreactie, die als bijlage bij de zienswijze is gevoegd. Dit stuk dient als letterlijk herhaald en ingelast te worden.

Hieronder volgen de inhoudelijke punten uit de inspraakreactie:

- a. Indiener geeft aan dat de huidige kavel van het distributiecentrum van Lidl optimaal is benut. Uitbreiding is niet of nauwelijks mogelijk. Het distributiecentrum is daarmee voor uitbreiding afhankelijk van de twee genoemde kavels, waarbij een eventuele uitbreiding het meest in de rede ligt op de zuidkavel, tezamen met de kavel die ten westen daarvan ligt. Lidl is van mening dat de Regionale Afspraken er niet aan in de weg staan dat in ieder geval de Zuidkavel niet in de deprogrammering wordt betrokken. Ook is Lidl van mening dat in ieder geval voor die Zuidkavel niet kan worden gezegd dat deze kwalitatief niet in de vraag voorziet.

In de Regionale Afspraken staat dat Heerenveen en Smallingerland een bovenregionale functie op het gebied van werkgelegenheid en bedrijfsvestigingen vervullen. Dat is ook de basis voor de komst van Lidl naar Heerenveen geweest. In de Regionale Afspraken wordt verder verwoord dat uit de prognoses en de praktijk blijkt dat de toekomstige vraag voor een belangrijk deel zal bestaan uit grotere kavels logistiek. En dat het daarnaast wenselijk is ruimte te hebben voor "unieke kansen". Daaraan is toegevoegd dat het bestaande aanbod daarin slechts voor een deel kan voorzien. Lidl is van mening dat een uitbreiding van Lidl met gebruikmaking van de Zuidkavel zo een unieke kans is. Dat deze pas op termijn plaatsvindt is niet bezwaarlijk, nu de Regionale Afspraken gaan over een planperiode tot 2030. Het schrappen van de Zuidkavel moet dan ook worden gezien als het schrappen van een unieke kans. De Regionale Afspraken dwingen er niet toe om unieke kansen te schrappen.

Het feit dat in paragraaf 4.3 van de Regionale Afspraken concreet is afgesproken dat op IBF Heerenveen 11 hectare juridisch wordt gedeprogrammeerd, doet daar niet aan af. In dezelfde paragraaf is immers verwoord dat niet de gehele kwantitatieve overcapaciteit behoeft te worden opgelost. En ook dat nieuwe ontwikkelingen nadrukkelijk worden gevolgd. Vermeld is dat er een andere ruimtevraag kan optreden, dat de provincie nieuwe prognoses gaat maken en dat wordt gemonitord bij de uitgifte, ook kwalitatief en wordt gezien of er aanleiding bestaat de Regionale Afspraken te herzien.

Lidl is van mening dat de wens van Lidl om in de toekomst het distributiecentrum ter plaatse te kunnen uitbreiden, de reden is om de Regionale Afspraken deels te herzien, voor zover de verdere reservering van deze kavel daar niet al rechtstreeks in past.

- b. In dit verband wordt er ook op gewezen dat het schrappen van circa 8 hectare kennelijk ruimte schept om op bedrijventerrein Klaverblad Noordoost 20 hectare bedrijventerrein te bestemmen. Kennelijk zijn deze dan bedoeld voor de in de Regionale Afspraken bedoelde "unieke kansen". Hierover is in de plantoelichting van het voorontwerp bestemmingsplan bedrijventerrein Klaverblad Noordoost niets te vinden. Indiener verzoekt om informatie aan te reiken in dit verband.
- c. Aansluitend hierop past de opmerking dat de kavels op bedrijventerrein Klaverblad Noordoost niet per se betere mogelijkheden bieden dan de bestaande ruimte op IBF. Weliswaar is het bebouwingspercentage met 70%, 10% minder dan bij bedrijventerrein Klaverblad Noordoost, maar de bouwhoogte die op IBF wordt toegestaan (25 meter) is meer marktconform. Grote logistieke bedrijven zullen met de grotendeels slechts 12 meter, die op bedrijventerrein Klaverblad Noordoost als bouwhoogte wordt toegestaan, niet uit de voeten kunnen.
- d. Lidl gaat graag verder met de gemeente in gesprek over de mogelijkheden om alle unieke kansen te benutten, waaronder de kans op uitbreiding van Lidl zeker moeten worden begrepen. Indien te zijner tijd zal blijken dat uitbreiding noodzakelijk is en deze op IBF niet kan plaatsvinden, zou dat een ernstig gemiste kans vormen. Met de vraag naar stukken, zoals hiervoor omschreven, beoogt Lidl ook zicht te krijgen op de mogelijkheden die bestaan om de Regionale Afspraken zodanig aan te passen dat de "unieke kansen" die de gemeente Heerenveen wil creëren, met het bedrijventerrein Klaverblad Noordoost te combineren, met de unieke kans om te zijner tijd Lidl uit te breiden.

2.

Indiener geeft aan dat met name de gronden ten zuiden (maar ook die ten oosten) van het distributiecentrum van Lidl aan de Minerva 1 beschikbaar dienen te blijven voor uitbreidingen in de toekomst. Deprogrammering van deze gronden is ongewenst en maakt het onmogelijk om (te zijner tijd) unieke kansen tot uitbreiding van dit hoogwaardige distributiecentrum te benutten. Op

onderstaande schets is goed te zien waarom in ieder geval de gronden ten zuiden van het distributiecentrum buiten de deprogrammering moeten blijven. Een zuidelijke uitbreiding is het meest logisch en het schrappen van deze gronden uit de deprogrammering heeft ook de geringste impact op het geheel aan afspraken dat daaraan te grondslag ligt.

Afbeelding zoals opgenomen in de zienswijze

3.

De inspraakreactie namens Lidl is tot op heden volledig onbeantwoord gebleven. Ook de in de inspraakreactie gevraagde stukken zijn nimmer toegezonden. Ook heeft nimmer een gesprek met Lidl plaatsgevonden. Dit wordt zeer betreurd, maar het toont ook aan dat de voorbereiding van de ontwerpbestemmingsplannen onzorgvuldig is geweest. Inspraakreacties van anderen zijn wel behandeld en beoordeeld, maar die van Lidl niet.

Indiener verzoekt om de gevraagde stukken toe te zenden en gedurende ten minste vier weken aansluitend gelegenheid te geven om de zienswijze aan te vullen.

Reactie ad. 1

- a. Het deprogrammeren van IBF is aangezwengeld toen de gemeente met de vorige programmeringsafspraken in 2019 bezig was. De prognoses noopten toen tot het deprogrammeren om een nieuwe ontwikkeling op Klaverblad Noordoost mogelijk te maken. Uit de gesprekken met de (toenmalige) eigenaren van de grond, viel bovendien af te leiden dat hier de komende tijd geen bedrijfsmatige ontwikkeling te verwachten was. Het klopt wat indiener aangeeft, dat er een andere ruimtevraag kan optreden en dat de regionale afspraken kunnen worden herzien. Inmiddels zijn er nieuwe regionale afspraken (2022) gemaakt. Deze afspraken zijn vastgesteld in alle vijf gemeenten en ter instemming

aangeboden aan de provincie. Na de zomer van 2022 komt de provincie met een formele reactie. Uit deze meest recente regionale afspraken blijkt dat de ruimtevraag inderdaad is veranderd, er is nu bijvoorbeeld meer behoefte aan kleinere kavels. Deprogrammering van de 11 ha op het IBF bij Heerenveen is in deze afspraken wel blijven staan. Opgenomen is dat de gemeente hierover in gesprek wil met de provincie als er een mogelijke vertraging van Klaverblad Noordoost plaatsvindt als gevolg van de netwerkproblematiek.

De gemeente kan zich voorstellen dat ook met een concrete, nieuwe ontwikkeling zoals nu benoemd door Lidl, opnieuw het gesprek aangegaan wordt met de regio en de provincie over deprogrammering. De gemeente wil de groei van bestaande bedrijvigheid namelijk faciliteren waar dat mogelijk is.

- b. Na het binnenkomen van de zienswijze heeft de gemeente de gevraagde informatie toegezonden. Hierin heeft de gemeente benoemd dat in het kader van de regionale afspraken van 2019 en 2022 tussen de gemeente Heerenveen en de provincie alleen gesproken is over de kwantitatieve invulling: het aantal hectares die op Klaverblad Noordoost ontwikkeld kunnen worden en de grootte van kavels (>2 ha). Met unieke kansen wordt bedoeld dat de gemeente Heerenveen voor het Klaverblad Noordoost gebied een uniek vestigingsklimaat en gebied wil creëren, kortgezegd een gebied met grootschalige kavels, all-electric, duurzaam en een circulair ontwikkeld bedrijventerrein waar kwaliteit is geborgd (bron: masterplan Klaverblad Noordoost, vastgesteld in september 2021).
- c. Op Klaverblad Noordoost willen we variërende vestigingsmogelijkheden bieden die passen bij te vestigen bedrijven maar die ook passen in de omgeving. Om die reden is gekozen voor twee zones waar verschillende maximale bouwhoogtes gelden. In de representatieve zone zijn gebouwen met een maximale bouwhoogte van 20 meter mogelijk. Daarnaast zijn hoogteaccenten tot 25 meter toegestaan in deze zone. In de landschappelijke zone van het bedrijventerrein mag de bouwhoogte maximaal 12 meter zijn.
- d. De gemeente gaat ook graag in gesprek met Lidl over de mogelijkheden om uitbreiding van Lidl te faciliteren. Er is inmiddels een gesprek gepland. Zoals gezegd wil de gemeente de groei van bestaande bedrijvigheid van harte faciliteren.

Reactie ad. 2

De gemeente begrijpt de wens en is in haar reactie onder ad. 1 ingegaan op hoe en waarom de regionale afspraken tot stand zijn gekomen. De gemeente kan zich voorstellen dat een concrete wens zoals de Lidl nu aangeeft, aanleiding is om de afspraak omtrent deprogrammeren opnieuw te bespreken met de regio en de provincie.

Reactie ad. 3

Het klopt dat de inspraakreactie onbeantwoord en onbehandeld is gebleven en dat de gevraagde stukken niet zijn toegezonden. Dit was niet de bedoeling en betreuren wij ten zeerste. Na het binnenkomen van de zienswijze hebben wij op 14 juli 2022 de gevraagde informatie toegezonden en hebben wij vier weken gelegenheid gegeven om eventueel een aanvullende zienswijze in te dienen.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 16b – Lidl Nederland GmbH

Op 1 augustus 2022 is een aanvulling op zienswijze 16a ingediend door Lidl Nederland GmbH.

1.

Indiener geeft aan verheugd te constateren dat uitgangspunt is dat groei van bestaande bedrijvigheid van harte wordt gefaciliteerd, zoals aangegeven per mail van 14 juli 2022 door de gemeente. In de ogen van indiener betekent dit dat de deprogrammering voor het zuidelijk deel van het terrein aansluitend aan DC Heerenveen aan de Minerva 1, niet wordt voortgezet. Het betreffende deel is op onderstaande uitsnede met een rode omlijning aangeduid.

Het deel dat door indiener groen is omlijnd, komt naar verwachting van indiener niet snel in aanmerking voor uitbreiding van het DC. De uitbreiding van het DC in oostelijke richting ligt vanwege opzet en inrichting ervan niet voor de hand. Tegelijkertijd betekent dit dus dat het overgrote deel van de voorgenomen deprogrammering wel kan worden bereikt, nu het zuidelijk deel dat buiten de deprogrammering moet blijven relatief gering is en het oostelijk deel dat wel gedeprogrammeerd kan worden het grootst is.

2.

Indiener stelt voor om de toekomstige uitbreidingsmogelijkheid voor het DC direct goed vorm te geven. Indiener stelt voor om de gronden die nodig zijn voor de uitbreiding, niet te deprogrammeren maar daarvoor een wijzigingsbevoegdheid op te nemen. Het gebied waarvoor de wijzigingsbevoegdheid moet gelden, is groter dan het deel dat is opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan Deprogrammering IBF (zie onderstaande uitsnede).

Reactie ad. 1

Zoals op de eerdere zienswijze (16a) is gereageerd, kan de gemeente zich voorstellen dat een concrete wens zoals de Lidl nu aangeeft, aanleiding is om de afspraak omtrent deprogrammeren opnieuw te bespreken met de regio en de provincie.

In de ogen van de gemeente geeft deze concrete wens tot uitbreiding in elk geval voldoende aanleiding om deprogrammering van het zuidelijk deel van het terrein aansluitend aan het distributiecentrum van Lidl, vooralsnog uit het bestemmingsplan Deprogrammering IBF te schrappen. Er blijkt sprake te zijn van een concrete behoefte van dit bestaande bedrijf. Dit heeft in de ogen van de gemeente ook geen consequenties voor het vraag/aanbod onderzoek dat de basis vormt voor de regionale afspraken en dat ook als basis dient voor de ontwikkeling van Klaverblad Noordoost. Uit de meest recente regionale afspraken die zijn vastgesteld en op dit moment ter instemming liggen bij de provincie, blijkt dat de vraag naar bedrijventerreinen alleen maar is toegenomen. Het schrappen van dit deel uit het plan is daarom passend, vooral nu het gaat om een specifieke toekomstige behoefte.

Reactie ad. 2

De gemeente volgt de gedachtegang van indiener en waardeert het meedenken naar een passende oplossing waarin enerzijds voldaan kan worden aan de (toekomstige) wens voor uitbreiding en anderzijds voldaan kan worden aan de regionale afspraken. Een wijzigingsbevoegdheid opnemen zoals voorgesteld, ziet de gemeente op dit moment niet als een wenselijke oplossing. Reden hiervoor is dat het gebied dat door indiener wordt aangegeven om de wijzigingsbevoegdheid op te nemen, groter is dan het plangebied van het ontwerp bestemmingsplan Deprogrammering IBF. Wanneer we het plangebied zouden uitbreiden met dit gebied en hiervoor een wijzigingsbevoegdheid zouden opnemen, zouden we het bestemmingsplan opnieuw als ontwerp ter inzage moeten leggen om belanghebbenden, waaronder de eigenaar van de grond, gelegenheid te geven hierop te reageren. We hebben de voorkeur om deprogrammeren van de gronden ten oosten van het perceel Minerva 1,

wel door middel van vaststelling van het bestemmingsplan, te deprogrammeren, dus om de procedure door te zetten. Voor het uitbreiden van het distributiecentrum op gronden met nu nog een agrarische bestemming, zoals de Lidl aangeeft op de meegestuurde afbeelding, is in elk geval een ruimtelijke afweging en het doorlopen van een ruimtelijke procedure nodig.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan Klaverblad Noordoost. Wel vindt er een wijziging plaats in het bestemmingsplan Deprogrammeren IBF.

Zienswijze 17 – Plaatselijk Belang Oud Aengwirden

Deze zienswijze is tot stand gekomen met feedback vanuit de streekbewoners van Terband, Luinjeberd, Tjalleberd, Gersloot en Gersloot-polder. In het algemeen wordt opgemerkt dat de indruk die tijdens het Sinnetafel proces gewekt is, is die van een bescheiden circulair bedrijventerrein. Expliciet zijn toen dingen genoemd als 'geen hoogbouw' en 'alleen duurzame bedrijven' etc. Uiteindelijk is in de planvorming steeds meer industriële ontwikkeling gekomen van een mogelijke andere impact (hoogte) en milieuklasse (zwaarder) als eerder voorzien. De zorg daarover vormt de kern van de zienswijze die nu voorligt. De zienswijze is ondertekend door circa 350 Streekbewoners.

Hieronder volgen samengevat de aangedragen punten. De punten zijn, net als in de zienswijze, gerubriceerd per onderdeel van het plan (industrie-, zonne- en de landbouwzone) en een aantal overkoepelende aspecten.

Industrie

1.

Indiener maakt zich zorgen of de industriële milieuklasse die wordt voorgesteld (4.2) gaat leiden tot industrie die niet passend is bij de 'circulaire' ambitie die voor het gebied uitgesproken is en die ook in een breder Heerenveens verband niet wordt gerealiseerd. Indiener stelt voor: 'Wees 'streng' met type bedrijvigheid wat je als gemeente wilt faciliteren. Past het bij het verhaal van het gebied en de gemeente of krijgen we een, ongewenst, IBF geïnspireerd KNO gebied met grootschalige industriële functies als zuivelfabrieken of andere groot industriële bedrijven. Heb de ambitie om het totaal plan te realiseren met de hoogste circulaire (bio-diverse, energie, schone) ambitie van Nederland.

2.

Indiener stelt voor om een gebiedscommissie op te tuigen met gebiedsvertegenwoordiging die zich richt op nieuwe ontwikkelingen en planvorming in en rond het gebied. Als adviesorgaan voor de raad zodat o.a. uitzonderingen op de plankaders (zoals nu bij Ausnutria op IBF) vooraf bediscussieerd en van advies voorzien kan worden voordat de raad een besluit neemt. Indiener benadrukt dit verderop in de zienswijze nogmaals: indiener geeft aan alert te zijn op afwijkingen van plannen: uitzonderingen waarvoor aparte afspraken gemaakt worden en waar geen ruggenspraak met bewoners is.

3.

Indiener wijst op de zorgen die er zijn over de massaliteit van de gebouwen en bouwhoogtes van 20 meter en incidenteel tot 25 meter. Ook is er zorg over de voorgestelde bouwhoogtes en het aan te planten groen. Het duurt volgens indiener tientallen jaren voordat een groenstrook voldoende functioneert als buffer. Zie ook ervaring van bewoners met de 10 jaar geleden geplaatste buffer (nu 6-7 meter hoog).

Voorstel is om niet hoger dan 15-20 meter te bouwen en geen uitzonderingen te willen maken. En 12 meter aan de landschappelijke zone.

4.

Indiener verzoekt de groene kamers (groenstroken) snel te realiseren, zo nodig in combinatie met grondwallen en organiseer de ontwikkeling ervan voor lange tijd (10-20 jaar). Kan adviestaak van KNO gebiedscommissie zijn (zie ad. 2).

5.

Indiener stelt voor om de gebiedscommissie ook in te zetten bij fase 2. Verder wordt aangegeven dat de 60 ha natuurinclusieve landbouw behouden moet blijven. Maak een eventuele verdere planontwikkeling onderdeel van de adviestaak van de KNO gebiedscommissie (zie ad. 2).

6.

Milieuklasse 4.2 wordt door de bewoners als te hoog milieubelastend ingeschat. Het type bedrijvigheid wat hierdoor ruimte krijgt binnen het plangebied kan tot ongewenste hinder leiden (licht, geluid, geur,...). Indiener stelt voor om een milieuklasse lager dan 4 aan te houden en een duidelijk proces in te richten, bijvoorbeeld met een gebiedscommissie, om de match te maken tussen type bedrijven wat zich wil vestigen en het circulaire ambitieniveau van de totale KNO uitstraling. Stel duidelijke criteria op basis waarvan die gepastheid getoetst wordt.

7.

Indiener stelt voor een lange termijn gericht beheerplan (10-20 jaar) op te stellen voor de totale groeninrichting van KNO.

8.

Indiener geeft aan dat de stikstofberekeningen vanwege de recente en huidige stikstofproblematiek in Nederland zullen moeten worden herzien en opnieuw onderzocht moeten worden, waarbij de meest actueel en recentste rekenmodellen moeten worden gebruikt en afgestemd met een reëel beeld van de werkelijkheid op het KNO.

9.

Indiener benoemt dat Heerenveen zich positioneert als 'Circular Valley' en op dat punt dus ook onderscheidend en ambitieus zou moeten zijn. Indiener stelt voor een plan te maken welke bedrijvigheid, werkgelegenheid en economie met KNO stimuleert en hoe die aansluit bij de circulaire gebiedsambities en Heerenveense ambities. Stel dus scherpe criteria op waar eventuele gebruikers/kopers aan moeten voldoen. Indiener geeft ideeën als korte kringlopen, groene inbedding, aandacht voor eigen energie, gebruik van restmaterialen.

Zonnepark

10.

Indiener wil dat de zonnepanelen zo gelegd worden dat recreanten niet tegen de zonnepanelen aankijken (geen inkijk vanaf fietspad), door een groene wand door middel van brede rietkragen die periodiek strooksgewijs gemaaid worden.

11.

Indiener vraagt om het afstemmen van de hoogte van zonnepanelen op kansen voor optimale biodiversiteit met lokale pachters onder en naast panelen. Het natuurlijk zonlicht moet de bodem kunnen bereiken en beplanting aan de zijkant zoals lisdodde en riet moet kansen krijgen om te kunnen groeien.

12.

Indiener vraagt om onderzoek naar het eventueel optreden van negatieve stralingseffecten en vraagt deze te delen met De Streek.

13.

Bij calamiteiten van het zonnepark (zoals brand) wil indiener garanties dat het snel en adequaat opgeruimd/opgelost wordt. De verantwoordelijkheden en financiering hiervoor van de verschillende partijen moeten vooraf duidelijk zijn.

14.

Indiener is van mening dat Energie Coöperatie Aengwirden vanaf het begin moet meebeslissen bij de ontwikkeling van het park. De opbrengsten wil indiener voor een belangrijk deel ten goede laten komen aan de verduurzaming van De Streek.

Natuurinclusieve landbouwzone

15.

Volgens indiener is de wettelijke duur voor de pacht voor los land standaard 6 jaar is en biedt 6 jaar geen extra's voor gedane investeringen in het kader van natuurinclusieve landbouw door veehouders. Indiener pleit voor een 10-jarige pachtovereenkomst.

16.

Indiener geeft tips om in de pachtovereenkomst voorwaarden te stellen aan het natuur inclusieve beheer van de gronden, zoals:

- Functionele biodiversiteit
- Bevorderen van (wilde) flora en fauna
- Landschaps- en cultuurhistorische elementen of landschappelijke structuren die bijdragen aan biodiversiteit
- Verkleinen van de negatieve effecten van de landbouw op natuurwaarden in de omgeving

17.

Indiener wil inzetten op voorrang voor lokale pachters, vanwege minder verkeersbewegingen wat verkeersveiligheid ten goede komt.

18.

Bewoners van De Streek vinden het erg belangrijk om de koeien in de weide te zien grazen. Dit moet mogelijk zijn.

19.

Indiener geeft aan dat door de kortlopende contracten, er de afgelopen jaren niet meer geïnvesteerd is op de maisland percelen, wat leidt tot ongewenste uitspoeling van essentiële nutriënten en sporenelementen in de bodem. Om deze erosie te voorkomen en het historische karakter terug te krijgen zou indiener graag meer grasland willen zien.

20.

Indiener geeft aan dat gezamenlijk beheer van het zonnepark onderzocht zou moeten worden. Hier zijn kansen voor lokale veehouders (gebruik maaisel, schapen weiden, etc.).

21.

Indiener vraagt om financiële compensatie of beloning voor de eventueel verminderde opbrengsten door de andere gewenste invulling van het landbouwgebied.

Recreatie voorzieningen

22.

In en langs de groensingels en zonnepark is er ruimte voor wandel- en fietspaden. Indiener geeft aan gelukkig te zijn met deze diverse recreatieve routes.

23.

Indiener geeft aan dat het aanbrengen van het landschappelijk raamwerk zou moeten plaatsvinden ten tijde van het bouwrijp maken van het plangebied.

24.

Indiener vraagt of ook wintergroen bosplantsoen in de bossingels kan worden opgenomen om het zich ook in de winterperiode zoveel mogelijk te beperken.

25.

Het beheer van het landschappelijk raamwerk moet voor een lange periode (10-20 jaar) gewaarborgd worden zodat er zekerheid is over een goede en duurzame ontwikkeling.

26.

Om de recreatieve structuur te versterken zou indiener graag zien dat de recreatieroute aan de noordzijde van het plangebied ook geschikt is voor fietsers. Deze route sluit ook makkelijker aan de Haudmare en kan als veilige schoolroute gebruikt worden. Plaatselijk Belang gaat in overleg met eigenaren en gebruikers van gronden ten noorden van het plangebied en met de vogelwacht, voor het creëren van extra verbindingen tussen De Streek en de oost-west gerichte recreatieroute.

27.

Indiener vraagt om fitnessvoorzieningen langs de wandelroute in het gebied als extra mogelijkheid om te bewegen.

Biodivers en vogelrijk gebied

28.

Indiener stelt dat, om tot een harmonieus geheel van biotopen te komen, er keuzes moeten worden gemaakt. Om tot goede keuzes te komen en deze in plannen te vatten lijkt het indiener evident dat de gemeente daarvoor vóór de inrichting van start gaat, de benodigde expertise en budget beschikbaar stelt.

29.

Indiener vraagt om stakeholders in het gebied de mogelijkheid te bieden actief te participeren om het gebied te ontwikkelen als proeftuin voor biodiversiteit (o.a. vogelwacht als onderdeel van de gebiedscommissie). Per biotoop kunnen kansen dan nader uitgewerkt worden.

30.

De meest omvangrijke biotoop, wat vogels betreft, is die van de weidevogels. Deze soorten lijken er in de voorliggende plannen volgens indiener bekaaid vanaf te komen. Een dergelijke aantasting van bestaand gebied acht de vogelwacht niet verantwoord. Behoud van openheid moet worden nagestreefd zodat weidevogels haar plek kan behouden.

31.

Indiener vraagt om borging van biodiversiteit, door nadere uitwerking en het opnemen ervan in een integrale planning en in het budget voor maatregelen. Dit ontbreekt nu in de ter inzage liggende stukken.

Reactie ad. 1

Zie algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 2

In het bestemmingsplan zijn de regels opgenomen die (gaan) gelden in het gebied. Het is niet mogelijk om hier op basis van het bestemmingsplan van af te wijken.

Wanneer een bedrijf zich wil vestigen die wil afwijken van de regels, is hiervoor een aparte procedure nodig. Het bedrijf moet dan een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan aanvragen. Wij begrijpen de zorg, maar de mogelijkheid om een dergelijke omgevingsvergunning aan te vragen is wettelijk gezien niet weg te nemen. De vergunningsaanvraag moet goed onderbouwd worden, waarom is afwijken nodig, en dit wordt afgewogen door de gemeenteraad bij het al dan niet verlenen van de vergunning. In de procedure van de vergunning is het mogelijk voor omwonenden om te reageren op het ontwerpbesluit en eventueel in beroep te gaan op het verlenen van de vergunning.

Het oprichten van een gebiedscommissie gaat ons op dit moment te ver en vinden we op dit punt in het proces ook niet nodig. We hebben op dit moment een klankbordgroep die we betrekken bij stappen in het proces, zoals het masterplan, het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan. En later ook bij het beplantingsplan, het acquisitieplan en de uitvoering. We gaan er vanuit dat we hiermee voldoende betrokkenheid hebben vanuit de Streek, omdat deze grotendeels de Streek vertegenwoordigen, en zien op dit moment niet een meerwaarde in het oprichten van een aparte gebiedscommissie. Door de klankbordgroep bij alle uitwerkingen te betrekken, is er genoeg mogelijkheid om mee te denken en input te leveren voor de kaders die straks in de verschillende plannen terecht komen.

De klankbordgroep blijft wat ons betreft bestaan zolang hier vanuit beide zijden, gemeente en klankbordgroep, behoefte aan is en er concrete ontwikkelingen / keuzes te maken zijn.

Het is altijd mogelijk om als Plaatselijk Belang, klankbordgroep of individueel persoon of organisatie, ongevraagd en gevraagd te reageren op ontwikkelingen of advies te geven richting de gemeentelijke organisatie of de gemeenteraad. Wanneer het gaat om afwijkingen van het bestemmingsplan, dan is altijd een procedure nodig waarin gelegenheid voor inspraak wordt gegeven.

Reactie ad. 3

In onze algemene reactie D. gaan wij in op de bouwhoogtes en waarom voor deze hoogtes is gekozen.

Ten aanzien van de aanplant en groei van de stroken, het volgende. De beplanting zorgt dat het bedrijventerrein landschappelijk wordt ingepast. Door zowel boomvormers als bosplantsoen te gebruiken en brede stroken beplanting aan te planten worden de gebouwen aan het zicht onttrokken en wordt een robuuste, groene rand gevormd. De hoogte van de aan te planten bomen zal ongeveer 4 meter zijn (12-14) en het bosplantsoen (80-100) rond 1 meter. De huidige bosstroken zijn minder hoog aangeplant. Hoger aanplanten heeft geen zin omdat het bos zich natuurlijk moet kunnen ontwikkelen en grotere bomen hebben meer tijd nodig zich aan te passen aan de omstandigheden.

De verwachting is dat de groenstroken na 10 jaar een hoogte hebben van 6-8 meter, na 20 jaar 8-12 meter en na 30 jaar 12-15 meter.

Reactie ad. 4

Wij zijn van plan de groene kamers (groenstroken) snel te realiseren. De beplanting waarvan de locatie bekend en definitief is, wordt direct volgend op het bouwrijpmaken van het bedrijventerrein, gerealiseerd. De aanplant vindt plaats in het voor- of najaar. Zie ook onze reactie op zienswijze 10, ad. 8.

In combinatie met grondwallen is minder geschikt, omdat door het ophogen van de stroken de afstand tussen de beplanting en het grondwater groter wordt. Daarnaast vloeit regenwater op grondwallen ook sneller weg naar de oppervlakte.

Het beheer van de groenstroken werken we uit in een groenbeheerplan. Het groenbeheerplan betreft het beheer van de gehele openbare (groene) ruimte van het projectgebied met uitzondering van natuurinclusieve landbouw en het zonnepark. Het beheerplan beschrijft de beheerdoelstellingen voor het projectgebied. Daarnaast geeft het een beschrijving van de te beheren objecten. Onderdeel van het beheerplan is de raming. De raming heeft als doel de financiële gevolgen voor het beheer van het projectgebied weer te geven. Aan de hand van een kostenberekening wordt bepaald wat het beheer jaarlijks kost. Deze kostenberekening is onderbouwd met werkpakketten en onderhoudsmaatregelen. Ze beschrijven het gemiddelde van de jaarlijkse kosten voor de komende tien tot twintig jaar. Deze kosten worden opgedeeld in klein en groot onderhoud. Hiermee gaan we ervan uit dat de ontwikkeling voor de aankomende 10 tot 20 jaar gewaarborgd is.

Reactie ad. 5

Het ontwerp bestemmingsplan gaat uit van 60 ha natuurinclusieve landbouw en heeft geen betrekking op andere ontwikkelingen.

In de regionale bedrijventerreinenafspraken van 2022 is voor Klaverblad Noordoost wel een 3^e fase opgenomen: een 3^e 10 ha die mogelijk ontwikkeld kan worden als bedrijventerrein. Dit bestemmingsplan heeft nu geen betrekking op een 3^e fase maar de ontwikkeling hiervan wordt wel onderzocht.

Voor wat betreft de gebiedscommissie, verwijzen wij naar onze reactie onder ad. 2.

Reactie ad. 6

Zie onze algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 7

Zie onze reactie onder ad. 4.

Reactie ad. 8

De meest actuele versie van AERIUS is van januari 2022. De berekeningen die voor KNO zijn uitgevoerd, zijn met deze versie uitgevoerd. De berekeningen zijn bijgevoegd als bijlage 8 bij het ontwerpbestemmingsplan. Hierin is opgenomen als uitgangspunt: In de beoordeling van de effecten van het plan in de gebruiksfase is uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden. Het bedrijventerrein wordt niet aangesloten op het gasnetwerk. Hierdoor ontstaan er geen emissies van stikstof ten gevolge van de netto 20 ha bedrijvigheid (maximale milieucategorie 4.2). Om te voorkomen dat andere activiteiten tot emissies van stikstof leiden, nemen we in het bestemmingsplan een regel op, zie onze beantwoording op zienswijze 18, ad. 9.

Er zijn wel emissies van stikstof ten gevolge van de verkeersgeneratie behorende bij deze bedrijvigheid dus dit is ingevoerd in de AERIUS berekening. Verder zal in het plangebied KNO 30 ha zonnepark worden gerealiseerd (30 ha betreft bruto zonnepark, dat wil zeggen, inclusief water en

natuur). Dit zonnepark leidt niet tot emissies van stikstof. Het overige deel van het plangebied behoudt een agrarische functie. Dit betreft dan natuurinclusieve landbouw. Als worstcase-uitgangspunt is aangenomen dat de stikstofemissie hierbij niet verandert (worst case omdat in de praktijk waarschijnlijk de stikstofemissie wel degelijk naar beneden gaat omdat gronden minder bemest zullen worden).

Er is zoveel mogelijk uitgegaan van een worst-case, maar realistische invulling van het gebied. Er is geen aanleiding om de AERIUS-berekeningen te updaten of de uitgangspunten te wijzigen.

Reactie ad. 9

Indiener vraagt om scherpe criteria waar eventuele gebruikers/kopers aan moeten voldoen. Indiener geeft ideeën als korte kringlopen, groene inbedding, aandacht voor eigen energie, gebruik van restmaterialen. De gemeente werkt op dit moment aan een acquisitieplan waarin staat waar de gemeente op focust bij bedrijven en welke selectiecriteria bij de uitgifte van kavels van belang zijn.

In het Masterplan Klaverblad Noordoost, dat door de gemeenteraad in september 2021 is vastgesteld, is hier al een voorschot op gegeven. Hierin staat bijvoorbeeld het volgende beschreven:

- Het bedrijventerrein wordt zo natuurinclusief mogelijk ingericht door het creëren van nestgelegenheid en voedselmogelijkheden.
- Er wordt samengewerkt aan een robuuste inrichting van het bedrijventerrein en de bedrijfsgebouwen; met inzet van herbruikbare en duurzame materialen voor wegverharding, terreinafscheidingen, gebouwen, processen etc. Op deze manier wordt concrete invulling gegeven aan de term circulair.
- De bedrijfspanden voldoen aan het BREAA-NL Nieuwbouw certificaat met beoordeling Very Good, Excellent of Outstanding.
- Verder zijn er voorwaarden opgenomen ten aanzien van duurzame energie, energieopwek, hittestress en klimaatadaptatie en stimuleren van biodiversiteit.

Voor meer informatie hierover verwijzen wij naar het Masterplan en straks naar het op te stellen acquisitieplan.

Reactie ad. 10

Wij werken op dit moment aan een beplantingsplan waarin we ook zullen opnemen hoe het zicht op de zonnepanelen vanaf de fietsroute door het plangebied beperkt kan worden. Deze opmerking qua type beplanting en beheer nemen we mee in onze afwegingen in het beplantingsplan.

Reactie ad. 11

De opstelling van de panelen geeft schaduw, maar laat voldoende ruimte voor een kruidenrijke begroeiing. Hier wordt ecologisch maaibeheer en mogelijk begrazing toegepast. In de regels van het bestemmingsplan is wel een maximum hoogte van zonnepanelen opgenomen om zicht over de zonnepanelen vanaf de snelweg richting het achterliggende gebied te behouden.

Reactie ad. 12

Zonnepanelen genereren gelijkstroom die wordt omgezet in wisselstroom door omvormers (die een beperkte elektromagnetische straling genereren die aan de normen voldoet). Om verliezen tijdens het transport te beperken, wordt de spanning van deze wisselstroom (50 Hz) verhoogd tot een waarde tussen 10 kV en 30 kV dankzij transformatoren die ook beperkte elektromagnetische straling uitzenden die voldoet aan de normen.

Het magneetveld van hoogspanningslijnen, ondergrondse kabels en transformatoren blijft op voor het publiek toegankelijke plaatsen (ruim) onder de blootstellingslimiet van 100 microtesla. Als de blootstelling onder de blootstellingslimieten blijft, kan men ervan uitgaan dat men voldoende beschermd is tegen de nu bekende gezondheidsrisico's. In de blootstellingslimieten is met een veiligheidsmarge rekening gehouden met de onzekerheden die in wetenschappelijk onderzoek zitten. Apparaten en installaties die binnen de Europese Unie verkocht worden moeten via Europese productnormen ook voldoen aan deze blootstellingslimiet.

Voor meer informatie over elektromagnetisch velden kan indiener terecht op de website van het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid. In het Kennisplatform EMV werken samen: RIVM, TNO, DNV GL, GGD GHOR Nederland, Agentschap Telecom en ZonMw.

Er is geen aanleiding om nader onderzoek te doen naar elektromagnetische straling specifiek voor het zonnepark op Klaverblad Noordoost.

Reactie ad. 13

Er worden met de coöperatie (of ontwikkelaar) afspraken gemaakt over verantwoordelijkheden en financiering van verschillende partijen bij calamiteiten van het zonnepark zoals brand. Dit zal naar verwachting niet veel afwijken van andere reeds ontwikkelde parken alsmede bestaande procedures, handelings- of veiligheidsplannen die er uiteraard op gericht zijn snel en adequaat te handelen.

Reactie ad. 14

Energie Coöperatie Aengwirden is lid van de Samenwerkende Heerenveense Energie Coöperatie (SHEC) waar de gemeente mee in gesprek is. Uitgangspunt is ook minimaal 50% (lieft meer) lokaal eigendom. Niettemin heeft de gemeente ook te maken met de aanbestedingswet. Dit vraagt om een zorgvuldig proces. Op voorhand de Energie Coöperatie Aengwirden of de SHEC laten meebeslissen is voorbarig. Vraagstukken die besluiten van de energievoöperaties vragen spelen in dit stadium ook niet.

Reactie ad. 15

Op dit moment wordt de landbouwgrond verpacht voor de duur van 1 jaar. Er is geen wettelijke minimale duur van zes jaren. Het staat de pachter en verpachter vrij om een bepaalde duur voor de overeenkomst af te spreken.

Er is gekozen voor een periode van zes jaren om de noodzakelijke investeringen bij natuurinclusieve landbouw ook rendabel te laten zijn. Een langere periode is mogelijk, maar maakt de gemeente als grondeigenaar minder flexibel en vanuit financieel perspectief voor de pachter is er ook geen noodzaak toe.

Reactie ad. 16

In onze reactie op zienswijze 8, ad. 1 gaan wij in op de pachtvoorwaarden en hoe die nu zijn uitgewerkt.

Reactie ad. 17

In onze reactie op zienswijze 10, ad. 6 gaan wij in op het voorrang verlenen aan pachters in De Streek.

Reactie ad. 18

Het blijft mogelijk om in de toekomst koeien op de weide te laten grazen mits voldaan wordt aan de pachtvoorwaarden.

Reactie ad. 19

Waar de agrarische gronden voor gebruikt worden, bouwland of grasland, wordt niet bepaald door de gemeente maar door de pachters.

Het bloemrijke kruidenmengsel dat we toepassen langs de bossen, sloten, het gebied onder de hoogspanningsmasten en langs de wegen/paden zorgt voor een intensieve en diepe beworteling en poriën en biedt mogelijkheden om water af te voeren in de bodem. Door de verschillende soorten met andere bewortelingsdiepten blijven er in een droge zomer meer soorten doorgroeien zodat er een organische massa boven de grond aanwezig blijft. Dit heeft een remmende werking op de afstroming.

In de pachtovereenkomst bij bouwland staat hierover het volgende:

Het is verplicht een strook grond van ten minste 3 meter langs de sloten in te zaaien met een inheems bloemrijk kruidenmengsel. De sloten worden ecologisch geschoond, dat wil zeggen dat minimaal 25% van de vegetatie behouden dient te blijven. De strook grond welke ingezaaid is met een bloemrijk kruidenmengsel blijft tot na de winter staan, of wordt na de oogst van het hoofdgewas gemaaid.

Reactie ad. 20

Het uitgangspunt van de gemeente is dat gezamenlijk beheer van het zonnepark niet wordt uitgesloten en dat de gemeente hier open voor staat, maar dat moet blijken bij de uitwerking en uitvoering of dit haalbaar is er of er belangstelling voor is vanuit lokale agrarische ondernemers.

Reactie ad. 21

In het bepalen van de pacht prijs wordt rekening gehouden met de andere vorm van landbouw.

Reactie ad. 22

De gemeente is blij te horen dat de recreatieve routes gewaardeerd worden. Deze komen voort uit het Sinnetafel proces, als wens uit De Streek.

Reactie ad. 23

De groenstroken worden aangelegd zodra de positie definitief bekend is. Voor de stroken in noord-zuidelijke richting is dit zoals het nu lijkt in 2023/2024 (tegelijk met het inrichten en bouwrijp maken van het gebied), voor de oost-westelijke stroken hangt dit af van de indeling van het bedrijventerrein. In het bestemmingsplan is een regel opgenomen dat deze groenstroken uiterlijk twee jaar na uitgifte van de laatste percelen, moeten zijn gerealiseerd.

Reactie ad. 24

Op dit moment zijn wij bezig met het uitwerken van een beplantingsplan voor het gebied. Uitgangspunt van het beplantingsplan is dat we enkel inheemse, gebiedseigen soorten toepassen. Dit zijn soorten die bijdragen aan de lokale biodiversiteit en de verrijking van het natuurlijke systeem. Op bepaalde plekken, bijvoorbeeld langs wandelroutes/randen wordt voorgesteld om vruchtdragende bomen aan te planten. We planten geen bladhoudende soorten aan aangezien deze niet gebiedseigen zijn. Om zicht te voorkomen zal er worden aangeplant in driehoeksverband. Dit in combinatie met de breedte van de bossing zal het zicht beperken.

Reactie ad. 25

Zie onze reactie onder ad. 4.

Reactie ad. 26

In het plan is gekozen voor een fietsroute die aansluit / evenwijdig loopt aan de nieuwe ontsluitingsweg van het bedrijventerrein. Hiermee kan kosten efficiënt het fietspad worden gerealiseerd en heeft de route een dubbelfunctie, voor gebruikers van het bedrijventerrein en voor bewoners van De Streek. Een route langs de noordzijde van het gebied heeft een dergelijke dubbelfunctie niet of minder. Daarnaast heeft de route langs de hoogspanningslijn het effect dat de noordzijde van het plangebied rustiger blijft (alleen wandelaars), wat de natuurwaarden in het gebied ten goede komt; er is zo sprake van een logische zonering tussen 'drukker' en meer rust.

Reactie ad. 27

Wij waarderen de suggestie om fitnessvoorzieningen te plaatsen langs de wandelroute, maar vinden dit niet passend in de natuurlijke omgeving die wij voor ons zien voor Klaverblad Noordoost. Wij zouden andere locaties geschikter vinden voor dit soort voorzieningen.

Reactie ad. 28

Voor elk onderdeel dat wordt uitgewerkt, van bestemmingsplan tot beeldkwaliteitsplan en van definitief ontwerp tot beplantingsplan, in alle onderdelen wordt, wanneer nodig, de juiste expertise ingeschakeld, zeker als het gaat om biodiversiteit en biotopen. Hiervoor is expertise en budget beschikbaar.

Reactie ad. 29

In overleg met de bestaande klankbordgroep, waar de Vogelwacht onderdeel van uit maakt, onderzoeken wij graag de mogelijkheden.

Reactie ad. 30

In onze reactie op zienswijze 20 gaan we in op de zorgen ten aanzien van weidevogels.

Reactie ad. 31

Het bevorderen van de biodiversiteit wordt geborgd door middel van verschillende maatregelen: door het opnemen van de juiste pachtvoorwaarden in de pachtovereenkomsten, door het opnemen van voorwaarden in het acquisitieplan voor bedrijven die willen vestigen in het gebied, door keuzes te maken in het beplantingsplan en door het uitwerken, realiseren en het beheer van de verschillende plas-draszones en groenstroken in het gebied. Ook in de uitwerking van het zonnepark zal hier aandacht voor zijn.

Omdat biodiversiteit zo verweven zit in de verschillende onderdelen en de uitvoering daarvan bij verschillende partijen ligt (pachters, bedrijven, beheer van het zonnepark én gemeente), is het opstellen van één planning en één budget voor biodiversiteit niet haalbaar en ook niet noodzakelijk. De planningen van al deze ontwikkelingen lopen immers deels parallel en deels opeenvolgend. Ons doel is om een gebied te creëren waarin op verschillende manieren de biodiversiteit wordt gestimuleerd en dat wordt op deze manier geborgd.

Tot slot, in onze reactie op zienswijze 17, ad. 4, gaan wij in op het groenbeheerplan dat opgesteld wordt voor het gebied.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 18

1.

Indiener is van mening dat nu definitief het weidse uitzicht vanaf de Streek in zuidelijke richting verdwijnt en vreest uitzicht op gebouwen van een toegestane hoogte tot 25 meter. Indiener verwacht niet dat de geplande groenstroken toereikend zijn deze gebouwen te verbergen.

2.

Indiener is van mening dat KNO zeer dicht tegen de Streek is gepland, de dichtst bijgelegen woningen liggen op een afstand van slechts 500 meter.

3.

Indiener vreest extra lichtvervuiling door verlichting in, en rond bedrijven.

4.

Volgens de indiener is er door het toestaan van categorie 4.2 bedrijven een reëel risico op overlast als gevolg van geur, stof, geluid en trillingen.

5.

Indiener geeft dat bij calamiteiten in 4.2 categorie bedrijven, rampen en/of ontruiming van grote delen van de Streek afhankelijk van de windrichting een reëel risico zijn. Ook overige bedrijven geven overigens dit potentiële risico.

6.

Indiener geeft aan dat Friesland op dit moment meer energie levert dan in de provincie zelf nodig is, en vindt geplande zonneparken derhalve onnodig. Indiener lijkt het niet wenselijk dat Friesland een nog groter wingewest wordt dan nu al het geval is.

7.

Indiener maakt zich zorgen dat bij grote vraag ook de rest van het gebied als bedrijventerrein zal worden bestemd.

8.

Indiener maakt zich zorgen over het verdwijnen van het leefgebied voor bijzondere vogels, weidevogels en andere diersoorten als gevolg van KNO.

9.

Indiener vindt het tegenstrijdig dat op dit moment, nu er veel te doen is rondom CO2 en stikstof, een weide- en landbouwgrond wordt ingeruild voor een bedrijventerrein met bedrijven tot en met categorie 4.2.

Reactie ad. 1

Het bedrijventerrein is opgedeeld in twee delen: de representatie zone die op de A7 is gericht (de eerste 100 meter vanaf de A7 gezien) en de landschappelijke zone aan de zijde van Tjalleberd. In de representatieve zone zijn gebouwen met een maximale bouwhoogte van 20 meter mogelijk. Daarnaast zijn hoogteaccenten tot 25 meter toegestaan in deze zone. In de landschappelijke zone van het bedrijventerrein mag de bouwhoogte maximaal 12 meter zijn.

Het bedrijventerrein wordt landschappelijk ingepast met de aanleg van een groenstrook van uiteindelijk ruim 15 meter hoog. De groenstroken die aan de noordkant van het bedrijventerrein worden aangelegd, worden daarnaast minimaal 30 meter breed. Aan de westzijde van het bedrijventerrein komt een groenstrook van minimaal 40 meter breed. Daarmee zijn deze

groenstroken in elk geval twee keer zo breed als de bestaande groenstroken die parallel aan de Binnendykster Haadfeart liggen. Wij zijn van mening dat deze groenstroken voldoende breed en hoog zijn om te voldoen in afscherming van het bedrijventerrein.

Reactie ad. 2

De afstand tussen het bedrijventerrein en De Streek is aangehouden om voldoende afstand tussen de bedrijven en de woningen te creëren om hinder te voorkomen en om de bedrijven aan het zicht te kunnen onttrekken door middel van afstand en groenstroken. Wij zijn van mening dat we door dit plan, aan beide aspecten voldoen en de afstand voldoende groot is.

Reactie ad. 3

In onze reactie op zienswijze 6, ad. 3 gaan wij in op het voorkomen van lichthinder/lichtvervuiling.

Reactie ad. 4

Zie onze algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 5

In de regels van het bestemmingsplan zijn vuurwerkbedrijven en/of andere risicovolle inrichtingen (zoals bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen worden opgeslagen), uitgesloten op dit terrein. Elk ander bedrijf dat zich wil vestigen op het terrein moet voldoen aan de gebruikelijke veiligheidseisen. Hiermee wordt het risico op calamiteiten / rampen zoveel mogelijk voorkomen.

Reactie ad. 6

De gemeente Heerenveen vindt duurzaamheid belangrijk en streeft er onder andere naar om in 2050 energieneutraal te zijn. Deze lange termijn ambitie is gebaseerd op landelijk kaders, zoals het Klimaatakkoord en regionale kaders, zoals de Regionale Energie Strategie. Onderdeel van ons beleid is het 'meters maken in de energietransitie', waarin wij het belangrijk vinden duurzame energie lokaal op te wekken. Op het moment dat het Duurzaamheidsprogramma werd vastgesteld in 2019, had Heerenveen 4% duurzame energie. Dus hoewel indiener aangeeft dat Fryslân als geheel meer energie levert dan de provincie nodig heeft, hebben wij de ambitie dat dat op Heerenveense schaal beter kan en dragen wij ons steentje hier graag aan bij. Het geplande zonnepark helpt hierbij.

Reactie ad. 7

Vooralsnog heeft dit bestemmingsplan alleen betrekking op fase 1 en 2. Fase 3 (een derde 10 hectare) is recent opgenomen in de regionale bedrijventerreinen programmering vanwege een toegenomen behoefte. Deze regionale bedrijventerreinen programmering is vastgesteld door de vijf gemeenten en ligt op dit moment voor bij de provincie voor akkoord. Dit bestemmingsplan heeft geen betrekking op fase 3 en voordat fase 3 er kan komen, moet de provincie hier nog mee akkoord gaan en is opnieuw een bestemmingsplanprocedure nodig.

Op dit moment is verdere uitbreiding van het bedrijventerrein in het gebied niet aan de orde.

Reactie ad. 8

Zie onze reactie op zienswijze 13, ad. 1

Reactie ad. 9

Wij kunnen ons voorstellen dat dit tegenstrijdig kan overkomen. Aan de andere kant nemen wij in ons plan op dat gebouwen all-electric moeten zijn, dus dat er door de verwarming van de gebouwen geen stikstofdepositie zal vrijkomen. Daarnaast moeten bedrijven voldoen aan wettelijk eisen en aan aanvullende voorwaarden die we opnemen in het acquisitieplan, onder andere ten aanzien van

duurzaamheid. Op die manier willen we een groot effect op natuur en milieu door bedrijven voorkomen.

In onze stikstofberekening zijn wij uitgegaan van mogelijke stikstofdepositie door verwarming (uitgesloten vanwege verplichting all-electric) en door verkeersbewegingen (doorgerekend aan de hand van verkeersmodel, leidt niet tot toename). Om te borgen dat bedrijven geen andere stikstofdepositie kunnen veroorzaken, hebben we het bestemmingsplan naar aanleiding van deze zienswijze (en andere zienswijzen op dit punt) aangevuld met een zogenoemde stikstofregel. Met het opnemen van een stikstofregel in een bestemmingsplan wordt als strijdig gebruik aangemerkt; het gebruiken of bouwen dat leidt tot een toename van de stikstofdepositie (groter dan 0,00 mol N/ha/jaar) en/of significante effecten op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten niet kunnen worden uitgesloten.

In de regels is aan artikel 5.4.1 een extra lid toegevoegd (lid m):

Onder strijdig gebruik met deze bestemming wordt begrepen het gebruik dat afwijkt van de bestemmingsomschrijving, waaronder in elk geval wordt begrepen het gebruik van gronden en bebouwing voor bedrijfsactiviteiten indien dit leidt tot een toename van de stikstofdepositie vanaf het betreffende bouwperceel op de maatgevende voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden.

Definitie stikstofdepositie:

Het neerslaan van stikstof uit de lucht op een oppervlakte; de depositie wordt uitgedrukt in mol per hectare per jaar (mol/ha/jaar).

Definitie Natura 2000-gebied:

Een natuurgebied dat onderdeel uitmaakt van het Europese netwerk van natuurgebieden 'Natura 2000'.

Hierbij kan worden opgemerkt dat met het opnemen van deze stikstofregeling het plan niet wezenlijk wordt gewijzigd ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan. Feit blijft dat elke vergunningverlening voor bedrijfsvestiging of uitbreiding moet voldoen aan de Wet natuurbescherming en daarmee verplicht is om aan de hand van een stikstofberekening aan te tonen dat geen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de stikstofgevoelige natuurwaarden in Natura 2000-gebieden optreden. Door deze wettelijk verplichting ook in het bestemmingsplan op te nemen, wordt dit extra geborgd.

Het bestemmingsplan is met deze regel in onze ogen nog steeds uitvoerbaar. Er is veel beleid en wetgeving op het gebied van energiezuinigheid van bedrijfsgebouwen en bedrijfsprocessen en schone industrie, waarmee stikstofdepositie maar ook CO₂ uitstoot moet afnemen (zoals in het Klimaatakkoord).

Conclusie

Deze zienswijze leidt tot aanpassing van het bestemmingsplan. Aan de regels van het bestemmingsplan wordt een regel toegevoegd dat voorkomt dat bedrijfsactiviteiten leiden tot stikstofdepositie op de maatgevende voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden.

Zienswijze 19

Indiener onderschrijft de zienswijze die Plaatselijk Belang Oud Aengwirden heeft ingediend en heeft daarbij nog de volgende toevoeging.

1.

Indiener maakt zich zorgen over hittestress op het bedrijventerrein als gevolg van uit overmatige hoeveelheid aan versterking door gebouwen en bestratingen en weinig groen.

Indiener geeft aan dat deze hittestress zoveel mogelijk beperkt dient te worden. Hierbij noemt indiener dat het hierbij niet alleen gaat om gasloos bouwen en zonnepanelen op de daken van de bedrijfsgebouwen, maar ook om het minimaliseren van de toename van verharding. Indiener geeft aan dat op plaatsen waar dit niet kan, bijvoorbeeld parkeerplaatsen op de bedrijvenskavels, deze overkapt moeten worden met groene daken of daken van zonnepanelen. Op bedrijfsgebouwen waar geen zonnepanelen komen zouden deze vooral uit groene daken moeten bestaan.

Reactie ad. 1

In het Masterplan Klaverblad Noordoost, vastgesteld in september 2019, hebben wij opgenomen voor bedrijven: om hittestress te voorkomen, worden bedrijven aangemoedigd gebruik te maken van groene gevels of groenstructuren om de bebouwing of op het bedrijventerrein. Hier ligt een expliciete link met biodiversiteit in het hele gebied.

Voor de bedrijfskavels zelf hebben we in het Beeldkwaliteitsplan een maximaal verhardingspercentage opgenomen van 80%, voor het onbebouwde deel van de kavel. De overige 20% bestaat uit groen of eventueel een half verharding. Met onder meer de handreikingen in het beeldkwaliteitsplan wordt een zo groen en duurzaam mogelijke inpassing van de bedrijfskavels gestimuleerd. Door in een vroeg stadium met potentiële bedrijven in gesprek te gaan kan dit worden meegenomen in het totale ontwerp van de kavels. Daarnaast worden de 'kamers' op het bedrijventerrein omringd worden door brede groenstroken en ook het omliggende gebied is vrijwel volledig onverhard. Het voorkomen van hittestress is hiermee naar onze mening voldoende geborgd.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 20 - Vogelwacht Tjalleberd

Indiener noemt het plangebied een van oudsher een rijk weidevogelgebied, en maakt zich zorgen dat met het voorliggende bestemmingsplan de gemeente definitief een streep zet door de aanwezigheid van weidevogels in het gebied. Ook is indiener van mening dat in de ecologische onderbouwing als onderdeel van de MER, waarin binnen het gebied diverse biotopen worden onderscheiden, de meest voorkomende weidevogelbiotoop als kansloos ter zijde is geschoven.

1.

Indiener is van mening dat er onvoldoende op kansen wordt ingegaan t.a.v. het behoud van weidevogelbiotoop. Indiener is van mening dat er een meer weidevogelvriendelijke invulling van het gebied zou moeten komen, en noemt de volgende alternatieven:

- De beplanting die is en wordt aangebracht ter onttrekking van het zicht op bebouwing, zou bijvoorbeeld dichter op betreffende bebouwing kunnen worden aangebracht om de openheid van het gebied te bevorderen.

- Om het 'restgebied', het meest westelijke deel van het plangebied waar nu veel vogels nestelen te vergroten, zou er voor kunnen worden gekozen om de daar voorziene zonnepanelen (25% van het totaal) op de daken van de te realiseren gebouwen te leggen. Aan de totale capaciteit wordt zo niet getornd en betreffende gebouwen maken direct gebruik van de opgewekte energie.
- De bestemde natuurinclusieve landbouw welke een prominente plaats inneemt in het plan, kan door gerichte aanpassingen juist een versterkende functie hebben op de weidevogelbiotoop.

2.

Indiener is van mening dat er geen rekening wordt gehouden met de gevolgen voor de weidevogels in het gebied ten noorden van KNO. Indiener benoemt dat op instigatie van de vogelwachten daarom in opdracht van de gemeente in de maand mei 2022 een aanvullend onderzoek heeft plaatsgevonden. Op basis van dit onderzoek concludeert Onderzoeksbureau Altenburg & Wymenga (A&W) dat de huidige planvorming tot een grote verstoring van dit gebied zal leiden. En dat de weidevogels uiteindelijk uit het gebied zullen verdwijnen. Om te komen tot behoud van dit gebied voor de weidevogels zouden de volgende alternatieven kunnen worden overwogen:

- In planfase 2 wordt de te bebouwen zone opgeschoven in noordelijke richting tot op de grens van het gebied. Door de noordelijke grens gelijk te trekken met die van fase 1 zal er minder verstoring ontstaan in het noordelijk gelegen gebied. Dit zou kunnen door de nu geprojecteerde bebouwing in oost-west richting te projecteren i.p.v. in noord-zuid richting.
- Door de in de bufferzone (tussen geprojecteerde bebouwing en Binnendijksche Hoofdvaart) geplande groenstroken in oost-west richting te plaatsen i.p.v. in noord-zuid richting, zal er minder verstoring ontstaan in het noordelijk gelegen gebied.
- Door de eerder genoemde verplaatsing van bestaande groenstroken grenzend aan het plangebied zou een mooie verbinding gemaakt kunnen worden tussen de twee gebieden. Waardoor de leefbaarheid van het weidevogelgebied behouden blijft.

3.

In het aanvullend onderzoek van A&W wordt gesteld dat de nu in het gebied aanwezige weidevogels waarschijnlijk zullen migreren naar nabijgelegen gebieden. Er is tot op heden echter weinig onderzoek gedaan naar dit soort bewegingen. Recent onderzoek door de BFVW toont aan dat bij ingrepen in weidevogelgebied naar verloop van tijd in een grotere omtrek minder weidevogels aanwezig zijn.

4.

In het aanvullend onderzoek van A&W wordt naar onze mening ten onrechte uitgegaan van het feit dat het gebied qua vogeldichtheid zich niet kwalificeert als weidevogelkansengebied. De vier hoofdsoorten (kievit, grutto, tureluur en scholekster) zijn nog aanwezig in het gebied en recente tellingen wijzen uit dat aan betreffende aantalscriteria wordt voldaan. Obstakel om door de provincie als officieel weidevogelkansengebied te worden aangemerkt vormt de aan het gebied grenzende A7. Alleen hierdoor komt het gebied niet in aanmerking voor een beschermende status. Terwijl de vogels in de praktijk broeden tot in de nabijheid van deze snelweg.

5.

Indien de gemeente niet bereid of in staat is om de negatieve gevolgen voor de weidevogels te beperken gaat indiener ervan uit dat de gemeente bereid is om over te gaan tot compensatie van het verlies aan weidevogelbiotoop. De gemeente zou daarbij in samenspraak met de provincie kunnen overgaan tot het beschikbaar stellen van financiële middelen die het mogelijk moeten maken om de

boeren in het gebied ten noorden van het plangebied te compenseren voor door hen te treffen beheermaatregelen ten bate van de weidevogels.

6.

Indiener geeft aan graag een positief vervolg wil geven aan de samenwerking met de gemeente Heerenveen tot nu toe. Alleen samen kunnen we tot succes komen in ons aller streven naar behoud van 'onze' weidevogels en daarmee biodiversiteit. Wij hopen dat de gemeente Heerenveen haar nek wil uitsteken en die uitdaging met ons wil aangaan. En zo samen een voorbeeld wil stellen voor soortgelijke casussen in Friesland en Nederland!

Reactie ad. 1

Wij reageren per alternatief met onze overweging:

- De beplanting die is en wordt aangebracht ter onttrekking van het zicht op bebouwing, zou bijvoorbeeld dichter op betreffende bebouwing kunnen worden aangebracht om de openheid van het gebied te bevorderen.

Reactie gemeente: wij begrijpen het punt van de Vogelwacht en zijn hier in het verleden deels in meegegaan. De opgaande groenstroken die onderdeel zijn van het inrichtingsplan, worden zo dicht mogelijk bij de bedrijfsgebouwen geplaatst. Ander groen, zoals rondom het zonnepark en de noord-zuid gelegen groenstrook in het midden van het gebied, zijn plas-dras zones met weinig tot geen opgaande beplanting. In het schetsontwerp was deze zone nog als bosstrook ingetekend, en later in het ontwerp gewijzigd om meer openheid te creëren.

De bestaande groenstroken blijven staan omdat deze een aantal jaren geleden zijn aangeplant om het zicht op IBF vanaf De Streek te ontnemen. Het (steeds grotere) effect van afscherming dat deze groenstroken inmiddels hebben bereikt zou weer teniet worden gedaan, wanneer deze nu worden verwijderd. Uitgangspunt voor het plan is steeds geweest om deze groenstroken, die destijds in nauwe samenspraak met De Streek tot stand zijn gekomen, in het plan te handhaven. Ook in de uitkomst van de Sinnetafels was het creëren van een groene buffer aan de noordzijde van het plangebied juist een belangrijk uitgangspunt.

Deze groenstroken dichter naar het IBF terrein verplaatsen, zou betekenen dat deze meer naar het zuiden geplaatst zouden moeten worden. Naast dat dit niet aan zou sluiten bij het landschap, zijn er ook andere bezwaren: ten noorden van het zonnepark is niet mogelijk in verband de hoogspanningslijn, ten zuiden van het zonnepark is niet mogelijk vanwege de reserveringszone voor de Lelylijn en ten zuiden van de A7 is niet mogelijk vanwege de beperkte ruimte en de zichtlocaties van de bedrijven. Daarbij speelt ook mee, dat hoe dichter de groenstrook bij de bedrijfsbebouwing staat, hoe hoger deze moet zijn om het zicht te ontnemen. Juist de bestaande stroken langs de Binnendijkse Hoofdvaart, helpen ook in de afscherming van het nieuwe bedrijventerrein.

- Om het 'restgebied', het meest westelijke deel van het plangebied waar nu veel vogels nestelen te vergroten, zou er voor kunnen worden gekozen om de daar voorziene zonnepanelen (25% van het totaal) op de daken van de te realiseren gebouwen te leggen. Aan de totale capaciteit wordt zo niet getornd en betreffende gebouwen maken direct gebruik van de opgewekte energie.

Reactie gemeente: In het MER is, behalve de variant van het zonnepark verdeeld over vier velden, ook een compactere variant van het zonnepark mét zon op dak, onderzocht. Hoewel deze variant inderdaad voordelen heeft voor behoud van het open landschap, heeft de gemeente ervoor gekozen om toch uit te blijven gaan van het zonnepark zoals nu

opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan. Reden hiervoor is dat, naast dit zonnepark, de mogelijkheid blijft bestaan om aanvullend op het bedrijventerrein energie op te wekken met zon, waardoor de totale opwek binnen KNO nog groter wordt. Daarnaast is het zo dat de aansluiting van het zonnepark op het netwerk is gereserveerd. Wanneer we een deel van het zonnepark niet op land realiseren maar, op langere termijn, op daken, dan is de netcapaciteit niet gegarandeerd.

- De bestemde natuurinclusieve landbouw welke een prominente plaats inneemt in het plan, kan door gerichte aanpassingen juist een versterkende functie hebben op de weidevogelbiotoop.

Reactie gemeente: Hier zijn wij het mee eens. We hebben de pachtvoorwaarden inmiddels verder uitgewerkt (zie onze reactie op zienswijze 8, ad. 1) en hopen hiermee een verdere bijdrage aan de biodiversiteit te bereiken.

Reactie ad. 2

Wij reageren per alternatief met onze overweging:

- In planfase 2 wordt de te bebouwen zone opgeschoven in noordelijke richting tot op de grens van het gebied. Door de noordelijke grens gelijk te trekken met die van fase 1 zal er minder verstoring ontstaan in het noordelijk gelegen gebied. Dit zou kunnen door de nu geprojecteerde bebouwing in oost-west richting te projecteren i.p.v. in noord-zuid richting.

Reactie gemeente: Hier is niet voor gekozen omdat het uitgangspunt in het schetsontwerp is geweest om met name aan de westzijde van het gebied de openheid zoveel mogelijk te handhaven. Door het bedrijventerrein aan de noordzijde kleiner te maken, zou het bedrijventerrein aan de westzijde groter moeten worden, wat ten koste gaat van de openheid aan de westzijde. Dit strookt ook niet met de landschappelijke noord-zuid richting die hier kenmerkend is. Een zoveel mogelijk noord-zuid gerichte ontwikkeling is daarom uitgangspunt.

Fase 1 loopt aan de noordzijde niet door tot aan de Binnendijksche Hoofdvaart, om voldoende afstand tussen bedrijventerrein en dichtstbij gelegen woningen te houden. Bovendien is hier een deel natuurinclusieve landbouw gesitueerd, dat geschikt is voor pachters aan de oostzijde van het gebied. Het bestemmingsplan regelt primair fase 1 bij recht. Omdat deze omvang in eerste instantie beperkt is tot 10 hectare, is het gegeven dat het terrein hiermee wat meer naar het westen opschuift acceptabel. Bij een eventuele ontwikkeling van fase 2 is een efficiënt ruimtegebruik gewenst tussen hoogspanningsmasten en de noordrand van het plangebied, om niet onnodig naar het westen op te schuiven. De ruimtelijke opzet van het plan is als geheel zodanig dat dit zoveel mogelijk inspeelt op de verschillende belangen die een rol spelen. Rondom fase 1 en 2 is een balans gecreëerd tussen een compact bedrijventerrein, ruimte voor landbouw, ook aan de oostzijde van het gebied, en afstand tot woningen. Daarbij is met name ingezet op het openhouden van de westzijde van het plangebied.

- Door de in de bufferzone (tussen geprojecteerde bebouwing en Binnendijksche Hoofdvaart) geplande groenstroken in oost-west richting te plaatsen i.p.v. in noord-zuid richting, zal er minder verstoring ontstaan in het noordelijk gelegen gebied.

Reactie gemeente: de noord-zuid richting is kenmerkend voor dit gebied. De groenstroken in deze richting zorgen samen met de andere stroken (de strook direct ten noorden van de bedrijven ligt overigens al in oostwestrichting) voor een samenhangend geheel met onder meer een toegevoegde waarde voor biotopen anders dan die voor de weidevogels. Hier is in het plan bewust voor gekozen. De ruimtelijke opzet van het plan is als geheel zodanig dat dit

zoveel mogelijk inspeelt op de verschillende belangen die een rol spelen. Wat biodiversiteit betreft, is zoveel mogelijk ingespeeld op kansen die er in het gebied zijn voor bestaande, kansrijke biotopen.

- Door de eerder genoemde verplaatsing van bestaande groenstroken grenzend aan het plangebied zou een mooie verbinding gemaakt kunnen worden tussen de twee gebieden. Waardoor de leefbaarheid van het weidevogelgebied behouden blijft.

Reactie gemeente: In onze reactie op ad. 1 gaan wij in op de reden dat de bestaande groenstroken zijn geplaatst en waarom op deze locatie. Verplaatsing is wat ons betreft daarom geen optie. Verder blijkt uit het rapport van A&W dat de verstoring in het gebied al behoorlijk is, en dat bijvoorbeeld de aan te leggen wandelroutes en fietspaden in het gebied, dat al verstoord is, ook een verstorende factor zou zijn. Het verplaatsen van de groenstroken zou daarom in onze ogen pas iets bijdragen, wanneer we ook deze activiteiten uit het plan zouden halen. Wij kiezen er in dit geval voor de wens van recreatieve routes én het behoud van de huidige groenstroken om IBF af te schermen, te volgen.

Reactie ad. 3

Het klopt dat er weinig onderzoek beschikbaar is over migratie door in het gebied aanwezige soorten. Op basis van het aanvullend onderzoek van A&W gaan wij er vanuit dat de nu in het gebied aanwezige weidevogels waarschijnlijk zullen migreren naar nabijgelegen gebieden (zie ook onze reactie op zienswijze 6, ad. 1). We zijn ons ervan bewust dat er gevolgen zullen zijn voor de weidevogels maar zijn ook van mening dat het plan op andere punten juist bijdraagt aan de biodiversiteit in het gebied. Uiteindelijk is het aan de gemeenteraad om, na afweging van alle betrokken belangen, een standpunt in te nemen over de aanvaardbaarheid van deze ruimtelijke ontwikkeling in het gebied.

Reactie ad. 4

De gemeente Heerenveen gaat niet over de aanwijzing of kwalificering van weidevogelkansengebied en dit is ook geen onderdeel van het ontwerp bestemmingsplan.

Reactie ad. 5

Wij gaan graag in overleg om de mogelijkheden te onderzoeken.

Reactie ad. 6

Wij onderschrijven deze conclusie van harte en waarderen het meedenken en het samenwerken met de Vogelwacht in deze gebiedsontwikkeling.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 21 en 22 (inhoud zienswijze identiek)

1.

Het uiteindelijk te realiseren plan moet zowel het economische klimaat en de ambities van de gemeente alsook het woon- en werkgenot van de bewoners van de dorpen rondom KNO versterken.

Om bovengenoemde uitgangspunten te kunnen realiseren moet volgens indiener in het plan geborgd zijn dat ruimte wordt geboden aan bedrijven die zowel het economische klimaat versterken én circulaire bedrijfsvoering bedrijven én niet tot overlast zijn van de omwonenden én maatschappelijk bij de dorpen betrokken zijn.

2.

Indiener geeft aan dat er moet worden voorkomen dat er uitzonderingen worden gemaakt om de maximale bouwhoogtes te overschrijden, en is van mening dat er in het plan een bepaling moet worden opgenomen dat de maximale bouwhoogte nimmer mag worden overschreden.

3.

In het plan zijn handreikingen met accent op duurzaamheid gedaan aan de toekomstige bedrijven. Indiener is van mening dat om te borgen dat er wordt voldaan aan de ambitie van de gemeente om te streven naar een volledige circulaire economie, deze vrijblijvende handreikingen moeten worden omschreven naar verplichte criteria in het plan.

4.

Volgens indiener is met de beoogde milieucategorie 4.2 er een zeer reële kans op overlast m.b.t. geur, geluid en (fijn)stof ongeacht de gestelde richtafstand van 300m. Volgens indiener zijn enkele bedrijfstypes opgenomen in de Bedrijvenlijst Klaverblad Noordoost die in staat zijn om dergelijke overlast te creëren door processen waarbij geur, stof en geluid vrijkomt. Indiener is van mening dat in het plan onvoldoende borging is opgenomen om te voorkomen dat dit type bedrijven zich vestigen en/of maatregelen kunnen worden opgelegd om overlast te voorkomen.

Als alternatief noemt indiener een lagere milieucategorie met aanvullende specifieke criteria (opgesteld door een gebiedscommissie) waaraan het bedrijf moet voldoen. Volgens indiener dienen bedrijven waarvan duidelijk is dat deze grote uitstoters zijn van geur, geluid en (fijn)stof bij voorbaat te worden uitgesloten. Volgens indiener moet voor het KNO gebied, haar activiteiten en toezicht op onderhoud een gebalanceerde gebiedscommissie worden samengesteld dat meebeslist in besluiten en uitgifte over het gebied.

5.

Volgens indiener kan de maatschappelijke betrokkenheid van de te vestigen bedrijven worden gewaarborgd door vast te leggen dat deze jaarlijks een financiële bijdrage moeten leveren in een gebiedsfonds welke ten goede komt voor maatschappelijke doeleinden in de aangrenzende dorpen.

Reactie ad. 1

Wij zijn het eens met de meeste punten die indiener hier aandient. In het bestemmingsplan worden zoveel mogelijk keuzes die ruimtelijk relevant zijn, vastgelegd, met name in de bedrijvenlijst. De uitwerking van het vestigingsbeleid vindt plaats in het op te stellen acquisitieplan. Hierin staat waar de gemeente op focust bij bedrijven en welke selectiecriteria bij de uitgifte van kavels van belang zijn. De criteria gaan onder andere in op duurzaamheid en circulariteit.

Reactie ad. 2

Zie onze reactie op zienswijze 17, ad. 2.

Reactie ad. 3

In het bestemmingsplan is vastgelegd welk type bedrijven zich mogen vestigen en dat de bedrijfsgebouwen gasloos moeten zijn. Andere duurzaamheidseisen zijn opgenomen in het Masterplan Klaverblad Noordoost en worden straks verder uitgewerkt in het acquisitieplan. Zie ook onze reactie op zienswijze 17, ad. 9.

Reactie ad. 4

Zie onze algemene beantwoording over categorisering van bedrijven, A. In onze beantwoording op zienswijze 17, ad. 2, gaan we in op de gebiedscommissie die indiener voorstelt.

Reactie ad. 5

Zie onze reactie op zienswijze 11 en 12, ad. 1.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 23

1.

Indiener noemt het misleidend dat in het voortraject altijd over bedrijven werd gesproken, terwijl uiteindelijk ook industrie tot een milieucategorie 4.2 wordt toegelaten.

2.

Indiener is van mening dat de gemeente misleidende informatie voorspiegeld met betrekking op de hoogte van de bomen. In de sfeerimpressie werd gesproken over een eindbeeld dat over 5 a 6 jaar de bomen ca 6 meter hoog zouden zijn. Indiener merkt op dat de in 2013 aangeplante bomen deze hoogte nog steeds niet hebben bereikt.

3.

Indiener maakt zich zorgen dat er van de maximale bouwhoogte zal worden afgeweken zolang deze maximale bouwhoogte niet expliciet en onomwonden wordt vastgelegd.

4.

Indiener is van mening dat milieucategorie 4.2 te zwaar is voor deze locatie, en maakt zich zorgen over ongewenste effecten m.b.t geur, geluid en fijnstof. Ook stoten volgens indiener bedrijven met milieucategorie 4.2 teveel stikstof en CO₂ uit, dit is volgens indiener niet passend, zo dicht bij een natuurinclusieve omgeving. Volgens indiener zouden bedrijven met milieucategorie 3.2 het maximum moeten zijn.

5.

Indiener is van mening dat de omschrijving en formuleringen van bedrijven in het KNO_conceptontwerpboek te vaag zijn. Indiener is van mening dat eenduidig moet worden vastgelegd welke activiteiten in het gebied wel en niet conflicterend met bestaande activiteiten in de directe omgeving, en vindt dat de huidige beschrijving te veel ruimte over laat voor zware omgeving belastende bedrijven.

6.

Indiener is van mening dat de afstand van de bedrijven tot de dorpen te klein is, en vindt ook de buffer met groen te iel.

7.

In het KNO_concept ontwerpboek wordt gesproken over robuuste inrichting. Indiener vindt dit een kreet waarmee alle kanten nog opgegaan kunnen worden. Indiener is van mening dat dit een vage omschrijving is en beter gedefinieerd dient te worden.

8.

Indiener is van mening dat het uitzicht radicaal wordt vernield en geeft aan dat dit niet met boomstroken/groenstroken is te verdoezelen.

9.

Indiener is van mening dat er meer aandacht voor lichtvervuiling moet zijn. Indiener maakt zich zorgen over mogelijke lichtvervuiling en vindt dat licht 's avonds getemperd moet worden.

Reactie ad. 1

De gemeente betreurt het dat indiener zich misleidt voelt. Onder bedrijven verstaan wij inderdaad ook productiebedrijven zoals bijvoorbeeld ook op IBF gevestigd zijn. In onze algemene beantwoording A. gaan wij in op de categorisering van bedrijven. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 2

Zie onze beantwoording op zienswijze 17, ad. 3.

Reactie ad. 3

De maximale bouwhoogte van bebouwing is vastgelegd in het bestemmingsplan. In onze reactie op zienswijze 17, ad. 2 gaan wij in op uitzonderingen.

Reactie ad. 4

Zie onze algemene beantwoording A en onze beantwoording op zienswijze 18, ad. 9 ten aanzien van stikstofdepositie.

Reactie ad. 5

Zie onze algemene beantwoording A. Met het vastleggen van de bedrijvenlijst en de maximaal toegestane categorie hebben wij naar onze mening voldoende vastgelegd welke bedrijven op het bedrijventerrein KNO mogen vestigen. De komende maanden wordt dit aangevuld met een acquisitieplan waarin wordt uitgewerkt wat de precieze voorwaarden voor bedrijven zijn die zich willen vestigen.

Reactie ad. 6

Zie onze algemene beantwoording A ten aanzien van afstand tot omliggende gevoelige bebouwing (irt milieuhinder). Wat betreft afscherming door groenstroken, zie onze beantwoording van zienswijze 10, ad. 8.

Reactie ad. 7

De betreffende zinsnede is een citaat uit het vastgestelde masterplan en richt zich met name op de manier waarop circulariteit een plek in het plan heeft; met robuust wordt hier bedoeld op het maken van een toekomstbestendige inrichting, zo mogelijk hergebruik van materialen. De uitwerking van deze term wordt naarmate de ontwikkeling concreter wordt, ook steeds concreter wat we hieronder verstaan. Voor de werving stellen we een acquisitieplan op waarin deze term weer verder is uitgewerkt.

Reactie ad. 8

Zie onze beantwoording van zienswijze 10, ad. 8.

Reactie ad. 9

Zie onze beantwoording van zienswijze 6, ad. 3.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 24

1.

Indiener is van mening dat milieucategorie van 4.2 een te groot risico voor de toekomst vormt. Indiener zou deze categorie graag lager zien.

2.

Indiener maakt zich zorgen om mogelijke lichtvervuiling.

3.

Indiener ziet graag groene aanplanting voor alle jaargetijden om het plattelands gevoel te behouden. Indiener wil wel een verbod op eiken i.v.m de eikenprocessierups.

4.

Indiener maakt zich zorgen om een mogelijke uitbreiding van het plan in de toekomst.

5.

Indiener ziet de groenstrook als een kans om gezondheid te stimuleren. Indiener stipt de mogelijkheid aan om deze groenstrook te gebruiken als onderdeel van de mountainbike route die in Oranjewoud staat gepland. Ook ziet indiener de groenstrook als mogelijke recreatiezone voor lopen en fietsen.

6.

Indiener is van mening dat de pacht van landerijen naar 10 jaar moet gaan.

7.

Indiener is van mening dat er moet worden vastgelegd dat de huidige maximale bouwhoogte nooit overschreden zal mogen worden.

Reactie ad. 1

Zie onze algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 2

Zie onze beantwoording van zienswijze 6, ad. 3.

Reactie ad. 3

Op dit moment zijn wij bezig met het uitwerken van een beplantingsplan voor het gebied. Uitgangspunt van het beplantingsplan is dat we inheemse, gebiedseigen soorten toepassen. Dit zijn soorten die goed 'aanslaan' in dit gebied en die passen bij het gebied. Dit zijn alle bladverliezende soorten, geen wintergroen. Vanwege de breedte van de groenstroken (30-40 meter breed) verwachten wij dat hiermee het groen voldoende afscherming biedt.

Eiken worden op gepaste afstand van de paden gepland zodat eventuele overlast door de eiken processierups wordt geminimaliseerd. Tevens biedt bij een gevarieerde beplanting dit ook een leefomgeving voor de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups (sluipwespen, sprinkhanen, vogels, vleermuizen).

Reactie ad. 4

Dit bestemmingsplan heeft enkel betrekking op fase 1 en 2 van het bedrijventerrein. Wel is het zo dat fase 3 (een derde 10 hectare) recent is opgenomen in de regionale bedrijventerreinen programmering vanwege een toegenomen behoefte. Deze regionale bedrijventerreinen programmering is vastgesteld door de vijf gemeenten en ligt op dit moment voor bij de provincie

voor akkoord. Dit bestemmingsplan heeft geen betrekking op fase 3 en voordat fase 3 er kan komen, moet de provincie hier nog mee akkoord gaan en is opnieuw een bestemmingsplanprocedure nodig.

Reactie ad. 5

In het plan is voorzien in een wandelroute door de verschillende aan te leggen groenstroken, zodat er een 'ommetje' ontstaat voor inwoners van De Streek. De optie van een ATB-route brengen wij onder de aandacht bij de initiatiefnemers van de ATB-route in en rondom Oranjewoud.

Reactie ad. 6

Zie onze beantwoording op zienswijze 10, ad. 6.

Reactie ad. 7

Zie onze beantwoording op zienswijze 17, ad. 2.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 25

1.

Indiener is van mening dat tijdens het vaststellen van het masterplan de zorgvuldigheid voor dit deel van het proces onvoldoende is gewaarborgd. Het was midden in corona tijd en streekbewoners hadden daarom geen of moeizaam mogelijkheid tot gezamenlijke bijeenkomsten. De uitgangspunten van dat masterplan zijn destijds onvoldoende doorgedrongen bij de streekbewoners volgens indiener. Indiener vraagt zich af of er voldoende participatie in het ontwikkel proces is geborgd.

2.

Indiener vreest allerlei industriële mogelijkheden voor bedrijven waar bewoners niet op zitten te wachten en maakt zich zorgen over het uitgroeien tot een KNO profiel wat ver af staat van wat met het Sinnetafel proces is voorgesteld. Van een circulair bescheiden bedrijvenpark tot een industrieel ingericht gebied zoals IBF met grootschalige industriële of logistieke functies.

3.

Indiener geeft aan dat de visualisaties van een beperkte kwaliteit gebleken zijn (onnauwkeurig). Slechts een paar dagen voor de inlevering van de officiële zienswijze (14/7) zijn er verduidelijkende visualisaties gedeeld over de impact van hoogbouw in het gebied. Volgens indiener is dit te laat voor het inmiddels gestarte proces op de streek om mensen mee te nemen in de plannen en het verkrijgen van inhoudelijke feedback daarop. Indiener geeft aan dat het veel vraagt van verbeeldingskracht om 'technische' tekeningen te vertalen naar ruimtelijke impact. Indiener noemt het een gemiste kans dat er geen 3D visualisaties zijn gebruikt om bewoners echt een indruk te geven van hoe het gebied kan worden ervaren. Indiener noemt dit juist van essentieel belang voor het ontwikkelen van draagvlak.

4.

Indiener vraagt zich af hoe stevig de bestuurlijke principes zijn om binnen de kaders van de plannen te blijven acteren. Indiener is van mening dat de borging van de overkoepelende kwaliteit van de gebiedsontwikkeling zo georganiseerd moet worden dat er veel sterkere betrokkenheid vanuit de bewoners georganiseerd moet worden die, ook voorbij politieke periodes, koers kunnen houden op de gewenste en afgesproken ontwikkeling. Indiener stelt een KNO-gebiedscommissie voor die als adviesorgaan voor de raad wijzigingen of ontwikkelingen binnen het KNO-gebied van advies voorziet.

Er kunnen geen bestuurlijke besluiten genomen worden zonder dat dit adviesorgaan geraadpleegd is. Volgens indiener worden hiermee hazenpaadjes en verassingens in de planontwikkeling en uitvoer vermeden.

5.

Indiener valt het op dat in de toelichting van het KNO bestemmingsplan sterk geredeneerd wordt vanuit het oogpunt van de A7 zijde van het gebied. Indiener vindt het opmerkelijk dat er weinig geschreven wordt over de inpassing vanuit het perspectief van de streekbewoner.

6.

Indiener maakt zich zorgen of de te ontwikkelen bedrijvigheid wel aansluit bij lokale behoeftes voor economie en werkgelegenheid. Indiener is van mening dat de circulaire ambitie van de gemeente Heerenveen moet worden waargemaakt met de KNO ontwikkeling.

7.

Indiener adviseert om terug te gaan naar de tekentafel en zowel qua milieuklasse en inpasbaarheid tot een verbeterd en beter afgestemd plan te komen waarbij, ook toekomstige, ontwikkelingen van het gebied in een juist en gedragen kader geplaatst kunnen worden. Volgens indiener is er nu te grote zorg over mogelijke 'uitwassen' die tot ongewenste bedrijfsinvulling gaan leiden in het gebied.

8.

Indiener is van mening dat het circulaire ambitieniveau in het gebied omhoog zal moeten door scherpe criteria te stellen aan bedrijven, landbouw en de inpassing van het energiepark. Indiener roept de gemeente Heerenveen op om echt Circular Valley te zijn in dit gebied. Indiener geeft het advies om voorafgaand aan afspraken met mogelijke bedrijven / pachters heldere criteria op te stellen waaruit de circulaire belofte van een bedrijf blijkt.

9.

Indiener vindt dat de gebiedsontwikkeling meer gericht moet zijn op plaatsing in de bredere gebiedscontext. Als voorbeeld noemt indiener het verlies van biotoop voor de weidevogels. Er dient gekeken te worden naar de biodiversiteitskansen en maatregelen voor het gehele KNO gebied in de context van het omliggende gebied.

10.

Volgens indiener dient er nadrukkelijker gekeken te worden naar de biodiversiteitskansen die passen bij de nu voorgestelde inrichting van het gebied. Indiener adviseert om biodiversiteitscriteria op te stellen.

11.

De besluitvorming voor fase 2 van het bedrijventerrein kan plaatsvinden via een 'wijzigingsbevoegdheid (pagina 42)'. Indiener is van mening dat dat moment gebruikt moet worden om te evalueren of de KNO planvorming 'op het goede spoor' zit. Indiener vindt dus dat zo een moment gebruikt moet worden om verbeteringen te introduceren.

Reactie ad. 1

In onze algemene beantwoording C. gaan wij in op het processtappen die zijn doorlopen. Ten aanzien van het Masterplan is opgenomen dat dit een vervolg was op het ontwerp proces.

Medio 2020 is via een informatiefilm het schetsontwerp toegelicht. Daarnaast is een brochure opgesteld waarin een nadere toelichting op het ontwerp is gegeven.

Medio 2020 konden omwonenden en belanghebbenden op basis van het filmpje en de brochure een vragenlijst invullen en zo richting meegeven in de volgende ontwerpfase. In totaal hebben 79 personen de vragenlijst ingevuld.

Met alle verkregen input vanuit de vragenlijst is het schetsontwerp verder verfijnd tot een voorlopig ontwerp. Het voorlopig ontwerp heeft de basis gevormd voor het Masterplan. Medio 2021 is een ieder in de omgeving Tjalleberd-Luinjeberd huis-aan-huis en digitaal uitgenodigd om te reageren op het concept-Masterplan. Op woensdag 23 juni 2021 hebben we een fysieke inloopbijeenkomst georganiseerd in de buitenlucht, middenin Tjalleberd. Hiermee konden wij de toen geldende coronamaatregelen in acht nemen maar hadden inwoners wel de gelegenheid in gesprek te gaan, vragen te stellen en eventueel een reactie achter te laten.

Op de verkregen input is gereageerd, het Masterplan is afgerond en ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Wij hebben naar onze mening ons uiterste best gedaan om betrokkenen te informeren en te betrekken en hiermee voldoende participatie in het proces geborgd.

Reactie ad. 2

Wij zijn van mening dat in het plan voldoende geborgd is dat KNO een onderscheidend profiel kent ten opzichte van bijvoorbeeld IBF. Dit wordt geborgd door de opzet van het plan (veel groen, ruimte voor natuurinclusieve landbouw en verbinding met de omgeving). In onze algemene beantwoording A. gaan wij in op de toegestane milieucategorie op het terrein. In het Masterplan hebben wij al een aanzet gedaan voor voorwaarden voor bedrijven die zich willen vestigen (o.a. duurzaam en circulair), in het acquisitieplan zullen wij dit nog verder gaan uitwerken.

Reactie ad. 3

Zie onze algemene beantwoording B. In bijlage 1 van deze Nota zijn nieuwe visualisaties toegevoegd.

Reactie ad. 4

Zie onze beantwoording van zienswijze 17, ad. 2.

Reactie ad. 5

In het ontwerpproces voor het gebied is geredeneerd vanuit de Streek én vanuit de A7 zijde. Dit is bijvoorbeeld te zien in de zonering in het Beeldkwaliteitsplan (de representatieve en de landschappelijke zone). Het is niet de bedoeling geweest om in de toelichting van het plan enkel vanuit de A7 zijde te redeneren en dit is naar onze mening ook niet gebeurt in de totstandkoming van het plan. Het resultaat, de indeling van het gebied en de regels die zijn vastgelegd in het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan, houdt rekening met beide zijden.

Reactie ad. 6

In het Masterplan en het bestemmingsplan staan de kaders over de vestigen bedrijven. In het acquisitieplan zoomen we verder in en bespreken we naar welke type bedrijven we op zoek zijn en op basis waarvan bedrijven geselecteerd worden. Als grondlegger wordt hiervoor het gemeentelijk economisch beleidsplan gebruikt, waarin ook in wordt gegaan op werkgelegenheid. In onze reactie op zienswijze 17, ad. 9 gaan wij op de voorwaarden die in het Masterplan zijn opgenomen ten aanzien van bedrijven en duurzaamheid.

Reactie ad. 7

Wij zijn van mening dat er op dit moment een plan ligt dat aansluit bij de behoefte aan bedrijvigheid én anderzijds aansluit bij de wensen uit De Streek. Wij begrijpen de zorgen, qua milieuklasse en

inpasbaarheid maar zijn van mening dat het plan op verschillende manieren voldoende bescherming biedt voor het woon- en leefklimaat in De Streek.

Ten aanzien van mogelijke uitwassen, hier reageren wij op in onze beantwoording op zienswijze 17, ad. 2.

Reactie ad. 8

Deze suggestie nemen wij ter harte en werken wij, zoals gezegd, uit in de pachtovereenkomsten en het acquisitieplan.

Reactie ad. 9

De gebiedsontwikkeling heeft allerlei raakvlakken met gemeente brede opgaven, in het kader van duurzame energieopwek, ambities ten aanzien van biodiversiteit, behoefte aan bedrijventerreinen en toevoegen van fietsroutes. In het gebied KNO worden meerdere gemeente brede opgaven gecombineerd, waarmee in onze ogen dit plan een integrale context heeft. In het beplantingsplan en in het Beeldkwaliteitsplan wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met soorten die in en in de omgeving van het gebied voorkomen.

Ten aanzien van het verlies van biotoop voor de weidevogels hebben wij, nadat de Vogelwacht hierom heeft verzocht, een extra onderzoek laten doen naar het effect van het plan op het biotoop voor weidevogels.

Reactie ad. 10

Het groenbeheerplan en het beplantingsplan die op dit moment worden opgesteld, bevatten een duidelijke visie op het gebied. Middels het groenbeheerplan willen we de biodiversiteit verhogen en ook waarborgen de komende 20 jaar.

In onze beantwoording op zienswijze 13, ad. 1 gaan wij onder andere in op de kansen die in het gebied zijn om de biodiversiteit te verbeteren. In onze beantwoording op zienswijze 17, ad. 31 is opgenomen hoe deze kansen door middel van maatregelen en voorwaarden zijn geborgd in de plannen. Hiermee is naar onze mening biodiversiteit behouden en verbeteren in het gebied voldoende geborgd.

Reactie ad. 11

Van de wijzigingsbevoegdheid mag gebruik worden gemaakt wanneer aan de eisen wordt voldaan zoals die nu zijn opgenomen in de regeling van het bestemmingsplan. Dit zijn onder andere:

- Dezelfde regels als voor fase 1 gaan gelden, zoals toegestane bedrijven en kavelgrootte;
- Aangetoond moet worden dat er behoefte is aan fase 2;
- Aangetoond moet worden dat het plan uitvoerbaar is, eventueel moeten uitgevoerde onderzoeken worden geactualiseerd.

Wanneer aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan het college besluiten van de wijzigingsbevoegdheid gebruik te maken. De kaders die ook voor fase 1 gelden, gelden straks bij gebruikmaking van de wijzigingsbevoegdheid ook voor fase 2. De gemeente (organisatie en raad) staat altijd open voor gevraagd en ongevraagd advies of reactie wanneer hier naar door invulling van fase 1, aanleiding voor is.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 26

1.

Indiener geeft aan dat bosstroken de ruimtelijke kaders van het plan vormen. Indiener geeft aan dat in de bestemming 'groen' ook fietspaden, parkeervakken en ontsluitingswegen zijn opgenomen. Indiener is van mening dat hiermee de suggestie wordt gedaan alsof er meer oppervlakte aan groen gerealiseerd wordt dan in de praktijk zal blijken.

2.

Indiener is van mening dat groenstroken zo spoedig mogelijk, na goedkeuring van het bestemmingsplan, aangelegd moeten worden. Alleen bomen zijn in staat om de massa van de hoge bedrijfsgebouwen te verzachten. Indiener geeft aan dat het 25 jaar kan duren voordat de bomen de hoge gebouwen camoufleren. Ook geeft indiener aan dat deze groenstroken nooit gekapt mogen worden voor bedrijven.

3.

Indiener vraagt zich af hoe de watertoets heeft plaatsgevonden. Indiener wil weten of de zonnepanelen zijn meegenomen in het verharde oppervlak, en of de verhardingen in de bestemming groen zijn meegenomen in de watertoets.

4.

Indiener vraagt zich af met het handhaven van de waterpeilen voldaan kan worden aan de doelstelling "natuur inclusieve landbouw", en of door verhoging van de waterstand niet meer gedaan kan worden voor de weidevogels en het bufferen van water in de bodem, vanwege extremere droogteperioden?

5.

Indiener vraagt zich af waarom het geen harde eis is dat bedrijven zo veel mogelijk zelf energie opwekken middels zonnepanelen, geo-of aquathermie?

6.

Indiener vraagt zich af waarom de zonnepanelen niet direct worden meegenomen in de maximale bouwhoogte van de gebouwen?

7.

Indiener geeft aan dat er sprake is van een utilitair fietspad langs de ontsluitingsweg van het bedrijventerrein tussen de Pastoriesingel en Mercurius. Indiener vraagt zich af of het fietspad niet verlegd kan worden naar de Binnendijkse Hoofdvaart en dan aansluiten op de Haudmare, omdat dit mooier fietst dan langs een ontsluitingsweg van een bedrijventerrein.

8.

Indiener geeft aan dat binnen de milieucategorie 4.1 en 4.2 de volgende bedrijven worden toegestaan: *bewerkingsfabriek vleesafval, visverwerkingsbedrijf, groenten en fruitconserveringsfabriek, melkproductenfabriek, zetmeelfabriek, mengvoeder, vervaardiging azijn en kruiden, bierbrouwerij, tabaksverwerkingsindustrie, lederfabriek, vervaardiging pulp, smeerolie fabriek, verf- en lakfabriek, farmaceutische grondstoffenfabriek, betonfabriek, gipsfabriek*. Indiener geeft aan dat er geen akoestisch onderzoek nodig is volgens het ontwerp bestemmingsplan. Echter vraagt indiener zich af hoe dat zit met mogelijke stankoverlast.

9.

Indiener is van mening dat er een vergoeding gegeven dient te worden aan de boeren, omdat zij nu strengere eisen voor hun (pacht)grond krijgen opgelegd.

10.

Indiener vraagt zich af wat de noodzaak van de ontwikkeling van het terrein is. Indiener geeft aan dat in de gemeente Heerenveen nog een aanbod is van 64,7 ha bedrijventerrein (exclusief het nu in behandeling zijnde ontwerp bestemmingsplan). Indiener is van mening dat onderbouwing van noodzaak en een tijdsplanning van gewenste realisatie mist in de toelichting.

Reactie ad. 1

In het ontwerp van het gebied zijn inderdaad wandelroutes opgenomen in de verschillende groenstroken. Omdat enige flexibiliteit gewenst is, vallen deze routes onder de bestemming Groen, zoals gebruikelijk is in bestemmingsplannen. Het is niet de bedoeling om in de groenstroken volledige ontsluitingswegen te realiseren. Ontsluitingswegen worden aangelegd binnen de bestemming Bedrijventerrein, hooguit kruist een uitrit van een bedrijfsperceel de groenstrook die aan de zuidzijde ligt. Van de ontsluitingsweg van het bedrijventerrein is de ligging bekend en deze ligt dan ook vast in het bestemmingsplan met de bestemming Verkeer. Ten aanzien van de 10 parkeerplaatsen, deze worden ook aan de ontsluitingsweg gerealiseerd en dus niet in de groenstroken die zijn bedoeld als afscherming van de bedrijven.

Reactie ad. 2

In onze beantwoording op zienswijze 10, ad. 8, gaan wij in op wanneer de groenstroken worden aangeplant. In onze beantwoording op zienswijze 17, ad 3 gaan wij in op de groei van de groenstroken.

Binnen de bestemming groen is het kappen en verwijderen van beplanting en bebossing niet toegestaan. Dit is opgenomen in artikel 6.6.1, lid a van de regels van het bestemmingsplan. Enige uitzondering is het normale onderhoud ten behoeve van duurzaam behoud en beheer.

Reactie ad. 3

Voor het bedrijventerrein is per fase een verhard oppervlak aangehouden van 9,4 ha van 10 ha netto uitgeefbaar terrein. Dit is een worst-case aanname waarbij 70% bebouwd is en 30% voor 80% verhard. Voor de wegen binnen het plangebied is 4,1 ha aangehouden. Dit is op basis van een worst-case inschatting waarin ook verharding van 10 parkeerplaatsen en een verhard wandel- en/of fietspad, past.

Zonnepanelen zijn niet meegenomen als verhard oppervlak, omdat het hemelwater via de zonnepanelen verspreid op de bodem terecht komt en daar vertraagd kan worden afgevoerd. Hier is geen compensatie voor nodig.

Uit de berekening blijkt dat er 2,3 ha gecompenseerd moet worden in oppervlaktewater. Het plan voorziet in 2,7 ha aan nieuw oppervlaktewater. Er wordt voldoende gecompenseerd voor de geplande toename van verharding.

Reactie ad. 4

Eén van de onderzochte varianten in het MER was de variant 'Ander peilregime' voor natuurinclusieve landbouw. Uit het MER kwam dat deze variant, ten opzichte van de variant waarin het huidige waterpeil behouden blijft (basisalternatief), beter scoort op de criteria waterkwaliteit, beschermde soorten en biodiversiteit. Andere voordelen ten opzichte van de basisalternatief werden

niet gevonden, ook ten opzichte van klimaatadaptatie scoorde deze variant gelijk met het basialternatief.

De gemeente heeft, net als voor de andere onderzochte varianten, een afweging gemaakt om te kiezen voor het basialternatief of voor een variant. In dit geval is gekozen voor het basialternatief waarmee de huidige waterpeilen gehandhaafd worden. Reden hiervoor is dat deze variant leidt tot beperkingen voor de landbouwactiviteiten doordat de drooglegging minimaal wordt. Dus ondanks dat we inderdaad voordelen zien, zijn er ook nadelen aan verhogen van het waterpeil verbonden en kiezen we nu om de huidige waterpeilen te behouden.

Reactie ad. 5

In het acquisitieplan zullen we onder andere hierop gaan sturen, zie ook onze reactie op zienswijze 17, ad. 9.

Reactie ad. 6

De maximale bouwhoogte die is opgenomen geldt voor gebouwen. Zonnepanelen vallen hier niet onder dus het plaatsen hiervan wordt niet beperkt door de opgenomen maximale bouwhoogte.

Reactie ad. 7

Zie onze beantwoording op zienswijze 17, ad. 26.

Reactie ad. 8

Zowel een akoestisch onderzoek als een geuronderzoek is in het kader van het bestemmingsplan niet nodig, omdat voldaan wordt aan de richtafstand van maximaal 300 meter die bij deze bedrijven is opgenomen. Wanneer een geurrelevant bedrijf zich vestigt, dan is in het kader van vergunningverlening een geuronderzoek wel nodig.

Van de door indiener genoemd bedrijven gaan er nog twee bedrijven van de lijst af (zie ook onze algemene beantwoording A. over de bedrijvenlijst). Het gaat om bewerkingsfabriek vleesafval en visverwerkingsbedrijf.

Reactie ad. 9

Zie onze beantwoording op zienswijze 17, ad. 21.

Reactie ad. 10

Aan het bestemmingsplan ligt een ladderonderbouwing ten grondslag, deze is bij het bestemmingsplan gevoegd als bijlage 1. In de ladderonderbouwing wordt ingegaan op de vraag en het aanbod van bedrijventerreinen en specifiek grote kavels (>2 ha) in Heerenveen en in regio Zuidoost Fryslân. Hieruit blijkt dat er binnen bestaand stedelijk gebied geen mogelijkheden zijn om te faciliteren in de vraag die er zal zijn de komende jaren. Het gaat dan met name om de kwalitatieve vraag naar grote kavels.

De conclusie is dat er voldoende actuele regionale behoefte is om het bedrijventerrein Klaverblad Noordoost te ontwikkelen, met name binnen het beoogde segment grootschalige industrie en logistiek.

Deze conclusies zijn gebaseerd op de cijfers die bij het opstellen van de ladderonderbouwing beschikbaar waren. Inmiddels zijn er nieuwe regionale afspraken vastgesteld welke in het najaar van 2022 voorliggen voor akkoord bij de provincie Fryslân.

Als we kijken naar de nieuwe cijfers, zien we het volgende. In 2021 was er nog een aanbod van 64,7 ha bedrijventerrein. Inmiddels is dit gereduceerd naar 3,3 ha op De Kavels, 10,3 ha op Haskerveen en

31,2 op IBF (exclusief te deprogrammeren deel van het bedrijventerrein waar ook een bestemmingsplanprocedure voor loopt), dus een aanbod van in totaal 44,8 ha per 1 januari 2022. Al deze gronden zijn gereserveerd / in optie, waarmee er geen aanbod meer is dat direct uitgifbaar is (bron: Programmering bedrijventerreinen Zuidoost-Friesland, regionale afspraken 2022-2035). De totale behoefte in Heerenveen van 2022 tot en met 2035 is geschat op 69,0 ha. Behalve de gronden die in optie zijn, ontstaat daarmee een tekort van $(69,0 \text{ ha} - 44,8 \text{ ha}) = 24,2 \text{ ha}$. Regionaal gezien wordt ook geconcludeerd dat er onvoldoende ruimte is om in de vraag te kunnen voorzien. Voorgesteld wordt daarom op de bestaande afspraken te continueren, aanvullend 16 ha adaptieve afspraken direct te bestemmen en bijna 110 ha voor adaptieve uitbreidingsmogelijkheden op te nemen, waarvan een deel van deze adaptieve hectares ook al in de huidige afspraken zijn opgenomen (waaronder fase 2 van KNO dat al was opgenomen en fase 3 van KNO dat is toegevoegd, ook 10 ha).

Wij zijn van mening dat in het bestemmingsplan en bijgevoegde ladder voldoende is onderbouwd waarom er sprake is van zorgvuldig ruimtegebruik en behoefte aan het bedrijventerrein. De meest recente cijfers onderstrepen en versterken deze conclusie. Voor de adaptieve 2^e fase op KNO geldt dat een wijzigingsbevoegdheid is opgenomen waarvan pas gebruik gemaakt kan worden (en de gronden daadwerkelijk in gebruik mogen worden genomen als bedrijventerrein) wanneer de behoefte voldoende is onderbouwd.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 27

1.

Indiener geeft aan dat het onduidelijk is welk effect de veranderende grondwaterstand tijdens en na de ontwikkeling van het gebied heeft op de grond en waterstanden rondom de woningen aan de Streek. Indiener is van mening dat een onderzoek moet worden uitgevoerd waarin wordt uitgesloten dat de voorliggende plannen negatieve gevolgen hebben voor de fundamenteën aan de woningen.

2.

Indiener is kritisch over de gedane stikstof/aërius berekening. Indiener vindt de geschatte verkeersgeneratie voor vrachtwagens extreem laag en geeft aan dat de emissiebronnen van de bedrijfsperven niet zijn meegenomen in de berekeningen. Indiener vraagt zich af hoe realistisch dat is en is van mening dat er geen reëel beeld van de werkelijkheid wordt gegeven. Indiener is van mening dat er een nieuwe stikstof/aërius berekening moet worden uitgevoerd.

3.

Indiener werd verrast door het masterplan waarin wordt aangegeven dat er in het gebied hoogbouw tot 25 meter hoogte mogelijk wordt. Indiener is van mening dat er aansluiting moet worden gezocht bij de eerdere plannen en terug geschaald moet worden naar laagbouw tot maximaal 12 meter hoogte.

4.

Indiener is van mening dat de groene en duurzame ambities van de provincie Friesland en de gemeente Heerenveen moeten worden waargemaakt. Indiener wenst onderscheidende, duurzame en circulaire gebouwen die een essentiële toegevoegde waarde leveren aan het welzijn van de mensen in de directe omgeving.

5.

Indiener vraagt zich af hoe de gemeente Heerenveen met de ontwikkeling van een industrieterrein van 40 ha denkt in te spelen op de uitdagingen van de komende jaren: krapte op de arbeidsmarkt, krapte in woningaanbod, krapte van personeel in basisvoorzieningen.

6.

Indiener ziet in de voorliggende plannen geen voordelen voor de omliggende dorpen. Indiener wenst duidelijke en harde garanties voor maatschappelijke doelen. Indiener geeft de suggestie om een fonds op te richten waar bedrijven jaarlijks per m² bebouwing een bedrag moeten storten voor maatschappelijke doelen gerelateerd aan De Streek.

7.

Indiener maakt zich zorgen over mogelijke geluidshinder en geeft aan dat de richtafstand geen garantie geeft dat er geen geluidshinder zal plaatsvinden. Indiener pleit voor een geluidswal van 10 meter hoog aan de volledige noordzijde van het plangebied, inclusief zonnepanelen.

8.

Indiener is van mening dat de verwachtingen en afspraken tussen bewoners en gemeente aan de voorzijde goed met elkaar moeten worden afgestemd. De input van bewoners moet ook direct terug te zien zijn in het uiteindelijke plan. Er moet een totaalplan worden vastgesteld waarin het welzijn van de bewoners centraal staat.

9.

Indiener is van mening dat harde afspraken gemaakt moeten worden om te waarborgen dat minimaal de aankomende 50 jaar niet op het gebied van Natuurinclusief gebouwd mag worden.

Reactie ad. 1

De waterstand in de sloten van het plangebied wordt gehandhaafd, verder wijzigt het peil niet (met uitzondering van een peilwijziging in een klein deel van het gebied). De grondwaterstand zal daardoor ook niet wijzigen. De afstand tot de dichtstbij gelegen woning is zodanig groot dat er geen effect te verwachten is op funderingen van woningen in de omgeving.

Reactie ad. 2

Als input voor de AERIUS berekening is gebruik gemaakt van een verkeersmodel, uitgevoerd door RHDHV. Als input voor het verkeersmodel zijn de verkeersgeneratiecijfers bepaald, gebaseerd op de verkeersgeneratie zoals IBF en omgerekend naar het oppervlakte bedrijventerrein dat op KNO mogelijk wordt gemaakt.

De input voor de berekeningen en de uitkomsten hiervan zijn getoetst door de gemeente Heerenveen en Rijkswaterstaat. In een zogenaamde plausibiliteits sessie eind 2020 zijn de input en de resultaten plausibel verklaard voor verdere toepassing in milieustudies. Om rekening te houden met een eventuele extra hoeveelheid verkeer is een robuustheidstoets uitgevoerd met een extra groei van 10%.

De AERIUS berekening is uitgevoerd, met als input het verkeersmodel + de 10% robuustheid.

Het klopt dat emissiebronnen op bedrijfspercelen niet zijn meegenomen in de berekeningen. Dit komt omdat de bedrijfsgebouwen aardgasloos worden uitgevoerd. Om te voorkomen dat een bedrijf op een andere manier, bijvoorbeeld door productieprocessen, toch stikstofdepositie veroorzaakt, hebben we aan het bestemmingsplan een extra regel toegevoegd, zie ook onze beantwoording op zienswijze 18, ad. 9.

Reactie ad. 3

In onze algemene reactie D. gaan wij in op de verdeling van de bouwhoogtes in het gebied en waarom voor deze hoogtes is gekozen. Vanwege efficiënt ruimtegebruik en ook om in te kunnen spelen op de zichtzone aan de zijde van de A7 (die vanuit de Streek gezien het meest ver ligt), is daar gekozen voor een grotere bouwhoogte.

Reactie ad. 4

In het Masterplan is opgenomen: “De bedrijfspanden voldoen aan het BREAAAM-NL Nieuwbouw certificaat met beoordeling Very Good, Excellent of Outstanding. Via de BREEAM-methodiek wordt duurzaamheid in negen categorieën geborgd: management, gezondheid, energie, transport, water, materialen, afval, landgebruik en ecologie en vervuiling. Daarnaast zijn de beeldkwaliteitseisen gericht op het realiseren van een onderscheidend beeld met een eigen identiteit, bijvoorbeeld door het kleurgebruik te beperken en af te stemmen op de landschappelijke omgeving.

Reactie ad. 5

De realisatie van het bedrijventerrein is een schakel in het speelveld van diverse macro-economische ontwikkelingen. Het bedrijventerrein levert extra arbeidsplaatsen en ook kan de vraag naar woonruimte in de nabije omgeving toenemen. Zowel op lokaal, maar ook op provinciaal en Rijksniveau wordt gewerkt aan een stabiele arbeidsmarkt en voldoende woningaanbod om aan de vraag te kunnen voldoen. De druk op de lokale arbeids- en woningmarkt kan hierdoor toenemen. Vanwege de beperkte omvang van het bedrijventerrein met vooralsnog maximaal 10 bedrijven (min. Oppervlakte van 2ha per bedrijf) zal dit beperkt zijn.

Tegelijkertijd spelen er ook andere macro-economische ontwikkelingen, zoals de innovatie van productieprocessen, technologische ontwikkelingen en de verduurzaming (circulariteit etc.). Met het realiseren van Klaverblad Noordoost wordt bedrijven letterlijk ruimte geboden om een positieve bijdragen hieraan te leveren.

Reactie ad. 6

Zie onze reactie op zienswijze 11 en 12, ad. 1.

Reactie ad. 7

Voor het bestemmingsplan is het voldoende om te toetsen aan de richtafstanden uit de VNG-uitgave. Bij vergunningverlening, dus wanneer precies duidelijk is welk bedrijf en welke bedrijfsprocessen worden aangevraagd, wordt altijd getoetst wat het effect op de omgeving is voor de relevante milieuaspecten (oa geur, geluid, stof, veiligheid). Indien nodig wordt dan een akoestisch onderzoek aangeleverd waaruit blijkt dat het bedrijf kan voldoen aan de geluidsnormen, zie ook onze beantwoording van zienswijze 1, ad. 2.

Een geluidswal van 10 meter hoog aan de volledige noordzijde van het plangebied, inclusief zonnepanelen, zien wij niet als een gewenste oplossing vanwege het grote effect op het landschap en is vanwege de afstand tot de Streek ook niet nodig om een goed woon- en leefklimaat in de Streek te behouden.

Reactie ad. 8

In onze algemene beantwoording C beschrijven wij het proces dat is doorlopen om te komen tot de gebiedsontwikkeling. Onze indruk is dat de Streek altijd goed betrokken is geweest en dat het uiteindelijke plan ook meerdere keren is voorgelegd aan de Streek om te reageren. Suggesties en opmerkingen van betrokkenen zijn voor een groot deel meegenomen in het plan dat nu voorligt.

Reactie ad. 9

Het bestemmingsplan legt vast hoe wij het gebruik van de gronden de komende periode voor ons zien. Op de gronden voor natuurinclusieve landbouw is bebouwing niet toegestaan.

Wij kunnen niet op voorhand garanderen dat de komende 50 jaar geen ontwikkelingen plaatsvinden op de gronden die nu zijn voorzien voor natuurinclusieve landbouw. Dit gaat ook verder dan wat we nu kunnen vastleggen in het bestemmingsplan.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 28

1.

Indiener verzoekt om in te zetten op een bedrijventerrein met ten hoogste categorie 3.1. Op deze manier wordt eventuele overlast van bedrijfsprocessen, geur, geluid en licht gereduceerd.

2.

Indiener geeft aan dat bedrijven die vallen in de milieucategorie 4.2 kunnen zorgen voor een daling in het grondwaterpeil door het oppompen van grondwater. Indiener vreest dat een eventuele daling van het grondwaterpeil een negatieve invloed kan hebben op de huizen in de omgeving. Indiener verzoekt dit argument mee nemen in het verlagen van de milieucategorie.

3.

Indiener zou graag vastgelegd zien dat de maximale hoogte van 12 meter in alle bedrijvenzones van het KNO wordt gehanteerd, en dat uitzonderingen niet mogelijk zijn.

4.

Indiener verzoekt om te wachten met het ontwikkelen van het bedrijventerrein KNO, totdat het IBF is volgebouwd.

5.

Indiener geeft aan dat geplante boompjes en struiken jaren nodig hebben om als volwaardige groenafscheiding te fungeren. Indiener verzoekt om met deze aanplant zo spoedig mogelijk te beginnen.

6.

Indiener maakt zich zorgen over de gevaren en milieugevolgen die zich voordoen bij een (grote) brand op het zonnepark. Indiener verzoekt om hier goede richtlijnen en regels over op te stellen, met betrekking tot de eventuele overlast of gevolgen voor de omwonenden

Reactie ad. 1

Zie onze algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 2

Voor het onttrekken van grondwater is een melding/vergunning nodig van het Wetterskip. Dit is niet zonder meer mogelijk. Dit argument is voor ons geen aanleiding voor het verlagen van de milieucategorie, omdat de meerderheid van de bedrijven die in categorie 4.2 vallen, in elk geval geen grondwater onttrekken.

Reactie ad. 3

Zie onze algemene beantwoording D. waarin we ingaan op onze afweging over bouwhoogtes. In onze reactie op zienswijze 17, ad. 2 gaan wij in op uitzonderingen.

Reactie ad. 4

Het IBF is vrijwel volledig uitgegeven. Er is nog 31,2 ha gereserveerd/in optie op IBF. Bedrijven die geen optie hebben, kunnen op dit moment niet terecht op één van de bedrijventerreinen in de gemeente Heerenveen, zie ook onze reactie op zienswijze 26, ad. 10.

Reactie ad. 5

Zie onze reactie op zienswijze 10, ad. 8.

Reactie ad. 6

Zie onze reactie op zienswijze 17, ad. 13.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 29

1.

Indiener geeft aan dat in het proces van meet af aan veel aandacht was voor de duurzaamheidsambities. Indiener ziet dit echter niet terug in het ontwerp bestemmingsplan. Indiener maakt zich zorgen dat bedrijven van maximaal een milieucategorie 4.2 te veel overlast en vervuiling (uitstoot) veroorzaken. Indiener geeft aan dat de voordelen die een bedrijf mogelijk behaalt met circulair bouwen, niet opwegen tegen de schadelijke uitstoot die deze bedrijven vervolgens jarenlang zullen hebben.

2.

Indiener geeft aan dat het in strijd is met het vertrouwensbeginsel, om op basis van het met valse voorwendselen gecreëerde draagvlak een bestemmingsplan te presenteren, waarin de steeds genoemde uitgangspunten blijken te zijn losgelaten.

3.

Indiener is van mening dat de gemeente Heerenveen meer waarde hecht aan de uitstraling vanaf de snelweg, dan aan de gezondheid van haar eigen inwoners. Indiener geeft aan dat het ontwerp bestemmingsplan voorbij gaat aan de belangen van haar inwoners.

4.

Indiener is van mening dat er kritisch gekeken dient te worden naar de maximaal toegestane milieucategorie op het nieuw te vormen bedrijventerrein.

5.

Indiener vindt het wonderlijk dat er is gekozen om het bedrijventerrein zo ver mogelijk bij de snelweg vandaan te houden en - daardoor - veel dichterbij de dorpen te vestigen dan strikt noodzakelijk is. Indiener is van mening dat de zware industrie die toegestaan wordt op het bedrijventerrein zo ver mogelijk van de dorpen en de natuur gevestigd moet worden. Indiener verzoekt om de locatie van de (zware) bedrijven nogmaals kritisch te bekijken.

Reactie ad. 1

De duurzaamheidsambities van de gemeente komen op meerdere locaties terug in de stukken die nu voorliggen en waar we nog mee bezig zijn, zie ook onze algemene beantwoording C.

Enkele voorbeelden:

- Bestemmingsplan: hierin is het zonnepark mogelijk gemaakt, evenals natuurinclusieve landbouw, ook is onder andere vastgelegd dat gebouwen aardgasloos moeten worden uitgevoerd;
- Masterplan en acquisitieplan: zie onze reactie op zienswijze 17, ad. 9.
- Pachtovereenkomsten: hierin worden voorwaarden opgenomen waarmee natuurinclusief boeren op deze gronden verplicht wordt;
- Beplantingsplan: hierin kijken we onder andere naar het stimuleren van biodiversiteit;
- Beeldkwaliteitsplan: hierin is opgenomen dat duurzaamheid een rol speelt in het beoordelen en voorbereiden van bouwplannen.

Reactie ad. 2

De gemeente betreurt het dat indiener het proces ervaart alsof dit onze valse voorwendselen is opgezet. Dit is nooit de bedoeling geweest, en ook nu zijn wij van mening dat wij in het bestemmingsplan de planologische kaders zoals besproken gedurende het proces, goed hebben vastgelegd. Wat in het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan geborgd kan worden, hebben wij daar zoveel mogelijk in geborgd. Borging van bijvoorbeeld de selectiecriteria van bedrijven en pachtvoorwaarden vinden grotendeels plaats in respectievelijk het acquisitieplan en de pachtovereenkomsten. In het beplantingsplan werken wij de groenstroken en andere groenzones uit.

Reactie ad. 3

Wij zijn het op dit punt niet eens met de indiener. Wij hechten waarde aan de gezondheid en het woon- en leefklimaat van de bewoners in de Streek. In het MER en in het bestemmingsplan hebben wij daarom zo zorgvuldig mogelijk onderzocht en onderbouwd wat de effecten zijn, deze afgewogen en getoetst of voldaan kan worden aan de wet- en regelgeving omtrent milieueffecten.

Reactie ad. 4

Zie onze algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 5

In het plan is de zone tussen snelweg en hoogspanningsleiding bewust vrij gehouden van bedrijfsbebouwing. Deze zone is te smal op een goede wijze een verkaveling te maken voor kavels van minimaal 2 hectare. Er zou een zogenaamde tweezijdige oriëntatie (twee voorkanten) ontstaan waardoor het lastig is een goede beeldkwaliteit te realiseren. Bovendien is bewust gekozen voor een ruime afstand tussen bedrijventerrein en snelweg (groter dan de afstand aan de IBF zijde) om het landschappelijk karakter van dit gebied te blijven onderstrepen. Ook de ligging van de hoogspanningmasten is hierin bepalend geweest. Door de invulling met het zonnepark in genoemde zone, ontstaat een vanzelfsprekende opbouw met bovendien ruimte voor reservering van het eventueel toekomstige spoorlijntracé.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze 30

1.

Indiener is van mening dat de milieucategorie 4.2 naar beneden moet worden bijgesteld. Reden hiervoor is dat er nogal wat bedrijven op de lijst voorkomen die voor (stank)overlast in De Streek zullen zorgen én is van invloed op de waarde van de woningen in de dorpen.

2.

Indiener is van mening dat de bouwhoogte, in combinatie met de hoogte van de huidige groenstrook (ca 3 a 4m hoog), te hoog is. Uitzonderingen moeten zeker worden uitgesloten.

3.

Indiener vindt de 32 ha voor zonnepanelen te groot en te beeldbepalend. Bovendien wordt de capaciteit van huidige zonnepanelen velden bij Heerenveen Zuid beide keren niet volledig benut. De 32 ha zonnepark is dus irrelevant en moet naar beneden worden bijgesteld.

4.

Indiener is van mening dat de genoemde bosstroken van 20 a 25m breed niet voor de genoemde structuur zorgen die het zicht op de bedrijfsbebouwing vanuit de Streek zal afschermen. Zeker qua hoogte niet.

5.

Indiener geeft aan dat er over fase 1 en 2 wordt gesproken in het bestemmingsplan. Het kan dus niet zo zijn dat er in dit bestemmingsplan een fase 3 naar voren zal komen.

Reactie ad. 1

Zie onze algemene beantwoording A. Er is geen reden de milieucategorie te verlagen.

Reactie ad. 2

Zie onze algemene beantwoording D over bouwhoogtes, en onze reactie op zienswijze 17, ad 2 over uitzonderingen.

Reactie ad. 3

De aansluit- en transportcapaciteit voor dit zonnepark is in een vroegtijdig stadium in overleg met netbeheerder Liander zeker gesteld en zal dus volledig benut kunnen worden.

Reactie ad. 4

Wij zijn het niet eens met indiener dat de geplande groenstroken het zicht onvoldoende afschermen. Zie ook onze reactie op zienswijze 17, ad. 3.

Reactie ad. 5

Het klopt dat dit bestemmingsplan alleen gaat over fase 1 en 2. Fase 3 (een derde 10 hectare) is recent opgenomen in de regionale bedrijventerreinen programmering vanwege een toegenomen behoefte. Deze regionale bedrijventerreinen programmering is vastgesteld door de vijf gemeenten en ligt op dit moment voor bij de provincie voor akkoord. Dit bestemmingsplan heeft geen betrekking op fase 3 en voordat fase 3 er kan komen, moet de provincie hier nog mee akkoord gaan en is opnieuw een bestemmingsplanprocedure nodig.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van het bestemmingsplan.

6. Ambtshalve wijzigingen

Aangepaste bedrijvenlijst

Zoals ook onder algemene reactie A is beschreven, is per abuis bij het ontwerpbestemmingsplan een uitgebreidere lijst opgenomen dan bij het voorontwerpbestemmingsplan dat eerder ter inzage heeft gelegen. Terwijl een aantal bedrijven in de lijst bij het voorontwerpbestemmingsplan er bewust van af zijn gehaald, zoals slachterijen, zijn deze er bij het ontwerpbestemmingsplan toch weer op gekomen. Voor het vast te stellen bestemmingsplan is de lijst aangepast naar de lijst van het voorontwerp, minus de 'grote lawaaimakers'.

Borging minimaal 50% lokaal eigenaarschap zonnepark

In het bestemmingsplan nemen we een voorwaardelijke bepaling op dat het zonnepark voor minimaal 50% in lokaal eigenaarschap moet zijn.

Borging gasloos bouwen

Voor het bedrijventerrein Klaverblad Noordoost wordt uitgegaan van een bedrijventerrein dat niet op aardgas is aangesloten. Dit is zo beschreven in de toelichting van het bestemmingsplan en als uitgangspunt genomen in de stikstofberekening die als bijlage bij het bestemmingsplan is gevoegd. Om dit uitgangspunt voldoende te borgen, wordt aan artikel 5.2.1 van het bestemmingsplan een lid toegevoegd (lid h): bedrijfsgebouwen worden gerealiseerd zonder (aard)gasaansluiting.

Tekstuele wijzigingen

- Op pagina 38 van de toelichting wordt '110 kV' opgenomen ipv '100 kV';
- Op pagina 44 van de toelichting wordt '110 kV' opgenomen ipv '50 kV';

7. Bijlagen

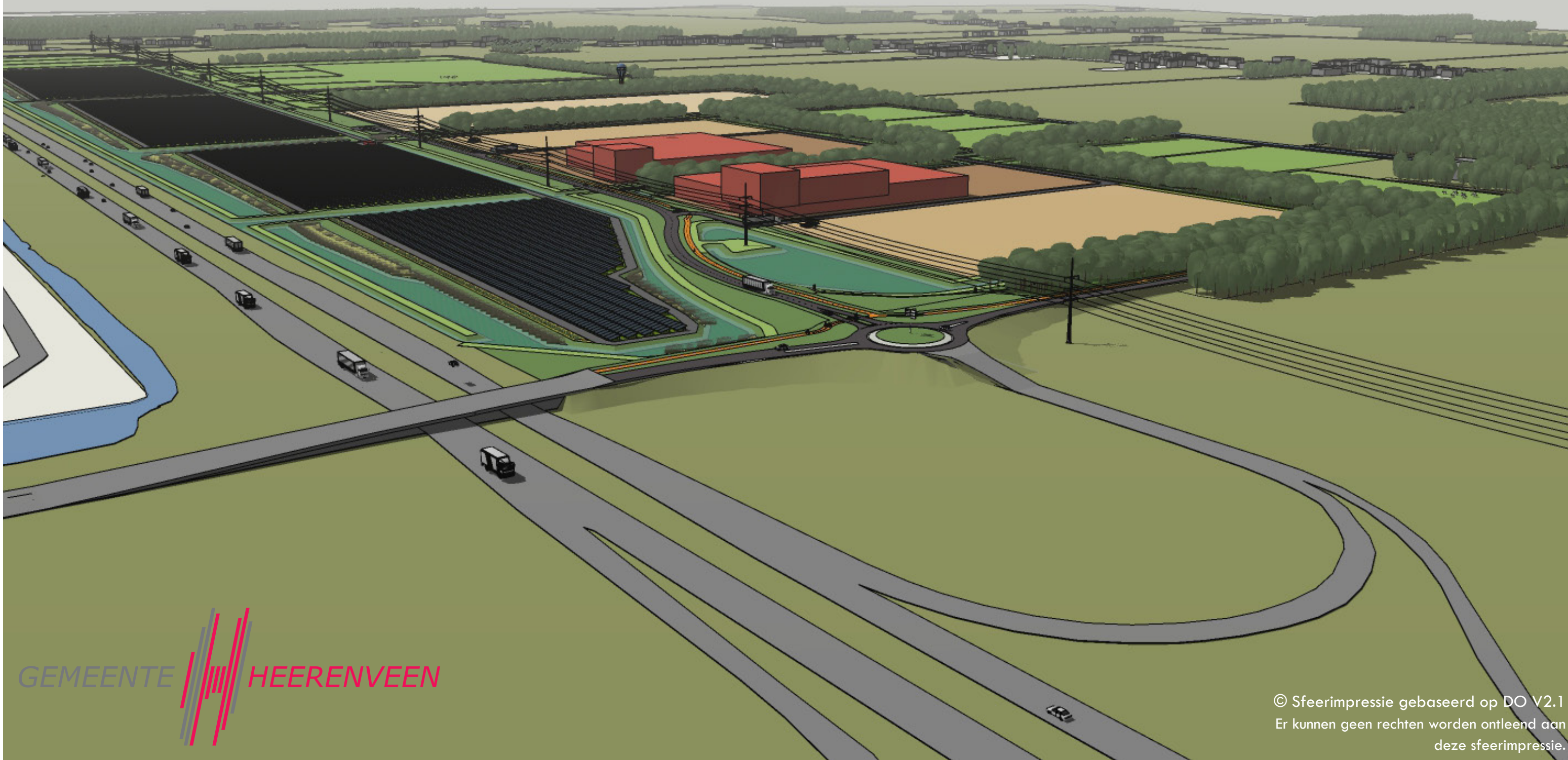
1. 3D visualisaties
2. Aanvullende notitie weidevogels Klaverblad Noordoost Heerenveen, Altenburg & Wymenga
3. Ecologische onderbouwing aanpak biodiversiteit inrichting KNO, Altenburg & Wymenga

Klaverblad Noordoost

Vogelvlucht

Hoogte bomen eindbeeld ($\pm 15\text{m}$)

Maximale bouwhoogte 12 - 20 - 25m

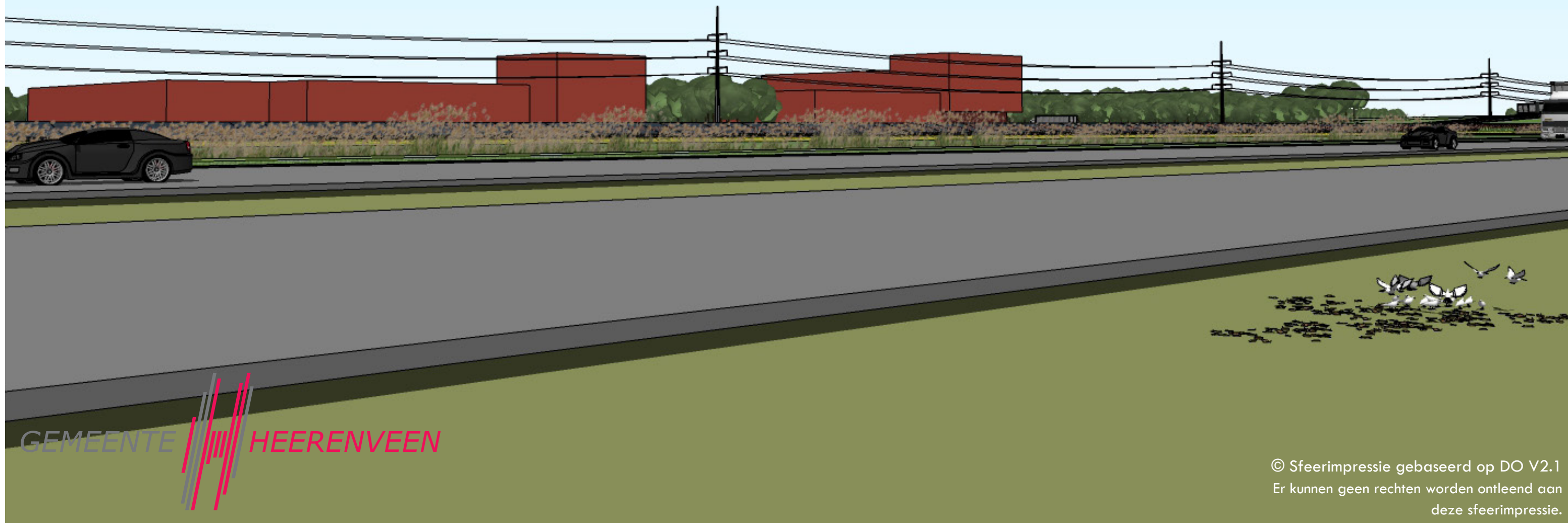

Klaverblad Noordoost

Beeld vanaf A7

Hoogte bomen eindbeeld ($\pm 15\text{m}$)

Maximale bouwhoogte 12 - 20 - 25m

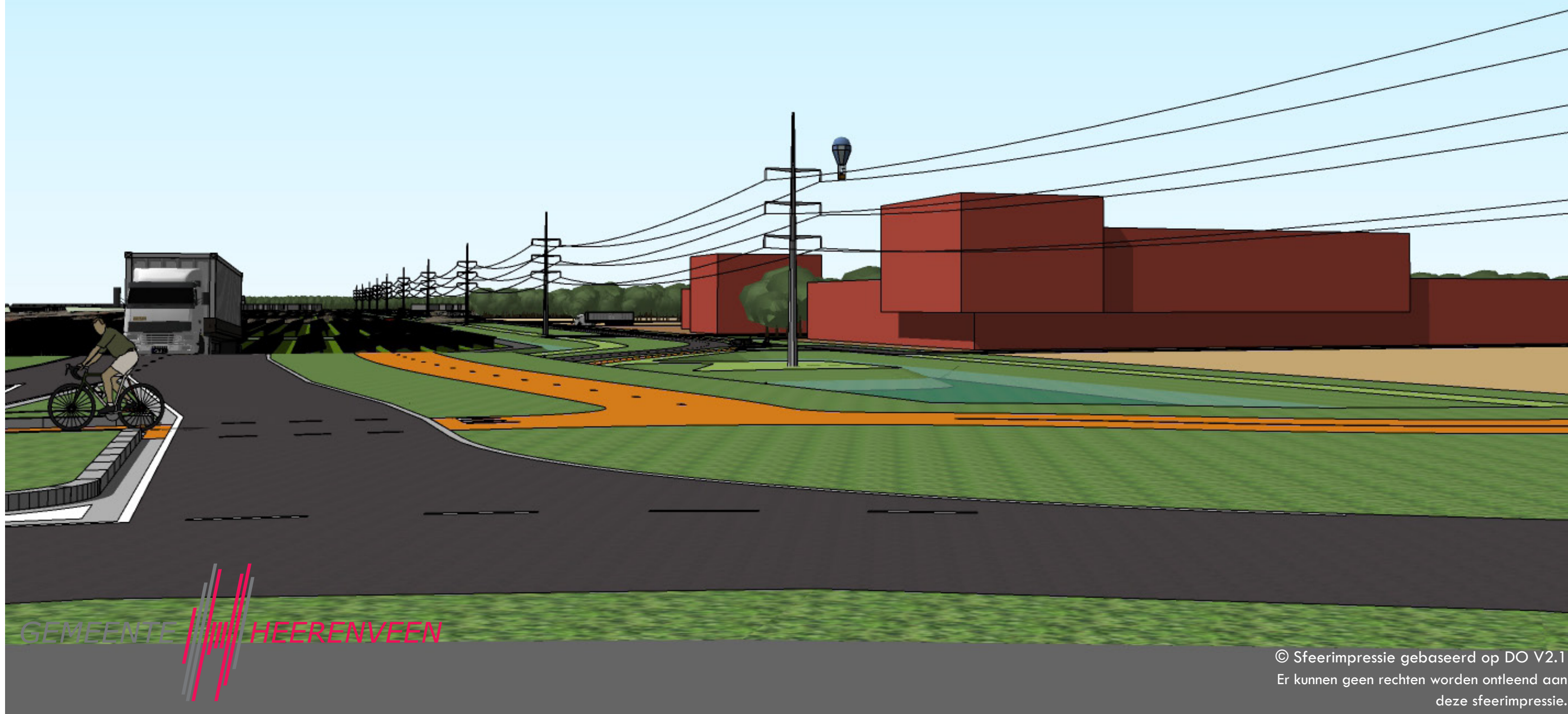

Klaverblad Noordoost

Rotonde Pastoriesingel

Hoogte bomen eindbeeld ($\pm 15\text{m}$)

Maximale bouwhoogte 12 - 20 - 25m

Klaverblad Noordoost

Nabij Aengwilderweg 142

Hoogte bomen eindbeeld ($\pm 15\text{m}$)

Maximale bouwhoogte 12 - 20 - 25m

Aanvullende notitie weidevogels Klaverblad Noordoost Heerenveen

A&W-notitie: 21-450

opdrachtgever	Gemeente Heerenveen
projectcode	21-450
Auteur(s)	M. Koopmans & E. van der Heijden
status	Definitief
datum	15 augustus 2022
autorisatie	M. Koopmans
kwaliteitscontrole	E. van der Heijden
uitvoerder	Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv Suderwei 2, 9269 TZ Feanwâlden Matrix II k1.08/1.09, 1098 XH Amsterdam Tel. 0511 474764, info@altwym.nl, www.altwym.nl

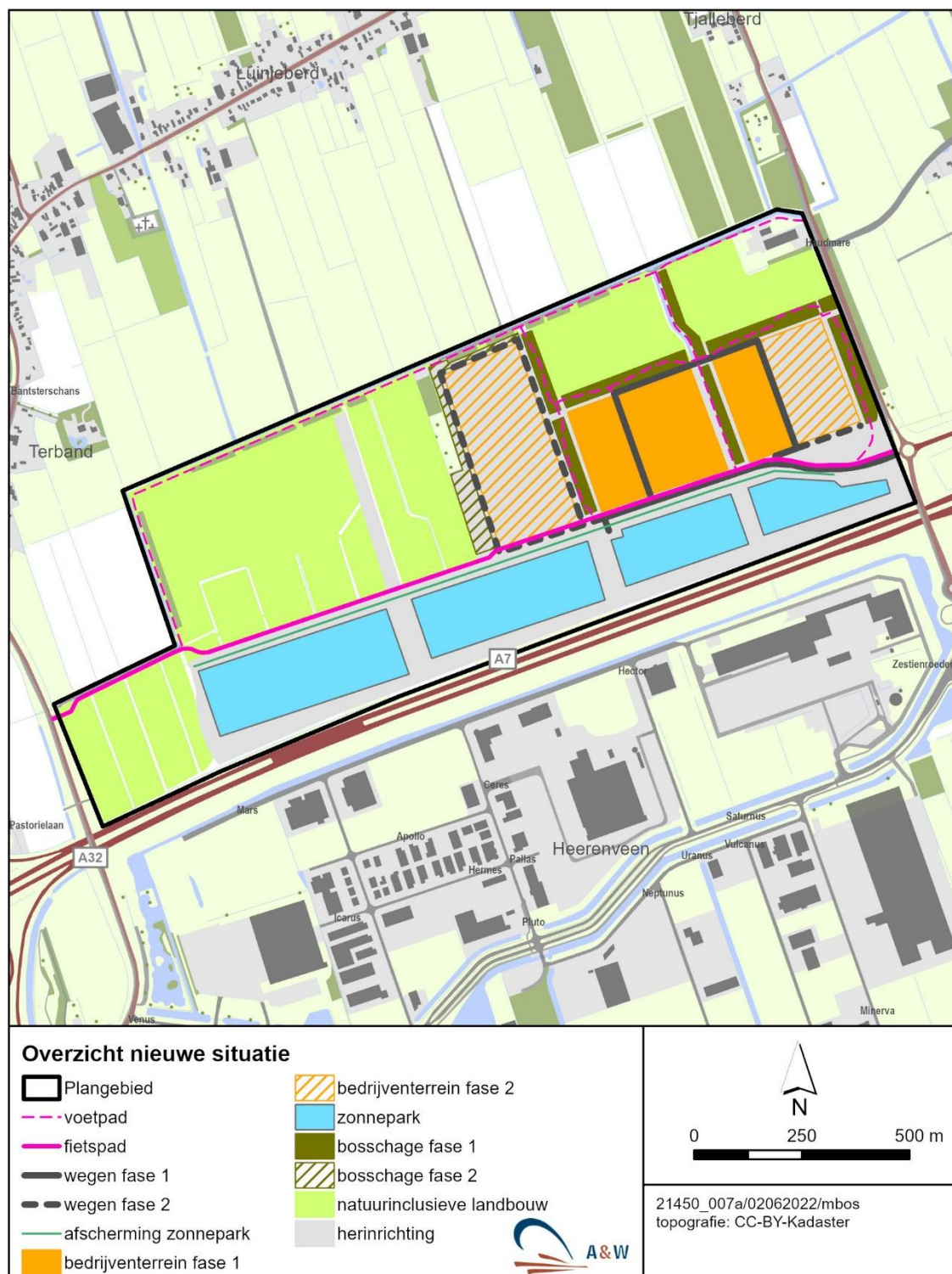
Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en vraagstelling	1
2	Weidevogels KNO	2
2.1	Effecten van de inrichting op weidevogels in noordelijk deel	2
2.2	Alternatieve leefgebieden in omgeving	5
2.3	Kansen voor weidevogels herinrichting plangebied KNO en het noordelijk deel	5
3	Natuurwetgeving KNO	6
3.1	Weidevogelkansgebieden	6
3.2	Zorgplicht in kader van Wet natuurbescherming	6
3.3	Weidevogels en jaarrond beschermde nestplaatsen	8
4	Conclusies	10
	<i>Bijlage 1 Gegevens weidevogels 2021</i>	<i>12</i>

Referentie

Koopmans, M. & E. van der Heijden 2022. Aanvullende notitie weidevogels Klaverblad Noordoost Heerenveen. A&W-notitie 21-450. Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek, Feanwâlden.

© Overname van gegevens uit deze notitie is toegestaan met bronvermelding.

Figuur 1.1. Overzicht van toekomstige inrichting van het plangebied.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en vraagstelling

De gemeente Heerenveen is voornemens om het gebied Klaverblad Noordoost in Heerenveen opnieuw in te richten met een zonnepark, een bedrijventerrein en percelen ten behoeve van natuur inclusieve landbouw. Bovendien is in het zuidelijk deel van het plangebied voorzien in een aantal percelen met water en moeras. Ook zal het gebied worden voorzien van een aantal extra landschapselementen met bosschages.

Het voornemen is in februari 2022 getoetst aan de Wet natuurbescherming (Kroezen 2022)¹. Daarnaast is in 2020 door Strijkstra (2020)² op een rij gezet op welke manier de inrichting van het gebied op een zo natuurvriendelijke manier kan plaatsvinden, zodat er zo min mogelijk aantasting plaatsvindt van de biodiversiteit. Ook kansen voor versterking van de biodiversiteit in het plangebied worden in dit rapport behandeld.

Recent zijn door de lokale Vogelwacht vragen gesteld over de inrichtingsplannen van het plangebied en de effecten hiervan op de weidevogelwaarden in het gebied ten noorden hiervan. Daarnaast zijn vragen gesteld over of de gemeente ten aanzien van weidevogels in dit gebied wel in voldoende mate rekening houdt met de Zorgplicht, zoals deze in de Wet natuurbescherming is vastgelegd. In verband hiermee heeft de gemeente Heerenveen aan Altenburg & Wymenga gevraagd om een ecologisch advies op te stellen waarmee de gemeente op afdoende wijze de vragen van de Vogelwacht kan beantwoorden.

Het gaat hierbij om de volgende vragen:

Ten aanzien van de ecologie van weidevogels

1. Wat is de invloed van de nieuwe inrichting van KNO (opgaande beplantingen, bebouwing, natuur inclusieve landbouw (figuur 1.1) op de aanwezigheid van de doelsoorten Gele kwikstaart, Kievit, Scholekster, Grutto en Tureluur in het gebied ten noorden van KNO (zie voor kaart met territoria bijlage 1).
2. Wat is de verwachting van A&W waar de doelsoorten naar uitwijken mocht het gebied ten noorden van het plangebied ongeschikt worden voor weidevogels. Met andere woorden: is er alternatief broedgebied voor deze soorten in de omgeving aanwezig?
3. Welke (andere) kansen bieden de ontwikkelingen in het plangebied KNO en het noordelijk deel voor de benoemde doelsoorten?

Ten aanzien van de natuurwetgeving

4. Waar dient de gemeente rekening mee te houden ten aanzien van de natuurwetgeving in relatie tot weidevogels ten noorden van het plangebied.
5. In relatie met bovenstaande vraag: in hoeverre en op welke manier moet de gemeente rekening houden met de Zorgplicht ten aanzien van het verlies van weidevogelwaarden ten noorden van het plangebied.

In deze notitie worden de antwoorden op deze vragen uitgewerkt.

¹ E. Kroezen 2022. Ecologische quickscan Klaverblad Noordoost, Heerenveen. A&W notitie 21-458. Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek, Feanwâlden.

² R. J. Strijkstra 2020. Ecologische onderbouwing aanpak biodiversiteit inrichting Klaverblad Noordoost te Heerenveen. A&W notitie 20-364#1v2. Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek, Feanwâlden.

2 Weidevogels KNO

2.1 Effecten van de inrichting op weidevogels in noordelijk deel

Aanwezigheid weidevogels noordelijk deel plangebied KNO

Op basis van de gegevens van de vogelwacht zijn er in 2021 17 nesten van de vier weidevogelsoorten aangetroffen in het noordelijk deel. Het gaat hierbij om Grutto (3 nesten), Scholekster (3 nesten), Tureluur (2 nesten) en Kievit (9 nesten). Gezien de oppervlakte van het onderzocht gebied (ongeveer 50 ha) varieert de dichtheid per soort tussen de 4 tot 18 nesten per 100 ha. Het gebied kan worden gekwalificeerd als een middelmatig weidevogelgebied.

Deze dichtheden liggen lager dan de grens voor de weidevogelkansgebieden, waarbij wordt uitgegaan van een minimale dichtheid van minimaal 10 broedparen Grutto per 100 ha of van minimaal 50 broedparen Grutto, Tureluur, Scholekster en of Kievit per 100 ha.

Effecten

De nieuwe inrichting van het plangebied KNO (opgaande beplantingen, bebouwing, natuur inclusieve landbouw) heeft mogelijk een uitstralend effect op de aanwezigheid van de doelsoorten Gele kwikstaart, Kievit, Scholekster, Grutto en Tureluur in het gebied ten noorden van KNO.

Er is hierbij mogelijk sprake van een indirect verstorend effect waarbij een onderscheid kan worden gemaakt naar verschillende typen verstorings(bronnen):

- Zichthinder: verlies van uitzicht voor broedvogels en pleisterende vogels door realisatie van opgaande structuren, zoals boomsingels en bebouwing;
- Visuele verstoring: verstoring van broedvogels en pleisterende vogels – maar ook bijvoorbeeld grotere zoogdieren - door zichtbare menselijke activiteiten, zoals wandelen, fietsen en andere recreatieve activiteiten;
- Geluidshinder: verstoring van broedvogels en pleisterende vogels door geluidsbelasting van verkeer;
- Lichtverstoring: verstoring door uitstraling van licht op broedplaatsen.

Zichthinder

Vogels die in een open landschap broeden, zoals weidevogels, hebben een voorkeur voor openheid in de directe omgeving. Dit hangt samen met de noodzaak om vroegtijdig grondpredatoren te kunnen signaleren. Het aanplanten van boomsingels en bosschages of het realiseren van bebouwing resulteert in opgaande structuren, die het uitzicht beperken en daarom als zichthinder worden benoemd, hebben een negatieve invloed op de weidevogelstand.

Visuele verstoring

De verstoringsgevoeligheid van vogels voor zichtbare menselijke activiteiten verschilt sterk per vogelsoort. Opvliegafstanden van vogels bij nadering door recreanten in graslandgebieden varieert van 10 tot 30 m bij Graspieper en Gele kwikstaart, 10 tot 200 m bij weidevogels en van 50 tot 200 m bij watervogels. Deze gevoeligheid hangt samen met grootte van de vogel, het gedrag en het landschapstype. Daarnaast hangt de verstorende werking samen met de aard van de activiteit en de frequentie.

Geluidshinder en lichtverstoring

De effecten van verkeerslawaaï langs wegen en spoorlijnen op broedende vogels zijn uitvoerig onderzocht. Hieruit is gebleken dat er minder vogels voorkomen nabij drukke verkeerswegen. Dit wordt veroorzaakt door de volgende (combinatie van) effecten waaronder verstoring door geluid; visuele verstoring en lichtverstoring. Nachtelijke verlichting kan een versturende invloed hebben op weidevogels. Uit een experimenteel onderzoek is gebleken dat wegverlichting de habitatkwaliteit voor de Grutto kan te verlagen tot een afstand van 100-200 m.

Samenvatting verstoringsafstanden

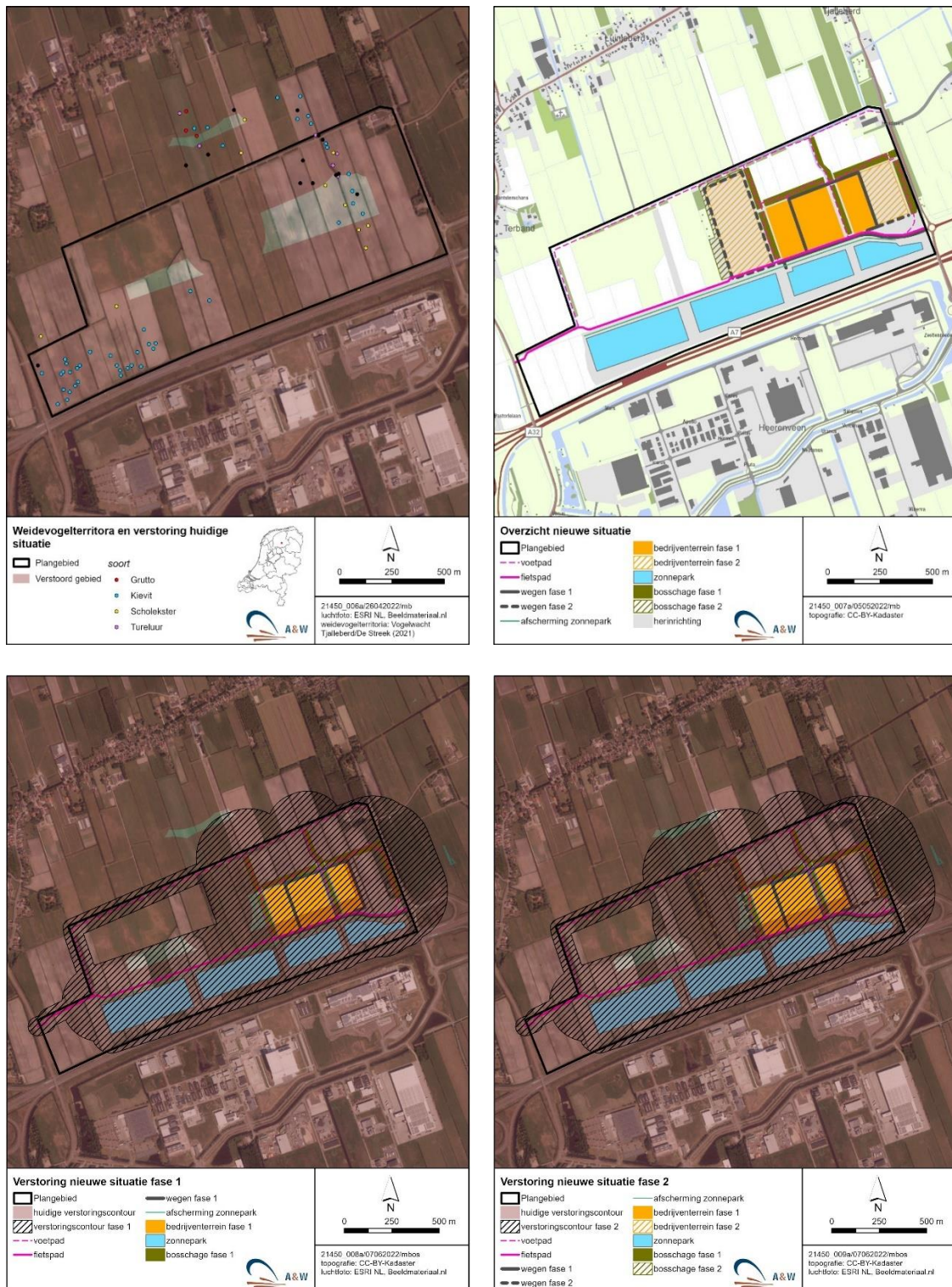
In de praktijk zijn de verschillende verstoringsaspecten moeilijk te onderscheiden. In de beoordeling van effecten volgen wij de door Provincie Fryslân aangehouden effectafstanden voor de benoemde verstoringsbronnen, en houden wij waar mogelijk rekening met broedvogelsoorten en lokale factoren. In tabel 2.1 zijn verstoringsafstanden van verschillende (landschappelijke) elementen op weidevogels in het onderzoeksgebied samengevat.

Tabel 2.1. Verstoringsafstanden (in m) van verschillende landschapselementen in het onderzoeksgebied op weidevogels (bron: weidevogelnota Fryslân 2021 -2030 (Provincie Fryslân 2021)). Voor voetpaden zijn geen verstoringsafstanden vastgesteld, in dit advies gaan we uit van een vergelijkbare verstoring als een fietspad – 50 m.

Bron	Verstoringsafstand	Bron	Verstoringsafstand
spoor met bovenleiding	150	bos groot > 0,5ha	250
hoogspanningsleiding	100	bos klein < 0,5ha	200
bomenrij	200	bebouwd	300
heg haag	200	gebouwen	200
boom	200	autosnelwegen	150
hoogspanningsmast	100	provinciale wegen	100
zendmast	200	gemeentelijke wegen	50
gemaal	200	fietspaden	50
tankstation	200	voetpaden*	50

Effecten ten noorden van het plangebied KNO

In figuur 2.1 zijn de verschillende aspecten van de verstoring ruimtelijk weergegeven. Voor een groot deel is het plangebied KNO en het noordelijk deel in de huidige situatie verstoord door de aanwezige bebouwing, bossen, wegen en overige opgaande begroeiing en hiermee minder aantrekkelijk voor kritische weidevogels, zoals de Grutto. Wel is het zo dat deze situatie al vele jaren bestaat, zodat er sprake kan zijn van zekere gewenning door de aanwezige weidevogels aan deze omgeving of bepaalde storingsbronnen. Dit is mogelijk het geval ten noordoosten van het plangebied waar, op relatief korte afstand van enkele bosschages, meerdere nesten van de Kievit zijn aangetroffen. Dit betekent dat de extra verstoring die door de herinrichting wordt veroorzaakt waarschijnlijk als een nieuwe verstoringsbron wordt ervaren en het gebied minder aantrekkelijk wordt voor deze soort.

Figuur 2.1 a t/m d. a - Nesten van weidevogels in en in de directe omgeving van het plangebied KNO in 2021 in huidige verstoordde omgeving; b- Overzicht nieuwe situatie plangebied KNO; c en d Verstoring van de herinrichting fase 1 en 2 in het plangebied KNO en directe omgeving.

Naar verwachting zal deze soort na realisering van de herinrichting hier niet meer terugkomen. Uit figuur 2.1a blijkt verder dat een klein deel ten noorden van het plangebied nog onverstoord is. Hier is een cluster met weidevogels aanwezig waaronder enkele nesten van de Grutto. Op

basis van de verstoringafstanden in tabel 2.1 wordt in figuur 2.1c en 2.1 d duidelijk tot hoever de verstoring invloed vanuit de herinrichting in het noordelijk deel doorwerkt. Naar verwachting zal dit deel van het gebied minder aantrekkelijk worden voor de kritische weidevogels zoals de Grutto, waardoor deze het gebied op termijn zullen verlaten.

2.2 Alternatieve leefgebieden in omgeving

Om beter te begrijpen hoe weidevogels reageren op het verlies aan broedgebied en of het mogelijk is om ze alternatief broedgebied aan te bieden, is het onderzoeksprogramma 'Adres Onbekend Grutto's' door Altenburg & Wymenga en de RUG in opdracht van de provincie Fryslân en gemeente Leeuwarden uitgevoerd. Hierbij zijn gedurende de periode 2007-2015 individuele Grutto's gevolgd die oorspronkelijk een nest hadden op grasland dat verloren is gegaan door grootschalige ingrepen ten zuidwesten van Leeuwarden. Bijna honderd grutto's zijn voorzien van een unieke kleurringcode en samen met vogelwachters is over de jaren 2007 tot en met 2015 over deze dieren informatie verzameld. Een deel van de Grutto's, waarvan het oude broedgebied ongeschikt werd, was in staat een nieuwe broedplaats te vinden en vervolgens met succes een nest te laten uitkomen. Hervestiging vond merendeels plaats op korte afstand en in ongeveer 13% van de gevallen werd een verplaatsing over meer dan twee kilometer waargenomen, met uitschieters tot 15 kilometer. Deze exemplaren toonden een voorkeur voor gebieden waar al andere Grutto's broedden (Bos *et al.* 2017).³

Als we uitgaan van de twee kilometer rond het noordelijk deel van het plangebied zijn, op basis van gegevens van de NDFF in de afgelopen drie jaren, geen clusters met grutto's meer aanwezig. Ook door de vogelwacht is aangegeven dat in een groot deel van het agrarisch gebied in de omgeving van het plangebied geen of nauwelijks grutto's meer voorkomen. De dichtstbijzijnde locaties met meerdere broedparen liggen rond de Deelen en in de omgeving van Tijnje, op 4 tot 7 km vanaf het plangebied. Naar verwachting zullen de broedparen grutto's, als gevolg van de herinrichting van het plangebied KNO naar deze locaties verhuizen.

Er is verder maar weinig informatie beschikbaar over verhuizingen door de doelsoorten Gele kwikstaart, Kievit, Scholekster en Tureluur als gevolg van habitatverlies door verstoring of herinrichting. Mogelijk dat de broedparen van de Kievit en Scholekster uit het noordelijk deel een plek op akkers in het westelijk deel of in de directe omgeving van het plangebied kunnen vinden. Deze exemplaren zullen dan ook de concurrentie aan moeten gaan met de al aanwezige broedparen en de broedparen die ook door herinrichting uit het plangebied zelf verdwijnen.

2.3 Kansen voor weidevogels herinrichting plangebied KNO en het noordelijk deel

Zoals blijkt uit de figuren 2.1c en 2.1d is er na herinrichting van het plangebied KNO geen onverstoorde oppervlakte meer aanwezig binnen het plangebied en het gebied ten noorden hiervan. Een klein deel binnen het plangebied (10 - 15 ha, afhankelijk van de fase) zal niet extra worden verstoord door de herinrichting (figuur 2.1 c/d), maar dit deel is aan alle kanten omgeven met storingsbronnen waardoor het naar verwachting onaantrekkelijk zal zijn voor kritische weidevogels, zoals Grutto en Tureluur en deze zich hier niet zullen vestigen. Door het herinrichtingsplan zijn de kansen voor de andere doelsoorten Scholekster en Kievit in dit gebied zeer beperkt en zijn er lage dichtheden aan deze soorten te verwachten. Dit geldt ook voor de Gele kwikstaart.

³ Bos, D. R. Kentie, G. Hoekstra Y. van der Heide E. Wymenga F. Hoekema, J. Hooijmeijer & T. Piersma De populaties van weidevogels in Nederland staan onder grote druk. De Levende Natuur - jaargang 118 - nummer 2 blz 40 -46.

3 Natuurwetgeving KNO

3.1 Weidevogelkansgebieden

Binnen de Provincie Fryslân liggen gebieden die door Gedeputeerde Staten van Fryslân zijn aangewezen als weidevogelkansgebied. Het gaat om gebieden die vanwege de aanwezigheid van grote aantallen weidevogels bescherming verdienen of waar er in de toekomst potenties liggen om weidevogelwaarden te ontwikkelen. Het beschermingsregime van deze weidevogelgebieden is wettelijk vastgelegd in de Verordening Romte 2014. Deze stelt dat:

“Een ruimtelijk plan voor landelijk gebied dat betrekking heeft op gronden die gelegen zijn in of grenzen aan gebieden die op de kaart Weidevogelbieden zijn aangewezen als weidevogelkansgebieden of weidevogelparels, voorziet in een regeling waarmee voldoende openheid en rust van die gebieden wordt gehandhaafd, met dien verstande dat de agrarische productiefunctie inclusief de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande agrarische bedrijven zijn toegestaan”.

Dit betekent dat in principe er geen ontwikkelingen zijn toegestaan in een gebied dat is aangewezen als weidevogelkansgebied. Hiervan kan worden afgeweken mits de natuurwaarden goed zijn afgewogen tegen de ruimtelijke ingreep, er mitigerende maatregelen worden genomen en er compensatie plaatsvindt door een storting van een bedrag in het weidevogelfonds.

Het gebied ten noorden van het plangebied is geen onderdeel van een door de Provincie Fryslân aangewezen weidevogelkansgebied. Dit betekent dat er vanuit de Verordening Romte er geen knelpunten zijn wanneer er ten noorden van het plangebied weidevogelwaarden verloren gaan als gevolg van het voornemen.

3.2 Zorgplicht in kader van Wet natuurbescherming

Theoretisch kader

In de Wet natuurbescherming (Wnb) wordt voorzien in een Zorgplicht. Deze luidt als volgt:

Artikel 1.11

1. *Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.*
2. *De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:*
 - a. *dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,*
 - b. *indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of*
 - c. *voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.*

Hoewel op het eerste gezicht lijkt dat dit artikel een grote reikwijdte heeft, valt dit in de praktijk mee. Het artikel moet namelijk worden gezien als 'vangnetfunctie'. Dit betekent dat het dient als 'vangnet' voor soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifieke bescherming geldt. In een memorie van toelichting wordt de toegevoegde waarde van de Zorgplicht als volgt omschreven (www.stibelog.nl):

- *“voor Natura 2000-gebieden heeft de voorgestelde Zorgplicht een beperkte zelfstandige betekenis, omdat hoofdstuk 2 van de wet al voldoende andere instrumenten bevat. De Zorgplicht heeft daarom primair het karakter van het vastleggen van een algemeen beginsel ten aanzien van de eigen verantwoordelijkheid van eenieder voor een zorgvuldige omgang met de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden.*
- *voor soorten die beschermd worden op grond van hoofdstuk 3 van de wet wordt gesteld dat het in principe voldoende is dat wordt voldaan aan de vereisten van dat specifieke beschermingsregime. De toegevoegde waarde van de Zorgplicht is er (aldus de memorie van toelichting) voor de bescherming van deze soorten in de eerste plaats in gelegen ook bij de voorbereiding van handelingen al de nodige zorgvuldigheid in acht moeten worden genomen; en ook bij de daadwerkelijke verrichting van de handeling steeds alertheid is geboden om nadelige effecten te zoveel mogelijk te voorkomen.*
- *voor de bescherming van dieren en planten van soorten waarvoor geen specifiek beschermingsregime geldt op grond van hoofdstuk 3, heeft de Zorgplicht wel zelfstandig betekenis. Op grond van de zorgplichtbepaling moeten schadelijke handelingen in beginsel achterwege worden gelaten dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen”.*

In de volgende paragraaf wordt ten aangegeven hoe in de praktijk ten aanzien van weidevogels met de Zorgplicht wordt omgegaan.

De Zorgplicht in de praktijk

In de praktijk gaan alle ecologische adviesbureaus op een ongeveer identieke manier om met de Zorgplicht. Dit betekent dat dit artikel alleen wordt toegepast op soorten die niet direct vallen onder het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming. Dit zijn dan soorten die geen wettelijke bescherming genieten, maar die wel als kwetsbare en/of gevoelige soort zijn opgenomen in de Rode lijst. Ook beschermde soorten die vanuit de Provincie een vrijstelling hebben voor het overtreden van verbodsbepalingen, worden door adviesbureaus vaak meegenomen in de Zorgplicht. Bij deze categorie moet worden gedacht aan bijvoorbeeld (zeer) algemene soorten amfibieën, vissen en zoogdieren.

In de praktijk spitst de Zorgplicht zich vooral toe op het voorkomen van grote schade aan een populatie niet beschermde of vrijgestelde soorten door het nemen van verschillende maatregelen. Het gaat hierbij om de uitvoering van de werkzaamheden en betreft niet de planvorming. Praktijkvoorbeelden zijn:

- het buiten de voortplantingsperiode van amfibieën en vissen dempen van waterlopen,
- het vooraf leegvissen van sloten bij dempingswerkzaamheden,
- het verplaatsen van planten van de Rode lijst bij het uitvoeren van graafwerkzaamheden, etc.

Deze maatregelen zijn relatief makkelijk toepasbaar en kunnen daarom als redelijk worden beschouwd. Ze worden daarom ook vaak geëist door het bevoegd gezag (de Provincies of RVO).

Ook wordt hier op gehandhaafd. In hoeverre de Zorgplicht ook geldt voor de weidevogels ten noorden van het KNO-gebied wordt hieronder verder toegelicht.

De Zorgplicht en weidevogels

Het gebied ten noorden van het KNO-gebied is niet aangewezen als weidevogelkansgebied en heeft geen overige beschermde status. Wel genieten (bebroede) nesten van weidevogels een bescherming op grond van Hoofdstuk 3 van de Wnb, dwz vanuit de soortenbescherming. Deze bescherming geldt alleen in de periode tijdens het broedseizoen. Verstoring van actieve nesten is niet toegestaan volgens de Wet natuurbescherming. Indien de werkzaamheden plaatsvinden buiten het broedseizoen of door te verzekeren dat geen broedende vogels in en rond het plangebied aanwezig zijn, kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.

Vanuit de provincie Fryslân is aangegeven dat de zorgplicht wordt ingezet om de nodige zorgvuldigheid te borgen, zowel bij de voorbereiding van de plannen (het laten doen van onderzoek, het bepalen van mitigerende maatregelen) en bij de uitvoer. Vanuit dit oogpunt vallen de broedvogels (weidevogels) niet onder de zorgplicht, maar worden deze vanuit de soortenbescherming beschermd.

3.3 Weidevogels en jaarrond beschermde nestplaatsen

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd.

Indien bij een ruimtelijke ingreep een jaarrond beschermd nest verloren gaat, is er sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. In dat geval dient een ontheffing van de Wnb te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag (Provincie Fryslân). Een dergelijke ontheffing wordt alleen verkregen als de ruimtelijke ingreep kan worden beschouwd als zijnde van wettelijk belang, als er sprake is van mitigatie en de verloren nestplaats wordt gecompenseerd. In augustus 2009 is onder de Flora- en faunawet een indicatieve lijst opgesteld van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Deze lijst is per 1 januari 2017 onveranderd overgenomen in de Wnb. De lijst bestaat uit vijf categorieën vogels. Hieronder wordt daar in relatie tot weidevogels iets dieper op ingegaan.

Categorie 1 t/m 4

Bij de categorieën 1 t/m 4 gaat het om soorten zeer plaatsgetrouwe vogels die ieder jaar gedurende de broedperiode terugkeren naar een specifieke nest, jaarrond gebruikte nesten of koloniebroeders. Soorten die hiertoe gerekend worden zijn bijvoorbeeld Buizerd, Sperwer, Slechtvalk, Wespandief, Huismus, Gierzwaluw, etc.

Categorie 5

Categorie 5 omvat een groep vogels waarvan de nesten alleen jaarrond beschermd zijn als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Door de Provincie Fryslân zijn de Grutto en Scholekster opgenomen in de lijst van categorie 5 van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen, dit beschermingsregime zal van 1 juli 2022 van kracht zijn. Het beschermingsregime waaronder deze categorie valt luidt voor de Provincie Fryslân als volgt:

“Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen”.

Zijn de nestplaatsen van weidevogels in gebied ten noorden van KNO jaarrond beschermd?

Door de provincie Fryslân is aangegeven dat een jaarrond beschermde status categorie 5 betekent dat de soort locatietrouw is maar voldoende flexibel is om zich elders in de omgeving te vestigen. Echter de nestplek is jaarrond beschermd als het verdwijnen ervan invloed kan hebben op de staat van instandhouding van de soort. De nestplaatsen zijn dus jaarrond beschermd indien een activiteit significant nadelige gevolgen zou hebben voor de lokale subpopulatie van deze soort.

Door toekomstige verstoring vanuit het KNO naar het noordelijk deel worden 3 nesten van de Grutto en 2 nesten van de Scholekster verstoord. De dichtstbijzijnde locaties met meerdere broedparen Grutto's liggen rond de Deelen en in de omgeving van Tijnje, op 4 tot 7 km vanaf het plangebied. Naar verwachting zullen de broedparen grutto's, als gevolg van de herinrichting van het plangebied KNO naar deze locaties verhuizen. Ook zijn er in de omgeving voldoende alternatieve broedlocaties aanwezig van gelijke kwaliteit voor Scholekster. Dit betekent dat de nestplaatsen van Scholekster en Grutto in het gebied ten noorden van KNO niet worden beschouwd als jaarrond beschermd.

4 Conclusies

In de onderstaande tekst worden de antwoorden op de vragen samengevat

Ten aanzien van de ecologie van weidevogels

- Wat is de invloed van de nieuwe inrichting van KNO (opgaande beplantingen, bebouwing, natuur inclusieve landbouw op de aanwezigheid van de doelsoorten Gele kwikstaart, Kievit, Scholekster, Grutto en Tureluur in het gebied ten noorden van KNO.

De herinrichting van het plangebied KNO zal tot gevolg hebben dat de akkers en graslanden in het noordelijk deel door de verstoring voor weidevogels minder aantrekkelijk wordt. Hierdoor zal naar verwachting het aantal weidevogels afnemen of verdwijnen.

- Wat is de verwachting van A&W waar de doelsoorten naar uitwijken mocht het gebied ten noorden van het plangebied ongeschikt worden voor weidevogels. Met andere woorden: is er alternatief broedgebied voor deze soorten in de omgeving aanwezig?

De dichtstbijzijnde alternatieve locaties voor de Grutto liggen rond de Deelen en in de omgeving van Tijnje, op 4 tot 7 km vanaf het plangebied. Naar verwachting zullen de broedparen Grutto's, als gevolg van de herinrichting van het plangebied KNO naar deze locaties verhuizen. Mogelijk dat de broedparen van de Kievit en Scholekster uit het noordelijk deel een plek op de akkers in het westelijk deel of in de directe omgeving van het plangebied kunnen vinden. Deze exemplaren zullen dan ook de concurrentie aan moeten gaan met de al aanwezige broedparen en de broedparen die ook door herinrichting uit het plangebied zelf verdwijnen.

- Welke (andere) kansen bieden de ontwikkelingen in het plangebied KNO en het noordelijk deel voor de benoemde doelsoorten?

Door de aanwezigheid van verschillende verstoringbronnen in de huidige en toekomstige situatie zal het plangebied KNO en het noordelijk deel hiervan onaantrekkelijk worden voor (kritische) weidevogels. Hierdoor zal naar verwachting het aantal weidevogels door de herinrichting van het plangebied KNO afnemen of verdwijnen. Door de herinrichting zijn de kansen voor de doelsoorten zeer beperkt.

Ten aanzien van de natuurwetgeving

- Waar dient de gemeente rekening mee te houden ten aanzien van de natuurwetgeving in relatie tot weidevogels ten noorden van het plangebied.

Weidevogelkansgebieden

Het deel ten noorden van het plangebied ligt niet in een gebied dat door de Provincie Fryslân is aangemerkt als weidevogelkansgebied. Het voornemen leidt daarom niet tot een knelpunt met het beschermingsregime van weidevogelkansgebieden zoals vastgelegd in de Verordening Romte.

Jaarrond beschermde nestplaatsen broedvogels

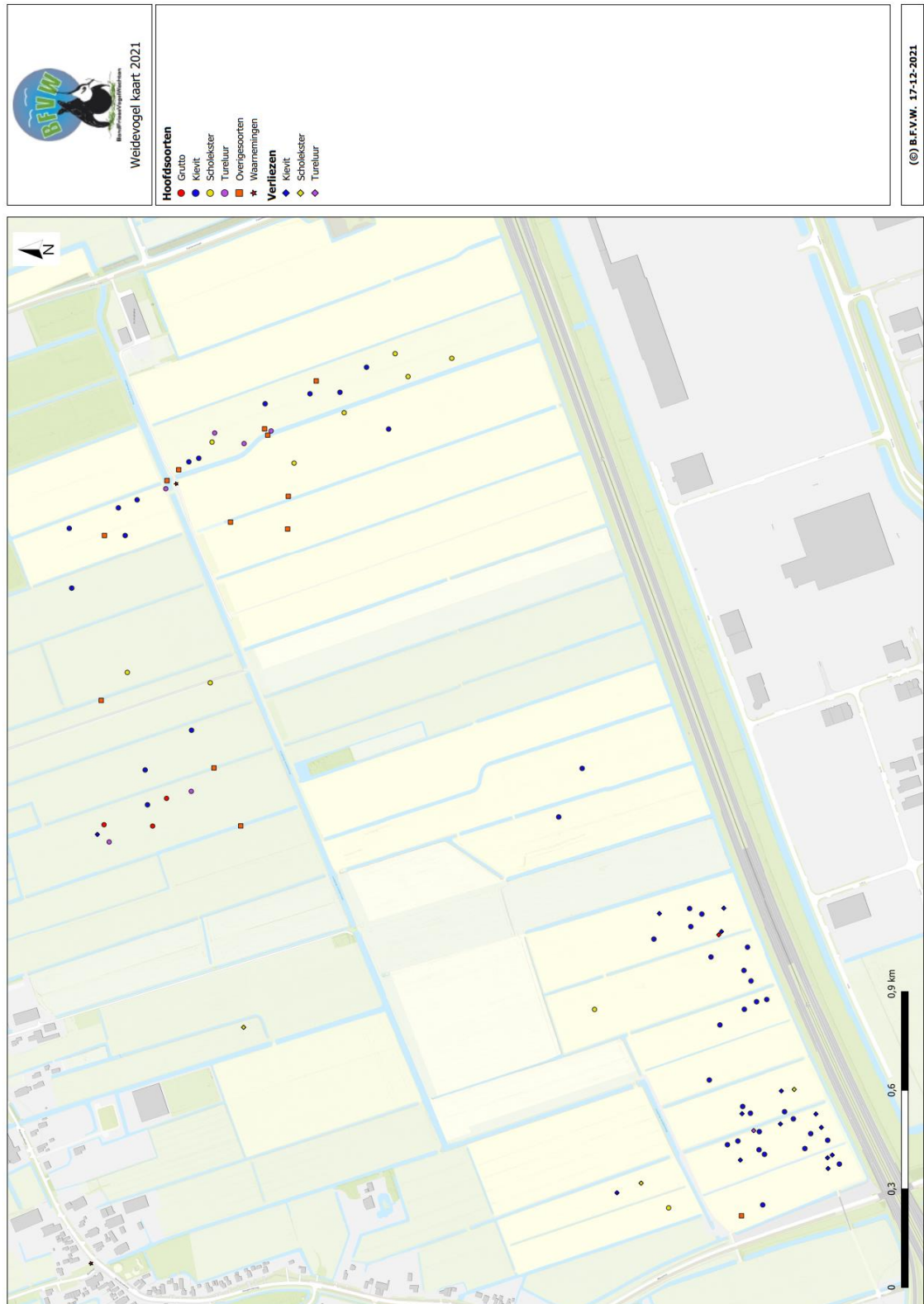
Door de provincie Fryslân is aangegeven dat een jaarrond beschermde status categorie 5 betekent dat de soort locatietrouw is maar voldoende flexibel is om zich elders in de omgeving te vestigen. Door de Provincie Fryslân zijn de Grutto en Scholekster opgenomen in de lijst van

categorie 5 van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen, dit beschermingsregime zal van 1 juli 2022 van kracht zijn. Naar verwachting zullen de broedparen Grutto's (3) en Scholeksters (2) in de omgeving van het plangebied een andere broedplaats kunnen vinden. Dit betekent dat de nestplaatsen van Scholekster en Grutto in het gebied ten noorden van KNO niet worden beschouwd als jaarrond beschermd.

- In relatie met bovenstaande vraag: in hoeverre en op welke manier moet de gemeente rekening houden met de Zorgplicht ten aanzien van het verlies van weidevogelwaarden ten noorden van het plangebied.

Vanuit de provincie Fryslân is aangegeven dat de zorgplicht wordt ingezet om de nodige zorgvuldigheid te borgen, zowel bij de voorbereiding van de plannen (het laten doen van onderzoek, het bepalen van mitigerende maatregelen) en bij de uitvoer. Vanuit dit oogpunt vallen de broedvogels (weidevogels) niet onder de zorgplicht, maar worden deze vanuit de soortenbescherming beschermd.

Bijlage 1 Gegevens weidevogels 2021

Ecologische onderbouwing aanpak biodiversiteit Inrichting Klaverblad Noordoost te Heerenveen

Opdrachtgever	Gemeente Heerenveen
Referentie	Strijkstra, R.J. 2020. Ecologische onderbouwing aanpak biodiversiteit inrichting Klaverblad Noordoost te Heerenveen. A&W notitie 20-364#1v2. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feenwâlden.
Projectcode	20-364#1v2
Status	concept
Datum	16 september 2021
Autorisatie	E. van der Heijden

1. Inleiding	2
2. Gekozen invalshoek voor stimulering van biodiversiteit	3
3. Omschrijving van het plangebied	4
4. Natuurwaarden in het gebied	5
5. Behoud en stimulering biodiversiteit	6
6. Stabiliteit van de biotopen	10

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv
Suderwei 2
9269 TZ Feenwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

1. Inleiding

De gebiedsontwikkeling 'Klaverblad Noordoost', ten noordoosten van Heerenveen tussen de A7 en Luinjeberd is naast de ontwikkeling van een zonnepark en een bedrijventerrein gericht op het behoud en ontwikkelen van natuurwaarden in het kader van biodiversiteitverhoging. Er ligt wat betreft de natuurwaarden een vrij hoog ambitieniveau.

Om optimaal rekening te houden met de natuurwaarden in het gebied moet een aantal overwegingen gemaakt worden ten aanzien van:

- Keuze voor bepaalde doelstellingen ten aanzien van bestaande natuurwaarden
- Keuze ten aanzien van mogelijk te ontwikkelen natuurwaarden
- Daarop volgende keuzes voor bepaalde typen inrichting

Deze notitie is opgesteld om deze keuzes te ondersteunen. De notitie is de weerslag van een beknopte bureaustudie, en een tweetal gesprekken die met vertegenwoordigers van de Gemeente Heerenveen zijn gevoerd. Bij het opstellen van deze notitie zijn documenten geraadpleegd die ons door de Gemeente Heerenveen zijn aangeleverd. Het gaat hierbij onder meer om een planbeschrijving en gegevens over vogelinventarisatie van de Vogelwacht Heerenveen. Daarnaast is het onderzoek dat A&W heeft gedaan in het kader van de ecologische toetsing als basis gebruikt.

Er zal in deze notitie worden ingegaan op de uitgangspunten voor stimulering van biodiversiteit en behoud van waarden. Daarnaast zal concreet worden ingegaan op verschillende groepen organismen en hoe deze in een inrichtingsplan kunnen worden gestimuleerd. Hierbij zal zoveel mogelijk geprobeerd worden om tot concrete adviezen te komen waarbij de exacte locatie veelal nog nader te bepalen zal zijn. Deze locaties zijn in de gesprekken al aan de orde geweest. Tenslotte is tijdens de gesprekken ook gesproken over de haalbaarheid van bepaalde maatregelen. De voorgestelde maatregelen passen in principe binnen de mogelijkheden die voortvloeien uit beoogde inrichting en gebruiksfuncties.

2. Gekozen invalshoek voor stimulering van biodiversiteit

Biodiversiteit kan eenvoudig worden uitgedrukt door het aantal soorten in een bepaald gebied. Biodiversiteit is daarbij afhankelijk van een tijdscomponent (heeft het de kans te ontwikkelen en kan het voortbestaan) en een ruimtelijke component (wat zijn de mogelijkheden ruimtelijk en hoe sluit het aan bij de omgeving) . Dat heeft de volgende consequenties voor het realiseren van biodiversiteit:

Bij het realiseren van een grotere biodiversiteit rekening moet worden gehouden met:

- Diversiteit aan biotopen op verschillende ruimtelijke schaalniveaus (lokaal, regionaal, globaal)
- Het type biotopen (kies je voor nieuwe biotopen, of voor behoud van bestaande biotopen)
- Stabiliteit van biotopen (kunnen ze ontwikkelen, hoe lang kunnen ze blijven bestaan)
- Historie (sluit aan bij wat er ooit was)

Op deze punten zal in deze notitie worden ingegaan.

De mogelijkheden voor KNO

De mogelijkheden voor het ontwikkelen van natuurwaarden zijn in het beschouwde gebied niet heel uitgebreid. Dit hangt samen met de gebruiksfuncties die zijn beoogd, zoals het gebruik als bedrijventerrein en zonnepark en (extensieve) landbouw. Natuurontwikkeling op grote schaal is daardoor niet mogelijk. Op basis hiervan wordt in het geval van een plangebied als KNO geconcludeerd dat de biodiversiteit het best gestimuleerd wordt door in samenhang met deze functies een zo groot mogelijke verscheidenheid aan biotopen of biotooponderdelen te behouden en te realiseren. Daarbij is het het beste als voornamelijk wordt uitgegaan van gebiedseigen biotopen, met de bijbehorende soorten. Daarnaast kan ook worden toegewerkt naar het realiseren van enig niet gebiedseigen biotoop met een waarde die de begrenzing van het gebied overstijgt.

Historische context niet relevant

Het gebied is een oude veenpolder. In het verre verleden bestond het gebied uit veenmoeras. Door vervening is dit verdwenen, waarna het gebied landbouwkundig in gebruik is genomen, waarvan de laatste periode intensief. Er zijn irreversibele veranderingen opgetreden ten opzichte van oorspronkelijke waterstand, waterkwaliteit en bodemtype. De natuurwaarden die samenhangen met de oorsprong van het gebied zijn daarom niet meer terug te brengen binnen redelijke termen. Aansluiting bij de ecologische historie van het gebied voor de ontginning is daarmee niet meer mogelijk.

3. Omschrijving van het plangebied

Het gebied Klaverblad Noordoost bevindt zich ten noordoosten van Heerenveen. Het plangebied (ongeveer 120 ha) wordt aan de zuidzijde begrensd door de rijksweg A7. Aan de noord- en westzijde is de Binnendykse Haadfeart gelegen. Langs deze brede vaart is een groenstructuur aanwezig. Aan de oostzijde is het plangebied begrensd door de Pastoriesingel. Het plangebied bestaat uit een intensief- en extensief beheerd grasland en akkerland (maïs). Circa 40% van het plangebied was in 2019 in gebruik voor maïsteelt. De oevers langs de watergangen zijn grotendeels flauw en begroeid met rietvegetatie en ruigtesoorten. Voor wat betreft de plannen voor de inrichting verwijs ik naar de desbetreffende documenten van de Gemeente Heerenveen. De inrichting bestaat grofweg uit een bedrijventerrein aan de oostzijde, een zonnepark aan de zuidzijde langs de A7 en een gebied met extensieve landbouw aan de westzijde, ten noorden van het zonnepark.

4. Natuurwaarden in het gebied

In het gebied en in de omgeving ervan is een groot aantal natuurwaarden aanwezig.

Beschermde soorten

Deze zijn uitgebreid beschreven in het ecologisch onderzoek dat door A&W is uitgevoerd in het kader van een ecologische toetsing van de plannen. Daarnaast zijn er gegevens aangeleverd door de Vogelwacht Heerenveen.

Soorten die relevant zijn voor deze advisering zijn:

Soorten in of nabij het gebied die worden beschermd volgens artikel 3.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

- Broedvogels van oevers en bosschages
- Weidevogels

Soorten in of nabij het gebied die worden beschermd volgens artikel 3.5 Wnb

- Groene Glazenmaker, deze bevindt zich in het gebied
- Gestreepte waterroofkever deze bevindt zich aan de rand van het gebied
- Beperkt gebruik van het gebied door vleermuizen

Soorten in of nabij het gebied die worden beschermd volgens artikel 3.10 Wnb en op de vrijstellingslijst staan voor ruimtelijke ingrepen

- Allerhande soorten kleinere en grotere zoogdieren: muizen, spitsmuizen, kleine marterachtigen, Haas, Mol, Ree, Egel komen (waarschijnlijk) in het gebied voor.
- Een aantal soorten amfibieën komt (waarschijnlijk) in het gebied voor: Gewone pad, Bastaardkikker, Kleine watersalamander.

Soorten buiten het gebied in de directe omgeving die worden beschermd volgens artikel 3.10 Wnb en niet op de vrijstellingslijst staan.

- Waterspitsmuis

Andere relevante natuurwaarden

Naast deze aanwezige beschermde soorten in het gebied is een aantal natuurwaarden van belang voor de advisering rond biodiversiteit, te weten

In het gebied

- Het optreden van kwel in de sloten
- De aanwezigheid van bosjes en singels
- De aanwezigheid van verschillende vissoorten in de wateren

Buiten het gebied in de directe omgeving

- De goed ontwikkelde waterplantenvegetatie en insectenfauna in de binnendijkse hoofdvaart
- Het voorkomen van floristisch diverse wegbermen langs de rijkswegen A7 en A32 en de kwadranten in het knooppunt Heerenveen

Buiten het gebied in de verdere omgeving

- Veengebied de Deelen
- Het bosgebied rondom Oranjewoud

5 Behoud en stimulering biodiversiteit

Wettelijke verplichtingen

Ten aanzien van de beschermde soorten in het gebied is een wettelijke verplichting ten aanzien van biotoopbehoud of compensatie, in ieder geval voor de Groene glazenmaker, die in het gebied voorkomt. Deze wettelijke verplichting kan goed deel uitmaken van het stimuleren van biodiversiteit in het algemeen, en wordt hier niet afzonderlijk behandeld. De omvang van de verplichtingen hangen namelijk ook af van de uiteindelijke vorm van de plannen en de inrichting. Bij de inrichting met als doel het stimuleren van de biodiversiteit moet uiteraard ook met deze wettelijke verplichtingen worden rekening gehouden

Diversiteit aan biotopen

Uitgaande van de huidige natuurwaarden in het terrein en de omgeving kan worden aangegeven welke kansen er liggen om deze te stimuleren. Verschillende soortgroepen hebben daarbij verschillende eisen. Grofweg kunnen deze groepen worden ingedeeld in sets, gebonden aan de volgende diversiteit aan de volgende diversiteit aan biotopen:

1. Wateren/Watergangen met kwel en/of goed ontwikkelde oeverzone
2. Open terrein/akker/grasland
3. Besloten terrein
4. Gebouwen
5. Nutriëntarme bodem: wegbermen, extensief beheerd/verschaald grasland, groene daken

De betrokken soorten en kansen binnen het gebied voor deze biotopen worden hieronder besproken.

Uitwerking soorten en biotopen

1) Soorten die gebonden zijn aan het biotoop watergangen met kwel en/of een goed ontwikkelde oeverzone

- Moeras- en oeverplanten
- Groene glazenmaker
- Gestreepte waterroofkever
- Een grote hoeveelheid algemene en minder algemene insecten
- Vissoorten
- Amfibieën
- Broedvogels van oevers
- Waterspitsmuis
- Broedvogels van oevers

Kansen

Kansen liggen er voor deze soortengroep in het aanleggen van wateren (zonder singel) in het westelijk- en middengedeelte van het plangebied, in de beoogde moeraszone ten zuiden van het zonnepark en bij de aanleg/herprofilering van wateren op het bedrijventerrein.

Aansluiting

Deze kansen sluiten aan bij de natuurwaarden in het gebied, in de directe en in de ruimere omgeving.

Toelichting

Vergroten van het aantal smalle wateren en watergangen met flauwe taluds en het aanbrengen van flauwe taluds bij de bestaande watergangen. Hierbij is het onderhoud op langere termijn. Daarnaast zou een verhoging van het waterpeil goed, zijn, mits dit door kwel

kan worden gedreven. Van groot belang is het behoud van de Binnendykster Haadfeart en het behouden blijven van bestaande krabbenscheervegetaties in verband met het voortbestaan van de Groene glazenmaker. Deze goed ontwikkelde wateren kunnen dan als uitvalsbasis dienen van soorten naar nieuwe of geherprofileerde wateren. Het gezond houden van de nieuwe situatie is overigens afhankelijk van het beheer van de gronden waarin ze liggen. Een positieve relatie met verminderd mestgebruik en aangepast natuurvriendelijk maai- en begrazingsbeheer direct grenzend aan de wateren is duidelijk aanwezig.

2) Soorten die gebonden zijn aan het biotoop open terrein: weidevogels

- Kievit
- Tureluur
- Scholekster
- Gele kwikstaart

Deze vogelsoorten komen over het gehele terrein voor, op basis van de BMP tellingen van A&W in lage (oostelijk deel) tot middelmatige dichtheid (westelijk deel). Het broedsucces van deze populaties is niet bekend.

Kansen

Kansen liggen er voor deze groep soorten in het westen van het plangebied. Hier bevindt zich op dit moment ook de grootste dichtheid aan deze soorten.

Aansluiting

Deze kansen sluiten aan bij de natuurwaarden in het gebied, in de directe en in de ruimere omgeving.

Toelichting

Het behouden van de weidevogels in het gebied zal bij de huidige inrichtingsplannen erg lastig zijn. De aanleg van een bedrijventerrein en het zonnepark, met omringende begroeiing zal de aantrekkelijkheid van het gebied verlagen in verband met visuele verstoring, vergroting van menselijke aanwezigheid in het gebied en de mogelijke vestiging van predatoren. De kieviten broeden vooral op de maïsakkers en foerageren in de randen ervan. Een plan tot extensivering zal mogelijk voor maïsakkers geen ruimte meer bieden en het oppervlak zal daardoor sterk verkleinen. De omzetting naar grasland geeft niet a priori een geschikt biotoop voor weidevogels. Dit vergt beheermaatregelen als verhoging van de waterstand, aangepast maai-beheer en beweidingsregime om de juiste vegetatiestructuur te bewerkstelligen. Om de huidige aantallen te waarborgen zijn zeker ook aanvullende verbetermaatregelen zoals het aanleggen van diverse lage groenstroken met geschikte structuur (geen bosschages of singels) of extensieve akkers noodzakelijk voor verhoging van het voedselaanbod, zoals onder meer aangegeven door de Vogelwacht Heerenveen.

Bij de uitvoering van de huidige plannen is het risico volgens ons reëel dat het investeren in maatregelen voor weidevogels in het gebied tot teleurstellende resultaten zal leiden, alleen al vanwege het verkleinen van het oppervlak en de vergroting van de visuele verstoring in een toch al door bomenrijen afgebakend en doorsneden terrein. Mogelijk is het beter om in dit geval te investeren in de kwaliteit van weidevogelkansgebieden, zoals die in de ruimere omgeving liggen.

3) Soorten die gebonden zijn aan het biotoop (randen van) beslotener terrein

- Bos- en parkvogels
- Roofvogels
- Kleine zoogdieren
- Vleermuizen
- Een grote hoeveelheid algemene en minder algemene insecten

Kansen

Voor deze soorten liggen er kansen door het gehele plangebied

Aansluiting

Deze kansen sluiten aan bij de natuurwaarden in het gebied, in de directe en in de ruimere omgeving.

Toelichting

Om te investeren in deze soorten is het juist van belang meer beslotenheid en broedgelegenheid in het terrein te creëren. Dit kan met de aanplant van op elkaar aansluitende singels of bosschages, die mogelijk ook grotere stukken grasland insluiten. Zeker op het bedrijventerrein en in de directe omgeving daarvan kunnen hiervoor kansen worden benut. Wanneer gekozen wordt niet in het behoud van weidevogels te investeren kan ook in meer westelijke richting deze kans worden benut door de aanleg van meer singels en bosjes in het gebied dan nu al aanwezig zijn. Deze landschapsstructuur is natuurlijk nieuw voor het gebied, maar sluit wel aan bij de ruimere omgeving.

4) Soorten (deels) gebonden aan gebouwen

- (Gier)zwaluwen
- Huismus
- Overige vogelsoorten
- Verschillende vleermuissoorten

Kansen

Voor deze soorten liggen op het bedrijventerrein

Aansluiting

Deze kansen sluiten aan bij de natuurwaarden in de directe en in de ruimere omgeving.

Toelichting

Voor deze soorten liggen kansen op het bedrijventerrein door in of aan de gebouwen voorzieningen te treffen als nestkasten, richels, vleermuiskasten, groene wanden, toegankelijke gevelbeplating e.d. In combinatie met beslotenheid rondom de gebouwen en mogelijk verderop in en rond het gebied het gebied is dit zeker voor vleermuizen een mogelijkheid.

5) Soorten van matig nutriëntarme of nutriëntarme omstandigheden

Het gebied bestaat uit zandige en venige grond, en is in intensief landbouwkundig gebruik. Daarmee bestaat er door de lange bemesting een beperking voor aan armere grond gebonden flora en fauna. Pas na vele jaren van verschrallingsbeheer, uitmijning door akkerbouw of na grootschalige maatregelen als afgraving kunnen in een dergelijk gebied deze omstandigheden op grotere schaal gecreëerd worden. Dit legt beperkingen op aan de ontwikkeling van bloemrijk schraal grasland, dat vanwege de lage nutriëntenrijkdom een grote bijdrage kan leveren aan de biodiversiteit aan planten en dieren in een overig overwegend nutriëntenrijk landschap.

Een gevarieerdere vegetatie is wel te ontwikkelen op nutriëntenrijke bodem, maar dat zal qua soortensamenstelling alleen bijdragen aan een lokale vergroting van de biodiversiteit van algemene soorten, wat op zich overigens uiteraard al een doel is dat het nastreven waard is. Deze grotere lokale variatie is te bereiken onder een paraplu van natuurinclusief boeren.

Er zijn echter kansen om kleine stukken armere vegetatie in te richten.

Het gaat hier om het stimuleren van:

Plantensoorten van schralere bodem

- Zeggen
- Kruiden
- Rietorchis

Diersoorten

- Een grote hoeveelheid algemene en minder algemene insectensoorten

Daarmee samenhangend:

- Kleine zoogdieren
- Vogels

Kansen

Voor deze soorten liggen op het bedrijventerrein en in wegbermen, mogelijk ook in de moeraszone ten zuiden van het zonnepark. In het algemeen daar waar grond wordt vergraven of opgebracht.

Aansluiting

Deze kansen sluiten aan bij natuurwaarden in de directe en in de ruimere omgeving.

Toelichting

Voor deze soorten liggen kansen vooral op het bedrijventerrein door rond de gebouwen schrale wegbermen of oppervlaktes aan te leggen door de toepassing van arm zand of leemrijk zand. Inzaai met schrale soorten kan een optie zijn, omdat deze soorten niet op korte afstand van de nieuw aan te leggen stukken aanwezig zijn. Een optie is om aan te sluiten bij de soorten uit de schrale vegetaties die in de omgeving (knooppunt Heerenveen, A7, A32). Mogelijk kan hiervandaan ook zaaimateriaal worden gewonnen. Indien dit wordt geoogst in de vorm van plantmateriaal of hooi, komen daarmee ook insecten en andere organismen mee.

6 Stabiliteit van de biotopen

De rode draad van het benutten van de kansen is evenwicht en continuïteit. Dit geldt voor alle beschreven kansen. Het stabiel maken van de mogelijkheden is van groot belang voor het succes.

Natuurinclusieve landbouw

Verbreding en herprofilering van sloten in het landbouwgebied heeft alleen het gewenste effect als binnen het landbouwkundig gebruik rekening met deze nieuwe situatie wordt gehouden. Het gaat hier om beheer en onderhoud, dat wat betreft natuurwaarden heel verschillend kan uitpakken. Aantasting van de nieuwe structuur moet worden voorkomen, maar zonder beheer ervan werkt het ook niet goed. Minder bemesting in de slootkanten, of beter nog in het gehele perceel, geeft een grotere opbrengst aan natuurwaarden in het totale gebied. Een goede definitie van de beoogde landbouw en commitment van de boer aan de natuurwaarden is van het grootste belang voor het handhaven daarvan. De vanzelfsprekendheid van een constant beheer dat in het verleden vaak een grote biodiversiteit deed ontstaan is er niet meer.

De eisen die een rendabele landbouw op dit moment stelt zijn ook vaak niet meer te rijmen met natuurwaarden. Een verbetering van de toegang, de bewerkbaarheid, de berijdbaarheid, of het veranderen van gewas heeft al snel gevolgen voor natuurwaarden en zijn eenvoudig uitvoerbaar. Hierover moeten afspraken worden gemaakt. Wat ook duidelijk minder effect heeft is het alleen realiseren van natuurwaarden in kleine stroken aan de randen van percelen. Nog minder effect heeft het (hoewel niet nul) als in deze randen gebruik wordt gemaakt van exotische bloemenmengsels.

Beheer groen

Schrale bermen hebben een constant en aangepast maaibeheer nodig. De ophoping van materiaal maakt al snel een einde aan een dergelijk biotoop. Klepelen is funest voor een dergelijke biotoop. Daarnaast zijn veel insecten afhankelijk van schuilmogelijkheden tot overleving van het maaien en voor overwintering. Dit betekent dat hiermee bij de inrichting rekening moet worden gehouden. Sinusbeheer of gedeeltelijk maaien kan cruciaal zijn voor het behoud van biodiversiteit. Met het beheer van singels en bosschages, of openbaar groen kan de biodiversiteit ook sterk beïnvloed worden. Deze overwegingen gelden zeker ook voor het beheer van het groen op en rondom het zonnepark

Beheer gebouwen

De maatregelen aan gebouwen zijn afhankelijk van de medewerking van de eigenaren. De continuïteit is hierbij vaak niet vanzelfsprekend. Kasten verweren en vallen af, ingangen van holtes worden dichtgemaakt om ongedierte te voorkomen etc. Er dient controle te zijn of commitment om het gewenste effect te bereiken. Inbouw is beter dan opbouw. Natuurinclusief bouwen is beter dan later aanpassen.

Inrichtings- en beheerplannen

Het verdient aanbeveling om de voorgestelde kansen, wanneer ze worden verzilverd, deze te laten begeleiden en te monitoren zolang het belang daarmee gediend is. Dit kan worden gerealiseerd aan de hand van inrichtings- en beheerplannen waarbij het geadviseerd wordt om een ecooloog te betrekken bij detailontwerp en uitvoering.